

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐMUNKÁSKÖZTÉ
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, október 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kereskedelmi Kamarák világkongresszusa Bostonban.
- Iparosok a főispánnál.
- Verekedésből hamis eskü.
- Hogyan tárgyalnak a diplomaták.
- Fekete szombat.
- Balkáni hadvezérek.
- A kegyetlen nábob.
- A háboru véres napjai.
- Késik a kulturpalota építése.
- Öngyilkos ügyvéd.
- A király érdekes nyilatkozatai.
- Pánik a külföldi tőzsdéken.
- Kulisszatitkok.
- Tarkaságok.

Zuhanások napja.

Arad, október 12.

Nincs a hétnek olyan hétköznapja, a melyik a tőzsdén már fekete ne lett volna. Még pedig nem esztendőkre visszamenően, hanem az utolsó hetek alatt. A fekete napoknak — eddig — a legfeketebbjé volt a mai, a mikor a háborus előkészületek és a hadügyminiszter által kért rendkívüli hitel hatása alatt az árfolyamok szédítő és gyilkos módon zuhantak alá. A legjobb papirokat, az értéktőzsdének szikla-erősségeit se kímélte a börze-pánik, a melynek kétségtelenül áldozatai is vannak. Hogy kik azok, a takarításnál fog kiderülni, a melyet hivatalos nyelven médió-ellátásnak neveznek.

Máskor a tőzsdén kívül állók (a vidéken vannak ilyenek is; Budapesten, főként pedig Bécsben a kofák és a főpincérek is spekuláltak papirokban), alig közömbös érdeklődéssel nézhetik az ily pánikot és azt

mondhatják: ne járjon a börzére, a ki nem állja meg a sarat. Közgazdasági bölcsék még örvendeni valót is találnak benne: ilyenkor, mondják, a tőzsde „megtisztul a gyöngye elemektől.” Most azonban a pánik sokkal komolyabb valamit jelentett. A „gyöngye elemek” már előbb elhullottak, annyira szűk korlátok közé került a rossz pénzviszonyok miatt az értékpapírokra adott hitel. A mostan kitört pánikban már az egész ország gazdasági élete riad föl attól a veszedelemtől, amelyet a háborus előkészületek, a kitöréssel fenyegető európai konfliktus tol előre.

Máskor is voltak háboruk, amelyeknek hatása volt a tőzsdére, a gazdasági életre; de ennél kegyetlenebb hatása alig lehetett egynek is. Egy esztendeig tartó hitelválság után, amelyben a pénzforrások teljesen hozzáférhetetlenek lettek, amelyben az ellenállás végső erejéhez jutott már mindenki, akkor jön a balkán konfliktus, amely rosszabb minden háborunál. Ha két ellenfél összevész, őli, pusztítja egymást, — valamikor csak végeznek s egyik fölül lesz, a másik alul.

Itt azonban sajátságos a helyzet. Négy kis állam ugrik az ötödikre; négy olyan állam, amely magában, de együttvéve se számíthatott olyan sokat, hogy költséges és kockázatos háborut viseljen. Ez tehát közel hozza a föltevést, hogy valamelyiknek, vagy valamennyinek mögöttes egy hatalmasabb, többet számító valaki tartja a segítséget. Az ötödik: a megtámadott pedig olyan, hogy arra a nagy államok is rég tartják az étvágyat: valószínű tehát, hogy a nagyok valamelyike megvédi ezt az ötö-

dik államot a négy kicsi ellen, csak azért, hogy később ő falhassa föl, vagy zsákmányolhassa ki ezt. Ezek a sokféle, kuszált lehetőségek, valószínűségek, föltevések, sejtések, híresztelések, azok mindenféle kilátásai teszik az izgalmat, a rémületet elviselhetetlenné, pusztítóvá. Mert maga a katasztrófa, ha kitör és ha lezajlik, nem olyan borzasztó, mint a rettegés, ha biztosra veszik, hogy elkövetkezik.

Ez a magyarázata a tőzsde rettentő hangulatának, amely természetesen elborítja az egész gazdasági életet, — egész a legkisebbek rétegéig. Mert az ilyen pánikok hatása alatt a könnyen ijedős hitel még jobban összehúzódik s nemcsak hogy új tőkéket nem ad ki, hanem visszakaparja azt is, amivel eddig rendelkezésre állott. A boldog balkáni államokban életbeléptették a moratoriumot, amely az adókat föloldja a fizetési kötelezettség alól; talán ezért is lelkesednek annyira ott a háboru mellett, nálunk azonban a háboru, amelyhez állítólag semmi közünk se lenne, még rosszabbá teszi mindazok helyzetét, akiknek nem adta meg, hogy a maguk tőkéjéből éljenek, tartsák fenn magukat, üzleteiket.

Hát ezért a tőzsde fekete napjai nemcsak összeomlásokat jelentenek, hanem élesen süvítő vészkiáltást a háboru ellen. A világbéke minden propagandája nem lehet olyan erős tiltakozás, mint az a hatás, a melyet a háborunak már az előszele okoz a gazdasági életben. Vajon azok, akiktől a háboru kitörése függ, közömbösen hallhatják ezt a vad zsvajt, a rettegésnek ezt a lármaját? Mert a pánik nemcsak nálunk kezd állandóvá lenni, hanem Németország-

A pók.

Írta: Sz. Szigethy Vilmos.

A vonósnégyes-társaság tagjai olyan pontosak voltak, mintha az óra járásához igazították volna minden életműködésüket. A kis város közeletén, amely kongva visszhangzott a lépésektől, néha bizonyos ritmikus zöngék hangzottak, apró tipegő járás és a telekkönyvvezető ilyenkor letette kezéből az ujságot.

Nyolc óra lesz mindjárt, — mondta — készíthetitek a teát.

Az időhatár megállapítását ugyanakkor okszerűnek tartotta bővebben részletezni, igen, mindennap egyformán részletezte, szinte várták is már a családbeliek.

— Tudniillik, — mondta — tudniillik most megy Privolcsik zenetanár kvartetelni a plébániára.

A tipegő lépések, Privolcsik zenetanár ur magas cipősarkának kopogásai meghalkultak, elnyelte azokat az éjszaka némaságra törése. Ujabb utcák következtek újabb házakkal s pontosan a Szentháromság-tér sarkán más hangok támadtak.

— Jó estét, bíró ur, jó estét kívánok.

— Alázatos szolgálja vagyok.

Selmeczy járásbíró ur féloldalt dült termete tünt elé a világosságban, már csak annyiban, amennyire világításnak szabad nevezni a kis város petróleumlámpái közül a véletlenül ide-tévedtet.

— Haladjunk együtt, — mondta akkor Selmeczy bíró ur — s némi humor kifejtése indokából azt is megmagyarázta, hogy miért? Tudniillik kevesebbe kerül.

A plébános előhuzta a zsebóráját, mikor megérkeztek a vendégek.

— Szeretem a portosságot, üdvözlöm az urakat.

A társaság negyedik tagja, az adópénztáros, már ott volt. Többnyire vacsora előtt érkezett, már hétkor, bizonyos ősi jogok alapján ott is maradt s csendes megegyezéssel rendben tartotta a plébánia pincéjét, vigyázva, hogy a szerény hordócskák tartalma idejekorán huzassék le palackokba, mielőtt virágot kapna a bor.

A város ilyenkor már csendes volt, azt lehet mondani, hogy kihalt. Színészársulat egyszer tévedt erre az esztendőben, az is nyáron és két hétre, mert télen hiányzott a működők számára az alkalmas helyiség. A nagyvendéglőben pár későn érkezett utazó vacsorált, az agglégényi törzsasztal tagjai bekapva az utolsó falatokat, átmentek a kávéházi részbe hallgatni a rendőrkapitány előadásait a modern nyomozásról, aminek gyakorlati kivitelére — nála Istennek — eddig nem nyílt alkalom a csendes városkában.

Az utcák petróleumlámpái mészán pislogtak s gondviselő szelleme az egész országrésznek, a rendőrkapitány, az ötödik spriccert hajította le és újabb fejtegetésekbe fogott, egy öreg ta-

nár az ujságokat bujta a sarokban és lelkiismereti furdalásokat érzett, amiért az ifju reporter-gárda sohasem tanult meg magyarul: a magánlakásokban minden gyerek már aludt, megfürödve előbb a jó szappanos lében, — éjszaka volt.

Itt nem törődtek az emberek mélyenjáró problémákkal, egy fiakker végiggördülése a külső utcákon a szenzáció erejével hatott, az irodalomról és művészetről csak annyiban vettek tudomást, hogy néha könyvvigécek lepték el a várost és aláírásokat gyűjtöttek hazánk nyomorgó jeleseinak a fölsegélyezésére, — az a négy ember, a ki a plébánián megszólaltatja Beethovent, Grieget, ezektől az átszellamult estéktől eltekintve kénytelen volt ép úgy élni, mint a többiek, részt kérvén aprólekos eseményeikből, szidva vagy dicsérve a polgármestert, amint azt a helyzet, vagy újabb hangulat követelte.

A játékokban sem voltak híres művészek, ámbár azt hiszem, hogy a művészet nem világhírben nyilvánul meg, hanem a lelkek megértésében, egy-egy fiom vagy álmának akár mily szerény megtestesítésében.

Nekik lelki szűkséglet volt a zene, a napi prózát váltották föl ezzel apró arany-versekre s amíg muzsikáltak, az arcuk átszellamult, szomjassá vált az ajakuk is, ott szivta magába az akkordokat.

Nekik a zene volt a családjuk, annak is szentség minden megnyilvánulása. A külső világnak semmi köze ide, ezek bensőséggel

ban, Oroszországban és másutt is. A nagyhatalmak állítólag gazdasági érdekekből viselnek háborút és avatkoznak be mások háborúiba. Hát lehet-e olyan gazdasági kárpótlás, amely egyenlő lenne azzal a rombolással, amelyet a háborúnak mai konfliktusa az illető országokban okoz? Ha valaha föloszthatnák Törökországot, lehetne-e annak olyan haszna, amely fölér a szemünk előtt föltorló veszteséggel? Az a híres *status quo*, amely körül a tánc folyik, hoz-e annyit az érdekelt államoknak, hogy a gazdasági életnek éveken át nyert erőgyarapodása, alkotóképessége, tápláló anyaga szinte a pillanatok sebességével fogy el?

Ha eddig érthetetlen volt, most még inkább az, hogy minek kell háborúnak lenni és hogy miért nem használják a nagyhatalmak a kis hatalmakkal szemben a béke érdekében azt az imponáló és ellentmondást nem tűrő erélyt, amely azokat okvetlenül megfékezne. Vajon a diplomaták tétovázását, szavak mögött bujkáló komédiáit, halogató politikáját most már jobb utra fogja-e téríteni, cselekvésre fogja-e bírni az előttük álló kép, hogy a „nagyhatalmi érdekekért” nemcsak katonákat, hanem a maguk országai gazdasági épségét is kockára teszik? . . .

Iparosok a főispánnál.

(Küldöttség Reinhart Kálmán érdekében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

Ma délután az aradi iparosok nagyszámú küldöttsége tisztelt Urbán Iván főispánnál, hogy Nesnera Aladár fa- és fémpariskolai főigazgató halálával megüresedett szakiskola igazgatói állás betöltésénél az ipar érdekében hathatós befolyását érvényesítse oly irányban, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter Reinhart Kálmán faipari szaktanárt nevezze ki ezen állásra.

A küldöttséget, mivel az ipartestület elnöke betegesen fekszik, Szablóczky László ipartestületi alelnök vezette, míg az iparosok kívánságát Reisinger Sándor műépítész, az építő iparosok szövetségének elnöke tolmácsolta, ki a következő bezzéddel kérte a főispánt kívánságuk támogatására:

Az aradi ipartestület vezetősége és az azok-

hoz csatlakozott iparosok, ismerve Méltóságod atyai jóindulatát, mellyel városuk és azok polgárai iránt viseltetik, egy kéréssel fordul Méltóságodhoz, melynek teljesítése véghetetlen megnyugvást nyujtana Arad város egész iparosságának. Nem kell külön hangsúlyoznom, milyen mérhetetlen veszteség volt városunkra s egész közéletünkre Nesnera Aladár váratlan és korai elhunytja, de még nagyobb volt a veszteség Arad iparosainak, akik vezetőjüket, gyámolítójukat, atyjukat veszítették el benne. Mert Nesnera Aladár nemcsak igazgatója volt iskolájának, hanem nevelője és vezére. Ebbe az iskolába nemcsak a növendékek jártak be tanulni, hanem idejárt az iparosság is magát tovább képezni, idejárt tanácsért és utbaigazításért.

Midőn Arad iparossága ezt a jó viszonyt az iskolával tovább akarja ápolni, kereste maga részéről azt a férfit, aki méltó volna Nesnera Aladár helyét betölteni. Megtalálni vélte ezt Reinhart Kálmán faipari szaktanárban, ki már 18 év óta, tehát az iskola megnyitása óta dolgozott Nesnera Aladárral együtt, ismerte annak intencióit, ismeri az iparosokat azokkal, szoros összeköttetést tart fenn, kik bizalommal vannak iránta, mert az ipart és annak minden faját az életből ismeri, s hisszük, hogy jó tulajdonságai és szervező képessége, szívós kitartása által predestinálva van ezen hely betöltésére. De mint tervező művész is, hivatva van magát az iskolát, nem különben iparunkat magasabb nivóra emelni. Nagyon kérjük Méltóságodat, tolmácsolja az iparosság ezen kívánságát felsőbb helyen s bizunk abban, hogy meghallgatásra fog találni.

Urbán Iván főispán szívélyes hangon így válaszolt az iparosok kérelmére:

Tisztelt uraim! Rendkívül örömmre szolgál, hogy Arad iparosságának színe java pártkülönbség nélkül jelent meg előttem, hogy az iparosság kívánságát előadja.

Jól esik látnom, hogy midőn ilyen közérdekről van szó, elsimulnak a pártkülönbségek. Hogy ki volt nekem Nesnera Aladár, eléggé megvilágítom azzal, hogy atyám és bátyámnak elvesztése nem hatott meg annyira, mint az övé, mivel a barátság és a bizalom legmelegebben fűztek össze. Jól esett hallanom, hogy önök is úgy érezték, mint én tudtam, hogy igazi atyja volt az iparosságnak, mert másért, mint az iparosok érdekéért, mint iparfejlesztés ügyéért nem fordult hozzám. Ami kérésüket illeti, megvallom, hogy az első pillanattól fogva én is az

önök jelöltjét tartom a legalkalmasabbnak erre az állásra s a magam részéről minden lépést megtettem már ennek érdekében. S ha csak egyelőre nem látható vis major jellegével bíró esemény nem jó közbe, remélem, hogy törekvésünket siker fogja koronázni.

Az iparosok, kik zsufozásig megtöltötték a főispán fogadótermét, nagy megnyugvással és örömmel vették tudomásul a főispán biztató kijelentéseit.

A küldöttségben részt vettek: Balogh Dávid, Bergezsászy Lajos, Bérczy Pál, Bizam Gyula, Bruckner Lipót, Braun Gusztáv, Diamant Ferenc, Dick Soma, Endre Géza, Fábán József, Fleischer Adolf, Fock Gábor, Gallert Rezső, Glück József, Gruber István, Glück Károly, Hönig Ottó, Herling Mihály, Juhász István, Kalmár József, Kohn József, Keppich Zsigmond, Kristóf György, Kramarovits József, Korponay József, Kornett Péter, Kun József, Márton Jakab, Nyáry Sándor, Popovits Ferenc, Pápay Lajos, Réthy Viktor, Reisinger Sándor, Rosenberg Hermann, Reinhart Gyula, Rosmanith Géza, Solymos József, Sófalvi György, Szuppy Lajos, Szablóczky Sándor, Szűts Károly, Sebesi Ferenc, Szántay Lajos, Stojakovits Mihály, Schäffer József, Taugner János, Urs Radó, Weiss Márkus, Wlatt István, Weil Alajos stb.

Verekedésből — hamis eskü.

— Érdekes aradi pör. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

A múlt év június hó 28-án történt az arad-megyei Sikló községben, hogy Murg János vagyonos gazdaembert az esti órákban megverték. A megvert ember másnap feljelentette bántalmazott a kisjenői járásbírósnál s feljelentésében Codreán János dr. ügyvédjelölt és Codreán Demeter siklói lakosokat vádolta megveretésével. A kisjenői királyi járásbírósnak sok tárgyalást tartott ez ügyben, mert Codreának viszonyát emeltek Murg János ellen s azt adták elő, hogy őket verte meg Murg János. A tárgyalások igen érdekes lefolyásúak voltak, de nem azért, mintha azokon valami szenzációs dolgok történtek volna, hanem, mert a tanúk egyrésze a következő tárgyaláson visszavonta a korábbi tárgyaláson tett tanuvallomását s azt hamisnak jelentette ki. A járásbírósnak több tárgyalás után meghozva ítéletét, abban Murg Jánost felmentette a vád alól, Codreán János dr. ügyvédjelöltet és Codreán Demetert pedig

telt, intim örömkök, mások hozzászólása nélkül.

A kottaállványokat a szoba közepére huzták, gyertya világa hintett ide kristály tiszta fényt.

Azon az estén a primet játzó Selmeczy ur egyszer majd megakadt. Epen a Beethoven-szonáta dallamai hullámoztak a levegőben, mikor a menyezetről sietve ereszkedett alá egy pók. Fele uton megállt, aztán jött még pár arasznyit, lassan, szemmeláthatólag gondolkodó óvatossággal. Olyan biztosan függött vékony fonalán, mintha szilárd talpazata volna. Néha kinyújtotta egy-egy lábát, de az sem volt mozgás, inkább tulfinomult rezgés.

A zene véget ért s akkor azt mondta Selmeczy bíró ur.

— Majdnem megzavart ez a pók. Le akar-tam verni, de félttem, hogy elvétem a taktust

— Persze, persze, — felelte a plébános és körültekintett a szobában. Beveszi magát a sarokba, alig látja meg.

A pók akkor már nem volt látható. El-tűnt, mintha a fal nyelte volna el, utána világítottak a magasba, — nem látszott. Ahogy elhaltak az akkordok, visszakapaszkodott a fonalán, nem is került többet elő.

— Egy kis gyantazás, uraim! — szolt az adópénztáros és apró poharakban bort hozott.

Kortyoként szűrösködtek az italt, közben arról tárgyaltak, hogy új kottákat kell már beszerezni, nehezebb témákkal tegyék próbára a képeségüket.

— Vegyük elő Haydint! — indítványozta a zeneitanár. — Diákkoromban a Vigadóban egyszer... sosem feletem el...

A város régen aludt, éjfélkor eloszadozó tagjai a vonósnegyesnek nem zavartak senkit. Néha álmatlanul hevert ágyában a telek-könyvvezető, elrontotta valamivel a gyomrát s hegyes cipőarkak kopogására fölnevezelt.

— Tizenkét óra van, állapította meg, a tanár ur most megy haza.

A következő zene-estély ép úgy Beethovenen kezdődött, mint rendszeren. Az első résznek a közepén járhattak, mikor a plébános ur összeráncolta a homokát: csöndesen, óvatosan ereszkedett alá a menyezetről a pók. Megállt ugyanott, ahol a múltkor, üledelmes közönség gyanant, halkán reszkető testeit, s visszame-kült újból, mikor véget ért a zene.

— Látták sz urak? — kérdezte a pap.

— Nem kellene bántani, — szolt a tanár. Az állat szereti a zenét, sőt mondhatni, nagy befolyással van rá. Zenével szeídmének állatokat s tudok egy kutyáról, amelyik befurakodott a szobába, valahányszor zongorasztót hallot.

— És vonított! — tette hozzá az adópénztáros.

— Dehogy! Figyelemme hallgatta a zenét, csak az füvehangok iránt volt érzékeny. Azonban ne menjünk tovább, a fizikától is tudjuk, hogy bizonyos hangokra megreped az üveg! Ne bántuk hát a pókot!

Folytatván Beethoven, a fürgé kis takács

ujból előkerült s most már szeretettel nézte mindenki.

— Végtere, — mondta a plébános — végtere azt sem értük el, hogy bárki érdeklődött volna a működésünk iránt. Nem akar ez panasz lenni, hiszen mi csak a magunk gyönyörűségét elégítjük ki, tapsra nem vagyunk. De itt figyelem kísér, habár az Istennek ilyen kis állati teremtménye részéről is.

— Én nagyon szívesen látom! — lelkesedett a bíró.

— Nem árt senkinek, vélte az adópénztáros és Tschajkovszky műveinek az interpretálása ügyében tett indítványt.

Azutan más erőteljes művek következtek, zengett a kis szoba, a hangok szélesen usztak benne, sokszorosán visszaverődve a falakon hömpölyögtek, hogy végül belevevessenek a teljes nemességben.

— Nini, — mondta féltizenkettő táján a plébános — a pók hűtlen lett hozzánk.

A bíró jökedvően nevetett.

— Hja, hahaha műierő! Nem tetszik ám föltétlenül minden neki!

Hosszu hegek multak, a tapasztalat pedig kezdett kialakulni. Kezdetben megjelent a pók, már közlebe is merészkedett, hiszen látta, hogy megszokták, nem bántják, — aztán amint jött, úgy távozott.

De azt mondja valamelyik estén, mikor már az órát figyelte mindenki, a plébános:

— Van meg egy kis időnk, ismételjük el Beethoven egyik tételét.

súlyos testi sértés vétsége miatt pénzbüntetésre ítélte.

Ezt az ítéletet az aradi törvényszék, a hová az ügy Codreánék felebbezése folytán került, helybenhagyta ugyan, de elrendelte, hogy az iratok a tanúk szereplése miatt a kir. ügyészséghez, Codreán dr. szereplése miatt pedig az ügyvédi kamarához tétessenek át.

Az ügyészség nyomozást folytatott le a tanúk vallomásából az igazságot úgy állapította meg, hogy bizony Codreánék verték meg Murg Jánost és a megállapítás alapján azután vádat emelt Árgyellán György, Árgyellán József ellen a btkv. 213. §-ába ütköző *szándékos hamis tanuzás* miatt, mert valótlan tényeket adtak elő, s ezt esküvel is megerősítették, Serbán Demeterné és Balázs Demeterné ellen a btkv. 226. §-ába ütköző büntetés miatt, mert a valóval megegyező tanuvallomásokat későbbben visszavonták s végül Codreán Péter ellen hamis tanuzásra való felbujtás miatt.

Ime a kis verekedésből így lesz néhány évi szabadságvesztést jelentő büntető pör.

Hogyan tárgyalnak a diplomaták.

— Színészkedés és ravaszság. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 12.

A világ figyelme ismét a diplomaták munkája felé fordul. A közhitben úgy élnek a diplomaták, mint akiknek legkényelmesebb az életük és legelőkelőbb a hivatásuk. Az előkelőségről elterjedt hiedelem nem hazugság, de kényelemről beszélni túlzás. Különösen háború előtt. Ilyenkor egy percet se szabadna veszteni a diplomatának, mert talán ezen az elvesztett percen fordul meg a béke sorsa.

A tanácskozások, amelyeket az államok diplomatái folytatnak, a legnehezebbek.

Külsőleg általában vajmi nyugodtan és korrekten folyik itt minden, de valójában elkeseredett párbajt vívnak az alkudozó felek, csak épen, hogy kard helyett a diplomata művészet finoman kiélezett fegyverei ejtik, vagy háritják el a sebeket. Ügyesség, ravaszság, szilárd kitartás és vasakarát: — ezek azok az erények, melyek a békekötés nem ritkán hálátlan feladatával megbízott diplomatának kötelességes tulajdonságai.

És hogy gyakran mily kevésen mulik a siker vagy a kudarc, mennyire egy pillanati lélekjelenlétbe van kötve, arra például szolgálhat az 1905-iki orosz-japán békeszerződés létrejötte. A tanácskozások, mint még emlékezetes Portsmouthban folytató. Augusztus 29-én elérkeztek egy olyan ponthoz, hogy attól kellett tartani, az egész békealkudozás meg hiúsul. Gróf Witte azon állásponton volt, hogy a japán követelések elfogadhatatlanok. Az összes érveket kimerítették és báró Komura, aki nagy tüzzel vitatta a japánok igazát, egyszerre néma lett, mint a szobor.

Akik jelen voltak, mind azt várták, hogy bejelenti a tárgyalások megszakítását. Ehelyett azonban elővette a cigarettatárcáját, kivett egy cigarettát és reágyujtott. A többiek követték példáját. Nyolc perc telt így el; senki se mert szólni egy szót se. Végre Komura megtörte a csendet, még pedig egy udvarias kezdésű mondatral és a helyzet meg volt mentve. A tárgyalás nem szakadt meg, hanem ellenkezőleg eredményre vezetett. Ami a körülményeket illeti, melyek a békekötés létrejöttét megnehezítik, ezek jóformán ma is olyanok, mint századok előtt, csak épen, hogy a vasut, meg a táviró nagyobb gyorsaságot tesznek lehetővé. Viszont azonban igaz, hogy az etikett-kérdések ma már nem játszanak oly nagy szerepet, mint például még a bécsi kongresszus (1815) idejében. Jellemző erre nézve Talleyrand jelentése, mely egy előkészítő konferenciáról szól. A tanácskozásra Metternich meghívta Talleyrand-t. „Délután két órakor — írja Talleyrand — megjelentem Metternich urnál és ott találtam összegyűlve a négy udvar minisztereit... Megkérdeztem, hogy felséged követségének tagjai közül miért csak egyedül engem hívtak meg.

— Az előkészítő tanácskozásokra csak a kabinetek vezetői kapnak meghívót.

— Labrador ur (Spanyolország) nem vezetője a kabinetnek és őt mégis meghívták.

— Csak azért, mert a spanyol államtitkár távol van.

— De Hardenberg herceg mellett Humboldt urat is itt látom, aki pedig nem államtitkár.

— Ez kivétel, melyre Hardenberg herceg ismeretes fogatkozása (nagyothalló volt) kényszerített bennünket.

Ha fogatkozásokról van szó, azok alól

senki sincs kivéve és nem való ezen az alapon tárgyalni.

A „tűszurások“ ezzel egyelőre véget értek, de Talleyrand gondoskodott róla, hogy ne sokáig. Mikor a tanácskozás befejeztével Talleyrandnak odaadták a jegyzőkönyvet a szövetséges hatalmak képviselőinek megállapodásáról, hogy írja alá: Talleyrand figyelmesen átolvasta az iratot, aztán a világ legártatlanabb arckifejezésével kijelentette: „Nem értem.“ Ujra átolvasta, aztán még egyszer és ismét csak azt mondta: „Nem, nem értem.“ És hiábavaló volt minden magyarázat; Talleyrand megmaradt mellette, hogy nem érti a dolgot és a delegáltak végre is kénytelenek lemondani róla, hogy a jegyzőkönyv a „hivatalos“ iratok közé kerüljön. Félre kellett tenni és az — legalább Talleyrand szerint — illemtellenesen összehívott tanácskozás nem végzett semmit.

A színészkedés egyáltalában nagyon gyakran használt fegyvere volt Talleyrandnak. Ide tartozik az is, hogy Sándor cárt „kezelte.“ A cár lobbanékony temperamentuma folytán a vele való tárgyalások nagyon viharosak voltak, de Talleyrand mindig megőrizte nyugalmát és hidegvérét. Egy alkalommal, mikor a területengedésekről volt szó, melyekbe Oroszországnak csak bele kell egyeznie, a következő jelenet játszódott le. Nehány udvarias mondat után a cár egyszerre megváltoztatta a hangját és hevesen felkiáltott:

— Ami birtokomban van, megtartom.

— Felséged kegyesen bele fog egyezni, hogy azt tartsa meg, ami jog és törvény szerint megilleti.

— Erre nézve már megegyeztem a nagyhatalmakkal.

— Nem tudom, hogy felséged Franciaországot is a nagyhatalmak közé számítja-e?

— Természetes; de ha ön nem akarja, hogy mindegyik fél megkapja a maga hasznát, mit akar tulajdonképpen?

— Elöttem a legfőbb a jog; az egyes felek érdeke csak ezután következik.

— A jog: Európa érdeke.

— Felséged szíve nem ezt mondja.

— De igen. Ismétlem, a jog: Európa érdeke.

A faburkolatu fal felé fordultam, fejemet neki támasztottam és miközben kezemmel a faburkolatra ütöttem, felkiáltottam: „Európa, boldogtalan Európa!“

— Inkább a háborút, semmint hogy lemondjak arról, ami az enyém! — kiáltott a cár.

Lecsüggesztettem karomat, arcommal mély szomorúságot fejeztem ki, mint olyan ember, aki azt mondja: „Nagyon sajnálom, de nem én vagyok a hibás.“ A cár egy pillanatig némán állott, aztán karjával dühösen a levegőbe csapott és oly felindulás tükröződött rajta, amilyenben még sohasem láttam. „Ideje, hogy a színházba menjek, — kiáltotta, — a császár vár.“ És ezzel kisietett a szalonból. Egy pillanat múlva azonban visszajött, mindkét karjával megfogta a vállamat és egészen megváltozott hangon ezzel bucsuzott:

— Majd még beszélünk a dolgról.

A komédiázó Talleyrandnak merő ellentéte volt Bismarck. Ő inkább az őszinteséggel járt tul ellenfeleinek az eszén. Tömérdek példa ismeretes róla, hogy ebben mennyire goromba tudott lenni, de nem kevésbé értett ahhoz is, hogy fenyegetéseit, ha kellett, udvarias vagy kedélyes formába burkolja. Saját kijelentése szerint a diplomáciai tárgyalásokon mindig úgy éreztette magát, mint a „politikai nagykereskedő“, ki „a nemzetközi piac“ ura és ehhez mérten dik-

Lágyan, szeliden hangzott fel a zene, most azonban csakugyan megakadt a bíró.

— Nini, itt van!

A pók ereszkedett lefelé. És ott maradt végig, figyelve, érdeklődve, csak a végén mekült.

— Ez érdekes! Beethovent szereti. Kipróbáljuk legközelebb.

Attól kezdve aztán már öten voltak. A vonóestársaság négy tagja, meg a pók. Eleintén csodálkoztak, el utdakt merengeni a kérdésen, hogy a teremtő erő micsoda finom érzékekkel látja el az állatot is és milyen különös példány ez, amely reagál a zenehangra, de abból is kiválaszt bizonyos irányt, hogy úgy mondjam egyetlen szerzőt s megállapíthatatlan szervezete vonzódik a mély érzések muzikusához!

Már úgy hívták: a Beethoven imádó pók s a kedvéért többet játszották ezt a szerzők, önmagukat is beleringatva a szonáták mindennel kiengesztelő meleg hangulatába.

Napközben, találkozáskor, azt kérdezte a bíró:

— Mit csinál a pókunk, főtisztelendő ur?

— Köszönöm a saives érdeklődését, de ha világhírű van, nem mutatja magát. Majd estére, estére.

Az éjszakák egyre hosszabbodtak ezalatt, már sötétség lepte el délután a várost és nem került a sarkokra elég lámpás, a mely kereszttől verhetné volna fényével a ködöt.

Karácsony aján az netelt a szórakozás,

mert a parochián nagytakarítást rendeztek, bizonyos ócska falakat ki kellett meszelni, elhagyott kamarákat rendezni, — azonban minden elkészült végre s karácsony első estéjét aggódó türelmetlenséggel várták mély-erzészű tagjai a vonóestársaságok.

— Beethoven! — mondta a zenetanár és pár pillanatig csak kottalapok zörgése járta át a szoba csendjét, hogy főlváltsa azt a szimfónia bűbájt.

De kijöttek két hét óta a gyakorlatból vagy mi bajuk volt? — ma nem ment egy semmi, mint máskor.

— Nem látom a pókot! — mondta az első szünetben a bíró. — Vajjon hol maradhat?

Folytatták a muzikát, Beethoven következett egy órán át, de fúrge takácsa az állatvilágnak nem jelentkezett. A vonók fáradtan működtek, az arcokat ma nem vonta be az átszellemülés aránya, a plébános sóhajtván mondta később:

— Azt hiszem, az én hibám. Nem figyelmeztettem a nagytakarítást végzőket...

A jó kedv, a drága derű elszalit, a poharak után nem nyult senki, az adópénztáros mereregve nézett a levegőbe.

— Vajjon hol lehet most szegény!

A zenetanár maga elé bámult, egy kissé keserűen vonogatta a vállát.

— Igazán, nincs az embernek aztán kedve a játékhöz.

tált, követelt, vagy alkudott. Az eredmény, melyet nyers kiméletlenségével elért, bizonyára nem volt rosszabb, mint amely Talleyrand színészi fogásait jutalmazta, amint hogy általában úgy látszik, a siker nem is ezen, vagy azon a módszeren, hanem a módszernek a körülményekkel való egyezésén fordul meg.

Fekete szombat.

— Pusztulás a tőzsdéken. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 12

Az értéktőzsde fölött mára veszedelmesen beborult az égbolt. Már tegnap délután a nagy európai tőzsdéről háborus debaclet jelentettek és különösen Berlin és Páris volt ilyen nagy árzuhanások színhelye. Az értéktőzsde közönsége szorongó szívvel lépte át ma a Szabadság-téri palota küszöbét és az aggodalmakat növelte az, hogy mára esett a médió-halasztás napja is. Mindenki újabb meglepetéstől tartott és szorongó szívvel várta az üzlet megnyitását. A bankok nagyobb fedezetet kérnek-e? Vajon hogy indul az üzlet? Milyen lesz Bécs? Mi ujság a háborúval? *Mozgósítunk-e és háboruba keveredünk-e Oroszországgal?* Ezek és hasonló kétségek mardossák a spekuláció lelkét. De azért mindenki közönyt iparkodik színelni. A nyertes kontremindörök túnyomórészt lebonyolították üzleteiket és most szorongva lesik, vajon nem jön-e majd olyan újabb esés, amely tönkrepesztitja a piacot és fizetésképtelenné teszi az ő adósaikat. A fizetési nap 19-ikén van. Addig oly óriási differenciák állhatnak elő, hogy a fizetésképtelenségek száma légióra nő. Ma ez a kérdés csaknem jobban izgatja a tőzsdét, mint az árfolyamalakulás. Fognak-e fizetni a vesztes haussierk? Megkapják-e a nyereségüket a nyertes kontremindörök? E kérdés fekszik az ajkakon.

(A tőzsde-király üzenete.)

Öt percel a megnyitás előtt hirtelen felszalad az emelvényre Krausz Simon és harsány hangon jelenti, hogy fontos közleni valója van a tőzsdén. Halotti csend támad, melyben a tőzsde vezető bizománya a következő kijelentést olvassa fel:

— Mint a magyar értékpapirkereskedők egyesületének elnöke, fel vagyok hatalmazva a miniszterelnök úr által annak kijelentésére, hogy teljesen ki van zárva, mintha az osztrák-magyar monarchia a háboruba bele akarna avatkozni és épenséggel félreértettek já kért póthitelre vonatkozó akciót, melyet a kormányok csupán a távol jövőre való tekintetéből köteleesszerűleg megindítottak.

A megnyugtató kijelentést vegyes érzelmekkel fogadták. Nyomban azután megszólalt a megnyitást jelző harangszó, s erre oly viharos jelek játszódtak le, melyek a tőzsde embereinek edzett idegeit is megrázták.

(Csataüvöltések.)

Measzólalt a csatakiáltás: *Adok Közütit 55-ért*, és egyszerre harminc-nyolcvan torok ismétli a kiáltást. Krausz Simon beveti magát az ordítók tömegébe és kezében kis jegyzőkönyvével kezd vásárolni:

— *Veszek 57-ért!*

Veszedelmes tolongás támad körülötte, mindenfelől kínálják neki a Közütit és ő rendületlenül jegyzi fel a kötésekét:

X-től ötször!

Y-től hétszer!

Öt perc alatt ekként összevásárolt egymaga vagy ötezer darab Közütit. Azután ugyanez ismétlődött a Magyar Bank részvényeiben. A közbelépés az első rohamot feltartóztatva ugyan, de csakhamar megindult a bomlási folyamata és minden papir rohamosan esett lefelé.

(A szigorú Hazai Bank.)

Egyszerre nagy riadalom támad az emelvény egyik sarkában. Előkelő tőzsdemizományosok a legnagyobb izgalom hangján mesélik, hogy a *Hazai bank nem vesz többé papírt kosztiba*. Viharos le vele! kiáltások röpködtek a levegőben és a bankot ekként aposztrofálták:

— Szégyelje magát, ilyen nehéz időkben a hóhér szerepére vállalkozni! Bojkot!

Néhány ügynök, élükön Krausz Simonnal, a Hazai bank részvényeit 272 koronával, 13 koronával a tegnapi zárlat alatt kezdte a piacra dobni. Ekkor halálsápadtan a tömegbe furakodik a bank tőzsdediszponense és kijelenti, hogy a *hír tévedésen alapul*. Közben megjelenik a Hazai bank igazgatója, Keszthelyi Ernő és stentori hangon bejelenti, hogy a *bank akár 2 millióval is többet vesz kosztiba*, csak mindössze azt kívánja, hogy a *felemészített fedezetet* hétfőn pótolják.

— Ehez nincs joga! — orditozzák vissza — mert csak 19-én van fizetési nap. A kontraverziót hangosan tárgyalják tovább és egy előkelő ügynök kivesz tárcájából 24 darab ezrest és e szavakkal nyújtja át Keszthelyinek:

— *Nekem a Hazai bank ne várjon hétfőig sem.*

A tőzsde megbotránkozva tárgyalja tovább a bank kiméletlen eljárását.

Közben kiderül, hogy a nagybankok túnyomórészt kulánsan járnak el a prolongáció körül és bár magasabb reportitételeket számítottak fel, könnyen és simán bonyolítják le a halasztást. Ennek sem lehetett azonban hatása a fejesztett spekulációra, mert a bécsi tőzsdéről érkezett hírek hatása alatt viharos árgyengülés állott be, úgy, hogy az árfolyamok gyors egymásutánban zuhantak lefelé.

(A pusztulás.)

Az előtőzsdén beállott árdevalváció a következő: A tegnapi zárlathoz képest csökkentek:

Államvasut 32, Magyar hitel 18, Osztrák hitel 13 50, Leszámitolóbank 16, Rima 29, Közuti 20, Deli vasut 11, Magyar bank 16, Általános közszén 61, Salgó 47, Ganz 250, Magyar cukor 40, Adria 20, Atlantica 13.50, Hazai sorsjegy 10.50 koronával. A koronajáradék is 1 teljes százalékkal lett ismét olcsóbb.

A múlt heti fekete szerda pusztításánál is nagyobb volt a mai, mert az akkori legalacsonyabb árfolyamokkal szemben is 30—40, sőt még több koronás zuhanás állott be.

A délelőtti viharos események híre gyorsan elterjedt a városban és a déli tőzsdére pénzügyi életünk számos kiválósága, igazgatók, bankvezérek eljöttek. Az üzlet iránya megnyitáskor kissé megjavult, mert a nagy bankok interveniáló vásárlásokat végeztek. A nagy áresés most már nekik is kezd ugyanis veszedelmessé válni. Óriási összegek vannak lombardban és reportban kihelelyezve és a fedezetül szolgáló betétek értékének csökkenése a bankokat is veszteséggel fenyegeti. De egyébként is meglátszott, hogy a piac támasztása köteleességévé tétett nagy pénzintézeteinknek, melyek a mentési munkával nem is késtek. Mindazonáltal ez intervenciónak csak csekély volt a hatása és mindössze 2—3 koronás javulást értek el néhány papírnál. Persze, nem lehet tudni, hogy nélkülük meddig estek volna az árfolyamok.

(Javulás.)

A tőzsde képe a déli zárlat felé valamivel nyugodtabb lett, bár a forgalom mindvégig igen nagy volt. Az árfolyamok általában még jobban lemorzsolódtak. Az üzlet félreismerhetetlenül normalisabb mederbe terelődött, a kínálat sürgőssége és tulsulya megszűnt. A nagy izgalom alábbhagyott és a csatamezőn rezignált, de újabb előnyomulásra kész csapatok várják az idők fordulását. A tőzsde ma ismét csodálatosan kiállotta a

teherpróbát. Vagyonok olvadtak össze, milliók pusztulnak el, de azért a budapesti értékpiacon állja az idők viharát.

(Az esés számokban.)

Magyar Koronajáradék: 84.40 (tegnap) 83.50 (mai legalacsonyabb) 83.65 (zárlat délután 2 órakor.)
Osztrák hitel: 604. 594. 598.
Magyar hitel: 799. 782. 784.50.
Magyar államvasut: 692. 660. 670.
Magyar Bank: 569. 552. 551.50.
Közuti vasut: 668. 647. 648.
Városi villamos: 370. 360. 363.
Rimamurányi: 711. 689. 686.
Salgótarjáni: 708. 661. 669.
Magyar általános közszénbánya: 936. 875. 885.
Adria: 520. 500. 500.
Atlantika: 314.50. 300. 301.
Hitelbank: 423. 404.75. 407.
Leszámitolóbank: 507. 500.50. 505.
Kereskedelmi bank: 370. 375. 370.
Agrárbank: 485. 476. 479.
Hazai bank: 285. 278. 279.
Lombard: 107. 96. 98.
Ganzgyár: 3150. 2900. 3040.

(Derut a bécsi börzén.)

Bécs, október 12. Az előbörzén ma valóságos derut volt. A nemzetközi politikai helyzetnek komor főfogása, amely a minisztereknek a delegációban mondott beszéleiben visszatükröződött, valóságos rémületet keltett az értékpapírok birtokosaiban. Az eladásról szóló rendeletek ma valósággal özönvízként zuhogtak le s az értékpapírokat csak jelentékenyen olcsóbb árfolyamokon lehetett elhelyezni. Osztrák hitel 12 koronával 693 ig, Länderbank 25 koronával 461 ig, államvasut 20 koronával 663 ig, Alpési 37 koronával 945 ig esett. Miután az első nagy ostrom elmúlt, az üzlet valamivel nyugodtabb lett.

A mai előtőzsdén a kötések a következők voltak: Osztrák hitel 595. Magyar hitel 782. Anglió-bank 310. Bankverein 498. Unió bank 570. Länderbank 475. Osztrák-magyar államvasut 668. Déli vasut 98 50. Elbavölgyi vasut 255. Rimamurányi vasut 696. Alpési bánya 950. Török sorsjegy 210.

(A berlini piac segítsége.)

Berlin, október 12. Ma délelőtt a német nagy bankok értekezletet tartottak, amelyen a pénzügyi mutatók közbelépés kérdéséről volt szó és a nagybankok képviselői között erre nézve megállapodás is jött létre. A kereskedelmi egyesülés is nyilvánosságra hozta interveniáló szándékait. A két oldalról is jelentkező intervenció ellenére is a tőzsde megnyitásánál átvette a bécsi börze hanyatló tendenciáit és gyenge irányzattal kezdődött. *Helyi és bécsi értékekben számos kényszervásárlás történt, ami leszorította az árakat.* A bányarészvények azonnal három százalékkal estek, az osztrák hitel egy és háromnegyed percenttel, az orosz bankrészvények két százalékkal alacsonyabban indultak és a régóta szilárdan álló német birodalmi hitelígervény is negyven pfenniggyel gyengébb lett. Német nagybankok körében a külpolitikai helyzetet változatlanul komolynak látják. A kereskedelmi egyesülés nagyszámú eladási rendelkezést kapott vidéki ügyfeleitől.

Más oldalról azt jelentik, hogy a berlini, illetve német nagybankok ma délelőtti konferenciája elhatározta, hogy *rögtömi segélyvel siet a helyi piac támogatására.* A hihetetlenül nagy kínálattal szemben azonban az a mérsékelt mennyiségű segélyvásárlás, amelyet a betéti bankok a tőzsdén ma tettek, olyan csekélynek bizonyult, hogy a derut még erősebben folytatódott. Ha a vásárlási kedv nem emelkedik, akkor még további és viharos áresésekre van kilátás.

Fél kettőkor délután némi enyhülés mutatkozott és az értékek az interveniáló bankok kitartó vásárlásai következtében kissé javultak, Osztrák hitel 187.25 zárult.

A tőzsdén hivatalosan megcáfolták ama híreket, mintha a monarchia mozgósítana.

A háboru véres napjai.

— A szerbek a Szandzsákba vonultak. — Előnyomulás Skutari felé. —

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 12.

A mai nap nem hozott új fordulatot a háborus bonyodalomban. A montenegróiak komolyan, elszántan indultak a harcra és véres csatákat vívnak a törökökkel a határszélen. Az a tervük, hogy a szerb és bolgár sereggel egyesülve, rohamot intézzenek egy rendkívül fontos erősség, Skutari ellen. A török hadsereg általános mozgósítása folyamatban van. A szerbek állítólag betörték a Szandzsákba, aminek alighanem az lesz a következménye, hogy Ausztria-Magyarország kénytelen lesz ez ellen fegyverrel tiltakozni. Az orosz sereg mozgósításáról tegnap elterjedt szenzációt ma cáfolgatják, de senkise hisz e cáfolatban.

Mai távirataink ezek:

Véres csaták sok halottal.

— Törökök, bolgárok, montenegróiak. —

London, október 12. A Reuter-ügynökség külön tudósítója jelenti Podgoricából e hónap 11-én 9 óra 20 perckor este föladott távirattal: *Több mint 6000 malisszor föllázadt és a török hadsereg hátában operál.* Több százan közülök Podgoricába vonultak és fegyvereket kérnek.

London, október 12. A Reuter-ügynökség külön tudósítója jelenti Podgoricából e hónap 10-én délután 4 óra 40 perckor feladott távirattal: Délben a montenegróiak elfoglalták Tuzi város közelében Tuzi erődöt. *A csatákról sok sebesültet idehoztak.* A kórházak zsúfolva vannak. A király a kórházban meglátogatta a súlyosan sebesült katonákat, *homlokukon csókolta őket és mindnyájuknak köszönetet mondott a haza nevében.*

Saloniki, október 12. Tuzi környékén heves harcok voltak a montenegrói és török csapatok között. Ideérkezett jelentés szerint a török csapatok a montenegróiak minden támadását visszaverték.

Konstantinápoly, október 12. Mint a hadügyminisztérium hivatalosan közli, a török csapatok elkeseredett harc után Zagzale dombot, melyet a montenegróiak megszállottak, visszafoglaltak.

London: A Daily Mail jelenti: Gödse mellett török csapatok és bolgár csapatok között összetűzés támadt. A bolgárok támadásait ismételtén visszaverték. Török részről 17-en sebesültek meg.

Podgoricából érkező hivatalos távirat szerint tegnap egész nap heves harcok folytak az egész vonalon. A középső hadsereg Daniló trónörökös vezénylete alatt elfoglalta Ugade erősséget. A harcot csak az éjszaka szakította félbe. Ma délután a törökök heves támadást intéztek a montenegróiak déli hadserege ellen, azonban vereséggel vonultak vissza. A montenegróiaknak számos sebesültjük és halottjuk van. A podgoricai tábori kórházak tele vannak sebesültekkel, akik között sok a malisszor és a török katona. A király ma meglátogatta a sebesülteket. *Sinia montenegrói hercegnő vezeti az ápolónők munkáját.* Idáig háromszáz török foglyot szállítottak Cottinjébe. Tusit és környékét elvágták a montenegróiak Skutaritól.

Saloniki, október 12. A bolgár határról olyan hírek érkeznek, hogy erős bolgár bandákat vertek vissza a török területről. Sok bolgár család elmenekült minden ingóságával a határfalvából és az ország belsejébe törekszik. *Tschernapejev* bandavezér *Munik* körül táboroz és felkelésre tüzezi a népet, amely azonban nyugodt.

London, október 12. Több sürgöny szól arról, hogy a harmadik montenegrói hadosztály Berána körül operál és az a feladata, hogy törjön be a Szandzsákba és keresse érintkezést a szerb csapatokkal.

Skutari ostroma.

London, október 12. A harctérről ma érkezett táviratok megerősítik, hogy a montenegróiak főerejüket, körülbelül *huszezer embert, Skutari megtámadására koncentrálják két oldalról.* Podgoricából *Mirkó* herceg hadosztálya — ennél van a király is — a Skutari tó mentén délre vonul. Egy másik hadosztály, melynek *Martinovic* tábornok a parancsnoka *Antivariból* menetel északra és Skutariba tart. Skutariban 15 ezer rendes és hétézer önkéntes török katona van. Minthogy Podgoricánál *tizennégy óráig tartott a csatározás,* feltehető, hogy a montenegróiak a további hadműveletek alatt is erős ellentállásra találhatnak.

(Skutari, Montenegro és Törökország határában van, amelyen át a novibazári szandzsákba s onnét az adriai tengerhez vezet. A Skutari tó partján van a város. Főközkedési útvonalnak a bejárója ez a város.)

A szövetséges seregek felvonulása.

A török birodalom ellen felvonuló három hadsereg — a szerb, bolgár és montenegrói — hadiállásait természetesen titokban tartják kormányaik és elfojtanak cenzurájukkal minden olyan híradást, amely a csapatok stratégiai felvonulásával foglalkozik. Kerülő utakon érkező tudósításból mégis lehet nagyjából konstruálni a három hadsereg mai frontjának térképét.

A legbiztosabb adatok még a montenegrói hadsereg helyzetéről vannak, mert hiszen a kisebb-nagyobb ütközetekből következtetni lehet a csapatok elhelyezkedésére. A montenegrói hadsereg az ország keleti és déli határára vonult fel két derékhadban. Montenegro második hadosztályának fele Mookovac mellett fejlődött ki és nyilván a szandzsákban levő Bjelopolje irányában akar előnyomulni. Stanaktól keletre foglalt állást a harmadik hadosztály, amely Beránát támadta meg és közvetlenül mellette a podgoricai, a negyedik hadosztály. Mindkét hadosztály 16–16 zászlóaljtal foglal megában. A Skutari tó és az Adriai tenger között nyulik el az első számú montenegrói divízió, amelynek most Virbazar a főhadiszállása. A második hadosztály másik fele Antioari mellett tartaléksereget alkot.

Az így felvonult montenegrói sereggel szemben huszonegy török zászlóaljból álló hadtest védelmezi a határt. A török hadsereg fejlődésében Skutari biztosítására támaszkodik, de két különítménye a Skutari tó keleti és nyugati partjai mentén helyezkedett el. A nyugati szárny az utolsó jelentések szerint Bojanáig nyomult előre, a keleti szárny pedig a montenegrói negyedik hadosztály erőteljes előnyomulása következtében Gusinje és Piava irányába volt kénytelen Tusi községtől keletre vonulni. Ezt a mozdulatot a természetes visszavonulás helyett, amely Tusiból Skutariba vezet, azért tette a visszashorított különítmény, hogy a Prisronból északra felé nyomuló hét zászlóaljjal egyesüljön. Sokkal szorongatottabb helyzetben van a Beránát védő gyenge török csapat, amelynek felmentésére azonban Mitrovicából kilenc zászlóalj török gyalogság vonul már a montenegrói határ felé. A három török hadoszlop tehát előreláthatólag Gusinje Piava-Berana irányában fog a megerősödések után operálni és pedig elsősorban a montenegróiak harmadik hadosztálya ellen. Azt a hét török zászlóaljat, amely Bernicát és Dugopoljanat tartja megszállva, nem vonhatják bele a Montenegro elleni hadműveletbe, mert ezeknek a szerbiai Raska mellett gyülekező szerb csapatokat kell szemmel tartani.

A helyzet tehát ez idő szerint olyan, hogy Montenegro haderejének két oldalról is könnyen meg lehet közelíteni Skutarit. Az adriai tenger partján az első és a fél második montenegrói divízió csak Bojanánál talál győnge ellenállásra, a török csapatoknak Tusitól keletre vonulása pedig szabaddá tette a harmadik hadosztály útját is, de ennek óvatosan kell Skutari felé vonulnia, hogy Gusinje-Piava felől váratlan és erős oldaltámadás ne érje. Annyi bizonyos, hogy Skutari elérése és elfoglalása most a montenegróiak haditerveiben az első jelentős pont.

A szerb és a bolgár határon még nincsenek harcok, itt tehát nem is oly világos és kialakult a seregek helyzete. Annyit meg lehet állapítani, hogy a szerb-török határt nem csupán egyes szerb lovasezredek értik el, hanem a szerb hadsereg szanottevő része: két három hadosztály áll támadásra készen és felvonulásával igyekezik egyesíteni a bolgár csapatokkal, hogy együttes erővel induljanak Filippopolis ellen. Ezt a kétségtelenül célszerű és helyes hadi elveken alapuló haditervet, amely a két hadsereg, Bulgária és Szerbia haderejének egyesült és így jóval jelentősebb felhasználására irányul, valószínűleg a bolgár vezérkar dolgozta ki nemcsak a bolgár, hanem a szerb hadsereg számára is. A közös haditervből feltételezhető, hogy ma a szerb vasúthálózat felett is Bulgária vezérkara rendelkezik és a katonaszállító vonatokat szándékaihoz híven irányítja. Annyi bizonyos, hogy csapatszállításokat energikusan, gyorsan hajtották végre és ma már az öt hadosztályból álló szerb hadseregnek legalább is a fele, de valószínűleg teljes három hadosztály egyesült a bolgár földön álló testvérhadsereggel, vagy legalább is utban a közös főhadiszállás felé.

Nem lehet szom eől téveszteni ennek a haditervnek Szerbiát illető nagy jelentőségét. Szerbia hadseregének nagyobbik részét: három hadi-letszámra emelt divíziót kivitte országa határain túlra a Szerbiától jócskán keletre fekvő kelet-ruméliai harctérre. Ilyen formán Szerbia határait mindössze két hadosztály védelmezi és könnyen meglepetés érheti a szerb-török határon nagyobb hadi műveletekre nem váró szerbeket.

A csapatok Bulgáriába szállítása részben a belgrád nisi, zajcor nisi vasúti szakaszon történt Nisből egyenesen Szófiába, de felhasználták Nihopolis és Plevna közti bolgár vasutakat is a szerb katonák gyorsabb elszállítására, sőt a Dunán is folyt a csapatszállítás. Miután egy tizenhat zászlóaljból álló divízió elszállításához husz katonai vonatra volt szükség, két nap lefolyása alatt egy egy teljes hadosztályt szállítottak Bulgáriába. A dunai hadosztályt, amelynek Belgrádban van béke idején a parancsnoksága és a Nisben állomásozó Morava divíziót tehát öt nap alatt kelet Ruméliába vitték és Timok hadosztály, amelytől jó részt a Duna vizén szállítottak, szintén utolsó csapataival van utban a gyülekezőhelyre Szófia mellett, ahonnan a hadosztály nagyobb része már a Morica folyó felé vonul. A hadmozdulatokról érkező egyéb, elismert hírekből csak ez az egy tény bontakozik tisztán: a szerb hadsereg nagyobbik fele egyesítőben van Kelet-ruméliában a bolgár hadsereg törzsével és így O Szerbiában egyelőre jelentősebb harcokba a szerb határok közt maradt gyengébb szerb csapatok aligha kezdhetnek.

A bolgár mozgósítás az összes híradások szerint nyugodtan és kellő gyorsasággal történt. Az egyes csapatok azonnal a behívott tartalékok bevonulása után utra keltek a főhadisereghez és ma már talán csak egyes ezredek vannak utban a török határ felé. Miután Bulgária a „legnagyobb erőfeszítéssel” készül a harcra — amint ezt *Gesov* miniszterelnök kijelentette, arra lehet számítani, hogy egész hadseregét — összesen kilenc hadosztályt — tömöríti Filippopolisnál, ahol tehát az ugyanoda vezényelt három szerb divízióval együtt tizenkét hadosztályban kétszáz ezer Mannlicherrel felfegyverzett szerb és bolgár katona áll harcra készen, a gyengébben fegyverzett és nem rendszeres bandák és szabadcsapatok embereim kívül. Az egész bolgár haditervben ez a legkényesebb pont: olyan nagy haderőt halmoztak össze aránylag kis területen, hogy katonák tizezeinek élelmezése óriási nehézségekbe ütközik és könnyen megtörténhet, hogy veszélyes helyzetbe kerül az egyesült és éhségnek kitett nagy hadsereg.

Ausztria-Magyarország és Oroszország.

— Az oroszok alattomosága. — Megszállják a szandzsákat. —

Berlin, október 12. A Voss. Ztg.-nak jelentik Bécsből: Teljesen megbízható forrásból jelentik, hogy Ausztria és Magyarország készülődik a szandzsákba való bevonulásra. Ausztria és Magyarország valószínűleg egyáltalában nem fog semlegeségi nyilatkozatot tenni s nem is tárgyal többé Oroszországgal a balkáni válságról. Ausztria és Magyarország kijelentette, hogy teljesen szabad kezet tart fenn magának.

Péttervár, október 12. A hivatalos sajtóiroda jelenti: A külföldi tőzsdéken elterjedt hír, mely a Don kozákok mozgósításáról szól, valamint orosz újságoknak az a jelentése, hogy Szuhomlinov hadügyminiszter a péttervári automobil klubban tett látogatása alkalmával háborus beszédet mondott, teljesen alaptalan.

Berlin, október 12. A Mendelsohn és társa bankcég táviratot kapott, a mely szerint az orosz mozgósításokról szóló hír nem felel meg a valóságnak.

Berlin, október 12. A Vossische Zeitung írja a következőket: A míg az orosz államférfiak a legmegnyugtatóbb biztosítékokat intézik Európa címére, a kulisszák mögött oly törekvések mennek végbe, a melyek épen titokzatosságukkal nagy nyugtalanságot és aggodalmat keltenek. Beavatott orosz körökből jelentik, hogy erős befolyások igyekeznek érvényesíteni, hogy Szaszonovot rábíráják, hogy határozott és minden kétséget kizáró nyilatkozattal világosítsa föl a világot Oroszország igazi szándékairól s ezzel teremtsen végleges megnyugvást.

Törökország leszámolására készül.

— A szultán hadparancsa. —

Konstantinápoly, október 12. A szultán a hadsereghez proklamációt intézett, melyben ezt mondja:

A világ ismeri Törökország békeszeretét. Az ottománok tiszteletben tartják minden nemzet jogait és azt akarják, hogy a nemzetek az ő jogait is tiszteletben tartásák. Az ottománok egyetlen kormány ellen sem rejtegetnek hátsó gondolatokat és joguk van kívánni, hogy a többi kormány is ésszinte legyen. Az ottománok nem akarják zavarni egyetlen népet jölétét és haladását sem, de nem engedik, hogy más népek az ő jölétüket és haladásukat zavarják. A nagy nehézségek ellenére, melyeknek országunk állandón ki van téve, a lehetőség szerint és fokozatosan keresztülvisszük azokat a reformokat, melyekre országunknak szüksége van. Mindazáltal azt akarják kis szomszédaink, miután a mi országunk területeire aspirálnak és látják, hogy haladásunk illegitim céljait megvalósítását meg fogja akadályozni, hogy reformjainkat és haladásunkat ne valósíthassuk meg és ki akarják használni a mi nehézségeinket. Megegyeztek abban, hogy megtámadják határunkat. Bulgáriában, Szerbiában, Görögországban és Montenegróban az utópisták megfélelmezve a hőstettekről, melyeket az ottománok egykor ezekben az országokban tanúsítottak és a vitéségről, melyet Tripolitániában az ottománok tanúsítottak, az ottomán határokra csapatokat küldtek. Ezért kényszerítve látjuk magunkat a mozgósításra. Elrendeltük ezért az első és második hadseregfelügyelőség tartalékosainak és honvédeinek teljes és a harmadik felügyelőségeinek részleges mozgósítását.

A proklamáció ünnepies szavakban kifejezte azt a reményét, hogy a csapatok méltók lesznek elődeikhez és a haza megszentelt földjét meg fogják védeni az ellenségek ellen, melyek az ottománokat meg akarják fosztani atyáiktól reájuk szállt

örökségüktől és meg akarják semmisíteni gyermekeik javát. A proklamáció felszólítja a csapatokat, hogy a Tripolisban harcoló testvérekhez méltóknak mutatkozzanak és kifejezi azt a reményét, hogy a csapatok az elődök győzelmét ujjakkal fogják tetézni és végül sikert kíván a hadseregnek.

Konstantinápoly, október 12. Este féltíz óra körül kiadott irádé elrendeli a flotta mozgósítását.

Konstantinápoly, október 12. Illetékes körök véleménye szerint a mozgósítás Törökországban rendben és gyorsabban halad előre, mint remélték. Az Anatóliából jövő csapatok zömét Rodostón át, másik részüket Szan-Stefanon át szállítják. Innen eddig a második és harmadik hadosztály indult el, míg az első hadosztály Albániában van. Konstantinápolyban immár nincsenek sorcsapatok, hanem csak három redifzászlóalj. Azt hiszik, hogy Törökország egy héten belül Drinápoly körül 160.000 emberrel fog rendelkezni. A kormány megcáfolja azt a hírt, mintha már elhatározta volna a keresztények behívását a népfölkelőkhez. A keresztény vallásfelekezetek fejei ezen intézkedést alkotmányellenesnek tartják, mert a katonai törvény, mely a keresztények általános védőkötelezettségét tartalmazza, a szenátus által még nem intéztetett el. Az egyháziönökök a kormányt lebeszélni igyekeznek szándékáról, mely, nem tekintve azt, hogy a népfölkelők sohasem gyakoroltattak be, mélyen belenyulna az üzleti és szociális életbe. Számos keresztény póttartalékos, különösen görög, a külföldre menekül, hogy ne kellessen szolgálnia. Az egység és haladás bizottsága elhatározta, hogy póttartalékosok és önkéntesek szükségben lévő családjainak kedvezményeket létesít. A mohamedán teológiai iskolákban gyűjtéseket rendeznek. Abban az esetben, ha a háború kitör, Vahid Eddin prezmptív trónörökös is táborba száll.

Bécs, október 12. Ide érkezett jelentések szerint Törökországban a mozgósítás gyors tempóban halad. Azriából naponta tizezer ember érkezik. Az európai Törökországból is most már gyorsabban vonulnak be a tartalékosok, miután a lakosság a helyzet komolyságáról meggyőződött és tudja, hogy az ország létérdekeiről van szó.

London, október 12. A porta a nagyhatalmak előterjesztésére azt fogja felelni, hogy már saját kezdeéséből és az 1880-ik évi tervvel egybehangzóan elhatározta, hogy reformokat fog megvalósítani. Ezek a reformok: oly kormányzók kinevezése, akik a lakosság többségének nemzetiségéből és felekezeteiből valók, továbbá választott kerületi bizottságok életbeléptetése.

Bécs, október 12. A szituáció a mai nap nem változott. Konstantinápolyban holnap ül össze a minisztertanács, hogy megállapítsa a nagyhatalmaknak adandó választ. Vajon a választ rögtön elküldik e a nagyhatalmaknak, nem bizonyos.

Konstantinápolyból jelentik: Törökország eddig a különböző határokon körülbelül 250.000 embert mozgósított.

A szerbek a Szandzsákban.

Belgrád, október 12. Ötezer főnyi szerb banda benyomult a szandzsákba és érinkeztet keres Montegróval. György herceg nagyobb szerb csapatokkal követi a bandát. A török kormány a szandzsákban a basibozukokat fegyverrel látta el. A basibozukok már megkezdték a garázdálkodást a keresztények ellen.

London, október 12. A Daily Mail értesülése szerint ezernél több bosnyák a határon átment Szerbiába, hogy a szerbekkel és a montenegróiakkal a törökök ellen harcoljon. A szerb hadüzenetet csak egy hét múlva várják.

Péttervár, október 12. A szerb követség az épület kapuján kitett plakáton orosz önkénteseket toboroz.

Mit kívánnak a bolgárok?

Szófia, október 12. Tegnap hírek érkeztek a török csapatok mozdulatairól Drinápoly közelében. Erre a hírre azonnal összeült a haditanács a hadügyminisztériumban. A tanácskozás eredményéről értesítették a királyt. Délután miniszteri tanács volt, a mely a helyzetről tanácskozott. Este nyolc órakor megjelent a király titkára, a ki a király üzenetét hozta el a miniszteri tanácsnak, a melyet azonnal berekesztettek.

A Main értesülése szerint a bolgár kormány memoranduma a következő föltételeket tartalmazza:

Keresztény főkörmányzók kinevezése, választott kerületi bizottságok létesítése, kerületi miliciák és csendőrségek szervezése, a szultán szuverenitásának respektálása és az ottomán terület sértetelensége. A memorandum követeli továbbá Európa állandó ellenőrzését, a mozgósított török hadsereg elbocsátását, a mivel szemben a Balkán-államok seregei mozgósított állapotban maradnak, amíg Törökország a reformokat megvalósítja.

Bulgária a hatalmaknak és Törökországnak e föltételek teljesítésére rövid határidőt fog szabni. Ezt a memorandumot vasárnap fogják a nagyhatalmaknak átadni.

Szófia, október 12. A cenzurát rendkívül szigoruan kezelik. A cenzorok újságírók, egyetemi tanárok és más oly emberek, akik a hírlaptudósítók nyelvét tökéletesen értik. A cenzura katonailag van szervezve és mindegyik cenzornak egyenruhát kell viselnie.

Szófia, október 12. Az osztrák és magyar katonai attasé tegnap hivatalosan értesére adta a bolgár kormánynak, hogy Ausztria és Magyarország Bulgáriának hadiszere szállítás tekintetében minden lehető könnyebbséget meg fog adni. Ez a hír városszerte örvendetes meglepetést keltett.

Szófiából kedvező hírek érkeznek Párisba. A délután folyamán ugyanis a bolgár kormány elhatározta, hogy jegyzéket intéz a nagyhatalmakhoz a demarche-ra válaszolva és aziránt tesz kérdést ebben a jegyzékben, hogy a nagyhatalmak minő garanciával ígérhetik meg a török reformok végrehajtását. Diplomáciai körökben ebből engedékenység, békés hajlandóságot látnak és azt hiszik, hogy Bulgária eddigi merev álláspontjából engedni fog.

Válasz a nagyhatalmaknak.

A Pester Lloydnak jelentik Belgrádból: A külföldön elterjedt azon hírek, melyek szerint a nagyhatalmak közbelépésére adandó válasza vonatkozólag az egyesült balkáni államok között nézeteltérések merültek volna fel, teljesen légből kapottak. Illetékes belgrádi körökben ezeket a híreket a leghatározottabban megcáfolják. A határozat kitolása csakis arra vezethető vissza, hogy az egyesült balkáni államok között az érintkezés nagyon megnehezült. Az események további fejlődése hétfőre várható. Ezen a napon megadják a választ a nagyhatalmak demarche-ára.

Bécsből jelentik: Ami a Balkán államok válasza illeti, az osztrák-magyar demarche ot illetőleg, az valószínűleg kedden fog megtörténni. A válasz tartalmára vonatkozólag nem táplálnak kedvező reményeket. A nagyhatalmak rámutatnak arra, hogy ők tőlük telhetőleg mindent megtettek a béke fenntartására.

A görögök nem szereltek le.

Atén, október 12. A lapok megcáfolják a Frankfurter Zeitung jelentését, hogy Görögország kilépett a balkáni ántánthól. A lapok rámutatnak arra, hogy Görögország nem léphet vissza saját haszna miatt, mert a balkáni ántánt jellege teljesen önzetlen. Amíg a balkáni államoknak hódító szándékaik voltak, az ántánt lehetetlen volt. Ma ezeket az államokat a törökországi keresztényekkel való szolidaritás közös érzése hatja át, mert azoknak sorsa két év óta elviselhetetlen. Ennek a motivumnak erkölcsi természete van.

Görögország az angol vizeken lévő Császár-Hó cirkáló hajót és négy torpedó rombolót megvásárolt szánótvenezer fontért.

Az aténi távirati ügynökség alaptalannak jelenti ki a jelentéseket, amelyek arról szólnak, hogy a török-görög határon összeütközések voltak.

Francia, angol, orosz közbelépés.

Atén, október 12. Az aténi távirati iroda jelenti: Szmirnából ideérkezett jelentések szerint Franciaország, Anglia és Oroszország főkonzuljai Számoszba utaznak, hogy a helyzetet tanulmányozzák és a sziget számára új alkotmányt dolgozzanak ki. A számoszi török csapatok Kiosz szigetre fognak menni, ahol nagy az ijedség.

Konstantinápoly, október 12. Mint az Ikdám jelenti, Számoszon a helyzet rosszabbodott. A fölkelők, a kiknek száma szaporodott, urai Vathy fővárosnak. Állandóan tüntetnek a török palota

előtt. A helyzetre való tekintettel, a porta Beglery hercegnek megengedte, hogy a szigetet elhagyja.

London, október 12. Teck herceg volt bécsi katonai attasé a balkáni harcokra utazik, hogy Angliát, mint katonai attasé képviselje.

A magyar piac és a háború.

A balkáni államok egész gazdasági életére kihatással bíró háborús bonyodalmak igen közelről érintik a magyar iparágakat, amelyek közvetlenül érdekelve vannak a Balkánon. A válságos helyzet és a már több Balkán államban elrendelt moratorium következményeit illető tájékoztatatlanság a legnagyobb mértékben *bántólag hat az üzleti összeköttetésekre* éppen abban az időben, midőn másrészt hirtelen fokozódott ipari szükségletek kielégítésére nyílnék alkalom. Mint a *Bud. Tud.* értesül, a szóban forgó nagyfontosságú érdekek biztosítására a kereskedelmi minisztériumban *konkrét tervek merültek fel*, melyek megvitatására a magyar gyáriparosok országos szövetsége a Balkánon érdekelt magyar gyárosokat e hó 24-re megbeszélésre hívta össze. Azon módokat megbeszéléséről lesz szó, amelyek alkalmasnak látszanak arra, hogy az érdekeltek a leggyorsabban és legalaposabban tájékozást és utbaigazítást nyerjenek a balkáni viszonyok mindenkor alaku-lásáról.

Balkáni hadvezérek.

A magyar hercegből lett király.

A most hadba szállott kis balkáni királyok között legrokonszenvesebb, (legalább a magyaroknak az) *Ferdinánd* bolgár király, akiben magyar hercegi vér folyik. Trónralépése előtt, mintegy negyedszázada magyar huszártiszt volt és Rudolf néhai trónörökösünkhöz meleg barátság szálai fűzték.

Ferdinánd két dologban hasonlít a boldog emlékü Rudolf trónörökösünkhöz. Az első, az ornithológiához való kimondhatatlan szeretete. E kedvtelésére igen sok pénzt költ. Állatkertje és pálmaháza oly gondos és gazdag berendezésű, hogy ez sok nyugati államba is méltóan beillenek. Az állatkert madár-osztálya, főképp ragadozó-fajokban igen dússal a felügyelőszemélyzet, a tömésze, vadásza és gondnoka, csupa alaposan képzett németekből áll.

Hogy e szenvedélyének tudományos szempontból is eleget tehesse, annak idején maga köré gyűjtött néhány főiskolai tanárt és magasabb állású férfiakat, akik havonta kétszer-háromszor összejöttek vagy a palotájában vagy a „könyvtár” és „állatkert” tudós igazgatója: Leverkühn lakásán, a könyvtári épületben, ahol a befolyt szaklapok és műveket olvasgatták fel és vitatták meg, vagy feszélyezetlen modorban mondta el egyik-másik újabb megfigyeléseit és tanulmányait. E sciénceoknál mindig a cár volt az, a kinek legtöbb az előadni valója oly ügy-szeretettel, mintha professióból csinálná. Nagyon sokan, akik a szaklapokat olvassák, nem is sejtik, hogy a „+” vagy „d” jelesek alatt egy király rejtőzködött, — aki néha, nyaranta, a Riló hegyen, amelynek hasonnevű klastromában szokott nyaralni, napokat tölt a szabadban egy-egy madárpár életének megfigyelése végett.

Ép úgy indított mozgalmat bolgár tudós világban, a „Bulgária és népe” című nagy mű megírására s mert tudja, hogy mindennek az „eleje” pénz, magánpénztárából 20,000 frankkal nyitotta meg az aláírási ívet, s nemcsak mint védnök állott a mozgalom elejére, hanem mint aktív munkatárs is. Ez az „Osztrák-magyar monarchia irásban és képekben” mű társa, már számtalan cikket bír, szellemi és anyagi fejedelmi mecénásától. „Szófia és vidéke”, „A bellorai erdőségek”, „Philippopolis és fekvése”, „a Riló hegység klastroma és ennek története”, „Euseinograd és tengere”, „A kazánliki rózsavilgy édeni pompája”, „Virágzaskor” stb. mind-ezek a fejedelem tollából származtak.

Kevesen tudják, hogy Ferdinánd egyuttal a legjobb stylisták egyike az országban. Jegyzékváltás, ukáz, rendelet, proklamáció, sürgöny, megnyitóbeszéd, toast s több e féle, minden idegen beavatkozástól menten, kizárólag az ő saját szellemének produktuma és kezének vonása. Rendesen éjjel, könyvtári szobájában egyedül ülve szokott dolgozni, — sokat dolgozni, mert igen kiterjedt levelezést is folytat a világ minden pontjával s számosan, akik látták több ivre terjedő fogalmazványait, azt állítják, hogy alig látható bennük egy-két törítés. Teljesen megérett gondolatokat és stylistikailag hibátlanul fogalmazott mondatokat szokott kacsaringós nagy betűkkel papírra vetni. E mellett egyforma tökélyvel uralkodik a francia, német, angol és bolgár nyelvek fölött s magyarul is igen szívesen ír s beszélget, amihez a legkisebb alkalmat is megragadja.

Egy ízben, egy ünnepség alkalmából az osztrák-magyar kolonia küldöttsége egy hódolati feliratot nyújtott át audiencián, amely küldöttségnek jegyzője voltam; a pompás kivitelű albumban, a paritás jogán kívánatainkat német és magyar nyelvű szövegben tolmácsoltuk. Amint szónokunk bevégezte díklációját és átnyújtotta az albumot, a cár kíváncsian nyitotta fel s amint észre vette a magyar szöveget, felénk fordulva, örömtelten jegyzé meg elég fenhargon:

— Hát magyarul is?

Én, a ki e szöveget irtam, önkénytelenül feleltem:

— Igenis, fenséges uram! Amire ő felém fordulva felel:

— Nagyon szép, köszönöm!

De amilyen jó stylist, ép oly jó szónok. Bátran merem állítani, hogy ami törvényhozó házunkban is számottevő volna. Hatalmas alakjával, kezeinek csinos mozdulataival s mosolygó tengerké szemeivel igen szépen tudja színezhni szavait s ha belcmelegszik, — ha a tárgy elragadja őt — ha meggyőződés hevíti minden szépért és nemesért foganatos lelkét, úgy a beszédes szép szemek villámokat tudnak lövelni, amelyekkel mindenkit meghódít.

Már korán reggel kel s mindjárt diszes egyenruháját ölti magára, amely rendesen gazdagon van elborítva mindenféle rendjelekkel. A palotában igen sok a cselédség. Van itt vegyest francia, német, cseh, török, bolgár és sok magyar, akikkel igen szíves, de néha igen zord. Beszélnek, hogy ő maga, aki csak cigarettázik, rajta kapott egy szolgát, amint ép javában dézsmálta a drága eredeti havanna szivar ládáját. A cár mosolyogva állott a gonosztevő mögött, amit ez észre nem vett, amidőn egyszerre így szól feléje:

— Barátom! Szívességet tenne, ha nekem is hagyna egy pár darabot, ma vendégeink lesznek és az új szállítmány még nem érkezett meg, pedig nemde, vékonyan van a dobozban?

Mikor a meggyilkolt Sándor szerb király Szófiába volt érkezendő, a gondos házigazda meg akart győződni, hogy minden rendben van-e s nem fog-e litten, vagy ottan a gondos megfigyelő szemébe ötleni olyas valami, ami az ensemblét sértené. A fejedelem, aki igen avatott kézzel bánik a mozdonyal, magához kérteti Velischkoff forgalmi minisztert s meghívja, hogy jöjjön vele rögtön mozdonyon Románig, hogy lássák meg, vajon minden rendben van-e a megnyitásra, ő már intézkedett telefonice mindenről, a mozdony fűtve várja őket.

Ezzel kimentek a palotából és a sötét szürke öltönyös emberben senki sem sejtette a királyt, amint a miniszter bérkocsijában ketten ülve a vasutra hajtottak. A pályaudvartól a kocsit a miniszter elküldte a vonal egy pontjára, hogy ott várja be őket, ők pedig eldübörögnek a fenséges vonatvezető gépész-sége alatt a megnyitandó vonal megtekintésére, amelynek megnyitása szintén egy gazdag program-számot képezett az ünnepélyek sorozatában. Jól végzett dolguk után, félutról megint csak bérkocsin jöttek vissza.

Vannak, akik fukarsággal is vádolják. Hát ez kerekén mondvá nem válik be, mert ha néha ki is mondják, hogy takarékoskodni kell, ez csak addig tart, míg „kisül a málé”, mert már egy órával később két kézzel szórják a pénzt minden vonalon. Az a sovány egy millióska apanage bizony nem igen szirozza meg a levest, ahol magának az udvari istállónak évi fentartása 150—200 ezer frankba kerül. De nem hiába bírja ő Magyarországon a Koháry család rengeteg uradalmait s nem hiába XVIII. Lajos unokája, hogy fejedelmi költségeire innen ne telne ki bőven, amit szerény civillistája ne tudna fedezni.

Mindenről a legapróbb részletekig alaposan informálva van, ami onnan ered, hogy naponta elolvassa a bolgár lapokat, kivétel nélkül azoknak pártállásukra nézve, még ha határozottan ellene is irnak. Ép így képezi napi olvasmányát a francia „Figaro”, az angol „Times”, a bécsi „Neue Freie Presse” és a kölni „Kölnische Zeitung”, amelynek keleti értesítője, a bolgár szolgálatban volt, porosz eredetű Mech alezredes, aki a keletet alaposan ismeri.

Előző kedvére találóan reá mutat ama szokása, hogy az étlap hátára gyakran szokott megjegyzéseket írni, amint éppen megvult, vagy nem volt megelégedve az ebéddel. Ha az ebéd nem ízlett a kritika így hangzik: „Na, már megint politikát rántott be és diplomáciát habart be nekünk ebédnek, — rugja meg a kakas” — máskor pedig „desserttel szeretném ma a szakácsmestert megtraktálni, de mégis sajnálom, mert a barack igen kemény találna lenni.” Avagy „ha megházasodik, akkor én is ilyen menüvel látatom el a magasztalát, hogy jusson eszébe, mennyire vétkezett ellenem.”

VÁROS ÉS MEGYE.

Schone csatorna épül az Ujtelepen. Megírtuk, hogy az Orczyutcai lakosok az Ujtelepre, már régóta megszavazott Schone csatorna sürgős megépítését kérik. A tanács ma foglalkozott a kérelemmel és minthogy a Magyar Bank által tett egy milliós kölcsönből az építés fedezetet nyer, utasította a mérnöki hivatalt a költségvetés elkészítésére. Ha ez kész lesz, kiírják a versenytárlást. Százötven—százhatvan ezer koronába fog kerülni az új csatorna, melyet a jövő tavasszal át is akar adni a tanács a használatnak.

Városi kertészet a temetőben. November elsejével a tanács életbe lépteti az új temetőszabályrendeletet, melynek értelmében a város elfogad s irgondozásokat és ezek jövedelméből építi meg a diszkaput. A tanács arra kérte a polgármestert, hogy nevezze ki a kertészt, megszavazott 500 koronát egy melegház céljaira és kimondotta, hogy a temetőkertészet teljesen különválasztandó a városi kertészettől.

A kulturpalota nagytermének berendezése. A kulturpalota disztermében elhelyezendő székekre és zsölyékre kiírt versenytárgyalás határideje ma délben járt le. Három ajánlat érkezett a tanácshoz, melyeket a ma tartott ülésben bontott fel *Varjassy* Lajos polgármester. Három fővárosi cég pályázott: Thonet Testvérek, Kohn Jakab és József, végül a Mundus részvénytársaság. Az ajánlatokat átszámítás céljából kiadták egy műszaki bizottságnak, melynek javaslatát szerdán tárgyalja a tanács. Thonet Testvérek 21119 koronát kérnek, ha tulsulynélküli fel nem csapódó székeket akar a város, míg a felcsapódók ára 21843 korona. Kohn Jakab és József ajánlatának végösszege 18518 korona, míg a Mundus r.-t. árjegyzéket küldött és ezért kell a bizottságnak számításokat végeznie.

Hidvámjegyek szállítása. Ma járt le a hidvámjegyek szállítására kiírt árlejtés, melyen résztvett: az *Aradi nyomda részvénytársaság* 900 koronás, ifjú Klein Mór 970 koronás, Függetlenség nyomdája 1350 koronás, Bloch H. és Fia 1420 koronás, Kállai Miksa 1487 koronás, Pichler Sándor 1456 koronás ajánlattal. A tanács a számvetésnek adta ki az ajánlatokat átszámítás céljából.

Mi érdekli a királyt?

(Negyven perces csevegés a delegációs ebéden. — Derüs epizódok)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 12.

Ma volt az első delegációs diner, amelyet mint ilyenkor szokás, Schönbrunnban tartottak. A delegációs ebéden a delegátusok csaknem kivétel nélkül megjelentek, ott volt továbbá a két miniszterelnök, a Bécsben időző magyar és osztrák miniszterek; az összes megjelentek kivétel nélkül csodálattal nézték a királyt, aki frissebb, jobbkedvű és egészségesebb, mint valaha volt.

A diner megkezdése előtt — mint a „Pester Lloyd” értesül — Ő Felsége cerclét tartott. Elsősorban Láng Lajos bárót, a magyar delegáció elnökét szólította meg és sokáig szívélyesen társalgott vele. Azután az osztrák delegáció elnökéhez Dobernighez fordult. Majd a külügyminisztert szólította meg és sokáig beszélgetett vele. Ezután Lukács László részeseült a királyi megszólításban, majd Stürgkh gróffal, az osztrák miniszterelnökkel beszélgetett a felség. A király, amint azt valamennyi delegátus megállapította, rendkívül jó színben van, élénken, fürgén mozog.

(A felség — önmagáról.)

A cercla után bevonultak a diner terembe. Az asztalfőn a király, jobb, illetve baloldalán a magyar és osztrák delegáció elnökei üttek. Melléjük a szigorú udvari etikett szerint az aranygyapjas rend lovagjai Stahremberg gróf és Eszterhazy herceg foglaltak helyet. Az ebéd alatt több érdekes epizód történt. Láng Lajos báró többek között felhozta, hogy a lapok azt írták, hogy Kerzl dr. eltöltötte ő felségétől, hogy Budapestre utazék az egészségi állapotára való tekintettel. Örömmel látja azonban, hogy a felség a legjobb egészségben van.

A király mosolyogva jegyezte meg:

— *En is csak az újságokból értesültem arról, hogy nem fogok Budapestre utazni. Erről egyáltalán nem is volt szó. Elenkezőleg Kerzl dr. állandóan levegőváltást ajánl.*

— *Felséges Uram — jegyezte meg Láng Lajos — én nem szuktam pezsgőt inni, mert nincs megengedve nekem. Így tehát erre az örömtőljes hírre csak üres poharamat tudom megemelni! — Ezzel felemelte poharát, amit ő Felsége viszonzott. Láng Lajos ekkor folytatta:*

— *Most felségedet arra kérem, hogy hatalmazzon fel valamire. Uj-ágyú barátaim zokon vesznek, ha amidőn felségedtől eljövök, nincs a nyilvánosság számára valami mondanivalóm. Eddig mindig így jártam el. Most azonban kérem, hogy felségedet, kegyeskedjék megengedni, hogy ezt az örömdetes hírt nyilvánosságra hozhassam.*

— *Megenyedem — válaszolt a király szívélyes mosollyal.*

(A csevegő király.)

A diner után megkezdődött a cercla, amely ezúttal igen sokáig tartott. A király majdnem valamennyi delegátust megszólításával tüntetett ki.

Elsőször a magyar delegáció alelnökéhez Zichy Ágost grófhhoz fordult:

— *Nagyon örvendek — mondotta, — hogy a delegációs tárgyalások úgy a plénumban, mint az albizottságokban oly szépen, gyorsan haladnak.*

Berzeviczy Albertnél szintén a delegációs tárgyalásokról érdeklődött, azonkívül szóba hozta a parlamentáris helyzet szanalásának lehetőségét. Erdélyi Sándor delegátussal belpolitikai kérdésekről beszélgetett. Bogdanovits Lucian szerb patriarchánál a szerb egyházi viszonyokról érdeklődött és azt a kérdést intézte hozzá, van-e kilátás arra, hogy a szerb egyházi viszonyok nem-sokára rendezőjönnek,

— *Mi mindig azon igyekeztünk, hogy Felséged parancsának eleget tegyünk — válaszolt a patriarcha.*

Ezután Tallián Bélához fordult a király:

— *Hogy érzi magát Bécsben?*

— *Sokkal jobban, mint Budapesten — felelte Tallián, — mert az idő itt jobb.*

— *Remélem, hogy most már Budapesten is meg fog javulni az idő — mondotta a felség.*

*Molnár Viktor*nak emlékeztetésére idézte azt az időt, amidőn Molnár, mint Temesmegye főispánja fogadta őt. Ezután nagy elismeréssel nyilatkozott a király a főrendiház legutóbbi működéséről. Majd *Lánczy Leó*hoz fordult:

— *Önt már régóta ismerem. Mi újság a pénzpiacón?*

— *Ma a közönségen nagy félelem és izgalom vett erőt, Felséges uram — mondotta Lánczy. — Reméljük, hogy fenn lehet tartani a békét.*

— *Igen, igen, reméljük, — jegyezte meg a király.*

Rosenberg Gyulát megismerte a király.

— *Ön ugyebár a tengerészeti albizottság előadója. Emlékszem, Ön már több ízben betöltötte ezt a tisztséget. Örülök, hogy elintézték a tengerészeti költségvetést s remélem, hogy a póthitel is minden nehézség nélkül keresztülmegy.*

Sindor Jánossal a király az erdélyi árvíz okozta pusztításról beszélt. Csodás tájékozódást árult el és mely részvétét fejezte ki a pusztulás felett.

Schindermann Balázs püspökkel horvát viszonyokról beszélgetett.

Majd *Pap Gézát* szólította meg:

— *Örülök, hogy Önt ismét itt látom. Nemde Ön a boszniai ügyek előadója. Hogy folynak a tanácskozások?*

— *Itt Bécsben sokkal nyugodtabban folynak a tanácskozások mint odahaza — mondotta Pap. — Itt lehet dolgozni.*

— *Örülök, felelte a király, hogy a munka olyan gyorsan halad előre.*

Bornemisza Lajostól megkérdezte a király:

— *Erdélyből való Ön?*

— *Nem — volt a válasz.*

— *Akkor bizonyára Sáros megyéből való.*

Ezután az aratásról beszélt a király és megkérdezte, hogy az árvíz okozott-e nagyobb pusztításokat Sáros megyében.

— *Reméljük, hogy meg fog javulni az idő és ez némileg helyrehozza a karokat.*

Vio Antalt, Fiume képviselőjét olaszul szólította meg a király:

— *Hogy megy a munka a Danubiusnál? Hallom, nagy nehézségekkel kellett megküzdenie a gyárnak?*

— *Dacára a nagy nehézségeknek — hangzott a válasz — a tengerészeti munkák nem sokára be lesznek fejezve. Fiume városa nagy reménysegekkel fűz a gyár további fejlődéséhez.*

A király ezután Fiume társadalmi viszonyai felől érdeklődött. *Obert Károlylyal* a király az erdélyi gazdasági és ipari viszonyairól beszélt. *Miklós Ödöntől*, aki a római nemzetközi gazdasági kongresszuson Magyarországot fogja képviselni, ezt kérdezte:

— *Direkt Rómából jön?*

— *Nem Felség, csak most fogok odamenni!*

Ezután a *külpolitikai helyzetről* beszélgetett vele; a király reményének adott kifejezést, hogy sikerülünk fog a háborús komplikációkat elkerülni. — *Szüllő Gézától* megkérdezte, hogy első ízben tagja-e a delegációnak.

— *Nem Felség, harmadszor vagyok tagja.*

— *Akkor Ön igen fiatalon kerülhetett a delegációba — jegyezte meg a király.*

— *Örvendünk, hogy Felséged magas koradacára még mindig olyan fiatal — válaszolt a képviselő.*

Montbach Imrénél, aki uniformisban jelent meg, katonai szolgálatáról érdeklődött. Hasonló kérdést intézett *Márfy Emilhez* is.

Ezután az osztrák delegáció elnökéhez fordult a felség és örömeinek adott kifejezést a tárgyalások gyors menete felett.

— *Nagyon örvendek — mondotta — hogy bizonyos barátságos közeledés mutatkozik az osztrák és a magyar delegáció között.*

Zacher képviselővel a cseh viszonyokról beszélt és azt mondotta, hogy *igen kívánatos volna, ha a németek és csehek kibékülének.*

A cercla körülbelül 40 percig tartott. Több delegátus a háttérbe vonult, nehogy a felség nagyon elfaradjon. Feltűnést keltett, hogy a király *Clam Martini* olasz delegátust egy sarokba vonta és hosszabb ideig beszélgetett vele.

A delegátusok csak este nyolc óra tájban érkeztek vissza a városba.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Vasárnap: Délután: *János vitéz*, daljáték. Este: *Asszonyfaló*, operette.
Hétfő: *Az asszonyfaló*, operette.
Kedd: *Az asszonyfaló*, operette.
Szerda: *Az asszonyfaló*, operette.
Csütörtök: *Brezeda ur*, bohózat. Bemutató előadás.
Péntek: *Brezeda ur*, bohózat. Másodszor.
Szombat: *A nagymama*, daljáték.
Vasárnap: Délután: *Artallan Zsuzska*, operette. Este: *A falu rossza*, népszimű.

Az asszonyfaló.

(Operett 3 felvonásban. Irtá: Stein és Lindau. Zenéjét szerette Eysler Ödön. Bemutató előadás.)

A közönség ma este a szezonban először zsufolásig megtöltötte a színházat. Az asszonyfaló premierjére. A direktió mintha előre számított volna ezzel a nagy érdeklődéssel, gondoskodott arról, hogy jó előadással elégítse ki a publikumot.

Régi jónévű zeneszerző darabja Az asszonyfaló. A vándorlegény, Erdészleány szerzőjének Eyslernek az a legújabb darabja is tele van pompás táncmuzsikával. Egymást kergetik benne a keringők és polkák, melyek első hallásra belelopják magukat a hallgató fülébe s az ismétléseknel a közönség már együtt dudul a zenekarral és szereplőkkel. Ez pedig a siker elvitázhatalan kritériuma. A zene mellett a szöveg is kielégíti az igényeket. Van meséje, humora, fordulatai, jól beállított alakjai és kellő technikája.

Az asszonyfaló premierjén különben megállapítottuk, hogy a szerzőknél is nagyobb sikerük volt a szereplőknek. *Diósy* és *Kállay* már egymagában sikert jelent és ma este fényes szórakozást adtak a publikumnak, amilyenben aligha van része más vidéki város színházi közönségének. *Diósy* eleganciában egy darab minden világot varázsoló színpadra, amellel disztíngvált játékkal, felvillanyozó jókedvvel, pompás énekkel egyikét a másik legszébb sikereinek. A közönség tetszésében részesült *Kállay* Jolán is. A férfiszereplők közül *Gyözönek* jutott a címszerep. Ami hiányzik nála hangban, azt pótolta intelligenciával és így sikerült neki a zenei nehézségeket leküzdenie. Játéka, táncja teljes diadallal járt. *Huszár* szép hangjában őszintén gyönyörködünk és játéka is megállja a legjobb dícséretet. Kitűnő volt, mint mindig *Várnai* a tisztá szolgá szerepében. *Polgár* Donogin bárója mulatságos, de *Polgár* arisztokrataival úgy vagyunk, mintha iparoslegények szélhámoskodnának mánás szerepekben. Jobb ruhát és jobb parókát annak a milliomos mánásnak, ha már milliomos. *Hajdutska* egy kis epizód szerepben is hatást és sikert tudott elérni. Külön és jól megérdemelt dícséret jár ki *Tilger* Árpádnak, aki nemcsak mint karmester segítette sikerhez a darabot, hanem mint komponista egyenrangúnak mutatkozott Eyslerrel. *Diósy* és *Huszár* duettjét, „Majd ha fagy,” melyet zajosan megtagsoltak és megisméltettek, *Tilger* komponálta. Az izléses rendezés munkájáért *Polgár* az elismerés. A szezon első operettudományságának nagy sikere után örömmel várjuk a folytatásokat. (H. G.)

* **Diósy Nusi** elintézett afférje. Irtunk már arról az afferről, amely *Diósy Nusi* és *Huszár* között támadt, s amely miatt *Huszár* szerepét Az asszonyfalóban *Hajdutska* kapta meg. Ma, az utolsó órákban elsimult a viszály, mert *Huszár* férfias elégtételt adott a megbántott primadonnának, amikor tőle bocsánatot kért. Erre *Nusi* megbékült és örömmel fogadta Az asszonyfalóban partnerének *Huszár* Károlyt.

* **Ha hercegek szeretkeznek.** Ez a címe az Uránia-színház vasárnapi premierjének. Az egész világ tele van az uralkodó családok szerelmi botrányaival, melyek önként kínálkoznak mozitémakul. Egy kitűnő francia vigjátékíró, *Feydeau* megérezte ezeknek a témáknak nagy vonzóerejét és pompás háromfelvonásos vigjátékot írt egy a legutóbb lejátszódott uralkodóházbeli szerelmi botrányból, melynek az a szerencsés befejezése, hogy házassággal végződik. Nem adunk mesét a darabról. A közönségnek magának kell kitálatnia, hogy melyik szerelmi ügy kerül itt színre és miként azt a budapesti publikum eltalálta. Hiszen annyira élhetően van megírva a darab — úgy biztos, hogy az aradi közönség is rájön az eset eredetijére. A szenzációs érdekesség hétfőn és kedden is színre kerül. 176

* A színészközgyűlés aradi kiküldöttjei. Az Országos Színészegyesület e hó 16-án és 17-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyre az aradi színház elnökét Barnabás Béla dr., Keszler Edet és Beregi Sándor dr. küldöttei képviselik.

* Az Aradi Filharmonia Egyesület ez ideig 4 bérleti hangversenynek programján szerepelt 3 nyitány, u. m.: Massenet: Phaëdra, Volkmann: III. Richard és Weber: Oberonja; 3 szimfonia u. m.: Beethoven ujonnan felfedezett jénai szimfóniája, Schubert D dur és Wagner C dur szimfóniája, Liszt: Ideálok című szimfóniai költeménye, két szünet, az egyik Weiner Szereznája, a másik Strauss Richard Részegség operettéből. E műveket a november, december és január havi hangversenyeken fogja előadni az egyetemes zenekara Zilahi Sándor karnagy vezetésével. E kívül a novemberi hangversenyen szociálszociális felleg Moeschhammer Roman harfművész, a bayreuthi Wagnerfestspielek tagja, a decemberben R. Koményffy Gyula budapesti hangversenyekesné, a januárban Teimányi Emil berlini hegedűművész. A februári koncertet a budapesti Országos Szimfoniai Zenekar vendégfellepte fogja betölteni Kun László zeneakadémiai tanár karnagy vezetésével új, Aradon még nem hallott műsorról. A 4 hangverseny bérletárai: 6 korona ülés: 20 kor., 5 kor. ülés: 17 kor., 4 kor. ülés: 14 kor., 3 kor. ülés: 10 kor. — Beregi lehet személyesen, vagy írásban november 1-éig Gonda Lászlónál az Aradi Nemzeti Színház pénztárosánál. A régi bérlet helyei csak október 20-ig tartanak fenn.

* Díjat nyert virágos ablakok és erkélyek. Az Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat választmányának ma délután Csánik Lajos elnöklésével tartott ülésében ítélte oda művészi becsű díjakat, melyekkel a legszebb virágdíszes erkélyek és ablakok tulajdonosait tüntette ki. A bíráló bizottság véleménye alapján erkély díszekért az első díjat (Kalyina talca) Dery Jenőné, II. díjat (Zsolnay-fele madaras váza) dr. Jegessy Károlyné, III. díjat (olajfestmény) Frnt Lajosné, IV. díjat (Marion-fele rezta) Varga Beatrix, V. díjat (tűntartó vert rezból) Koch Danelne kapta. Ablak díszekért az I. díjat (Marion-fele rezta) Rosenberg Artur, II. díjat (Zsolnay-váza) Mattusik Marionné, III. díjat (Grallert Rezsőné, IV. díjat (rezból vert szivarka doboz) Mstét Sandorné, V. díjat (bronz kutyaszobrocska) Kócsa Géza nyerte el. A díjak Barsy Aurél egyesületi pénztárosnál (Arad, sóhivatal) vehetők át. A választmány elhatározta, hogy a város esztétikájának fejlesztése céljából a jövőben minden momentumot figyelemmel kísér. Ezért mar most beadványt intéz a város tanácsához, hogy egy konkrét kérvénnyel szemben mondja ki, hogy Arad utcáin a csunya és a közönség visszatetszésével találkozó gömböcököt nem uteli el. Megkéri, hogy a tanács készítsen faültetés programot és ebben elvül mondja ki, hogy oly módon fasítja az utcákat, hogy a méhek állandóan mézeld fákát találjanak. A választmány végül Pál Albert festőnövendék részére anyagi segítyt állapított meg.

* Az elfogyott kiadású Fráter, Balázs műtáskönyvek kerpelivel meg mindig kaphatók.

* A villamos szikra. (Az Apolló-színház vasárnapi musorából.) Új musort mutat be vasárnap az Apolló színház. Fenomenális képekben gyönyörködhetik ismét a közönség. Az új musor lényegpontja „A villamos szikra” című háromfelvonásos monopolslager, amelyet az utóbbi időben nagy sikereket aratott „Deutsches Bioscop Film” bemutatott ki. A darab cselekményének kioldása ez: Wernicke tanár műanyag paracet tudományos kutatásoknak szentelt. Segítőtársa ebben Erica nevé fia. A műanyagban el kell hagynia az apját, mert az egyetemre megy befejezni tanulmányait. Amíg Erica távol van, az öreg professor magához vesz egy fiatal lányt titkárnak, aki feleségül is vesz. A fiu rossznéven veszi az apja házasságát s titkozik ellene. Később azonban a fiu összeházaszik mostohaanyjával s a fiatalok között szerelem fejlődik ki. Erica azonban legyőzi magában szerelmét s a szülői iránti tisztelet győzedelmeskedik benne. 177

* Nagy képkiallítás Kerpel könyvkereskedésében. November hó 1-én nyit meg a Kerpel féle könyvkereskedésben Solymosi Marion budapesti műkereskedő nagyszabású képkiallítása, melyen a legnevesebb művészek szebbnél szebb festményei lesznek képviselve. Több mint 400 darab elsőrendű festmény fog a tárlaton szerepelni s azok igen méltányos, olcsó árakon és csekély havi részletfizetésre kerülnek majd oda asra. 6356

Kulisszatitkok.

(Színházi szakértő — szakértői vélemény nélkül. — Győző esküvője előtt.)

Szendrey Mihály színházgató ma szakértőként szerepelt az aradi járásbírósnál, de a szakértői véleménye a begyében maradt. Azért azonban nem érezte magát olyan rosszul, mint az, aki nem tudta elmondani ama poharköszöntőt, amelyre egy hét óta készült. Hogy Szendrey Mihály nem mondhatta el szakértői véleményét, annak egyedül Szendrey Mihály az oka.

Zilahi Gyula debreceni színházgató idéztette a bíróság elé aradi kollégáját, hogy mondjon szakértői véleményt abban a pörben, amelyet egy debreceni asszony indított Zilahi ellen. A volt aradi direktor ugyanis elkövette azt a megfogadatlanságot, hogy a debreceni színház ruhátárát — kétszer adta bérbe. Először három ezer koronáért bérbeadta egy asszonynak, akivel formális szerződést kötött az idei szezonra. De később valaki nagyobb összeget kínált érte és Zilahi sajnálta elszalasztani a jó üzletet: kiadta ennek a férfinak is a ruhátárát évi negy ezer koronáért. Az első bérlő természetesen így elesett a bérleti jogtól. S ezért karrieritési pör indított Zilahi ellen ezerhatszáz korona erejéig. Azt állítja ez a nő, hogy egy esztendő alatt ennyi haszna lett volna a ruhátárból, ha Zsül meg nem szegi a szerződést.

Zilahi a pör folyamán kétségbe vonta, hogy ennyi hasznot lehet kivenni egy színházi ruhátárból. Beadványban arra kérte a bíróságot, hallgassák ki szakértőt gyanánt Szendrey Mihályt, hogy mennyi jövedelmet hajthat egy jól menő színházi garderobe?

Szendrey ma délelőtt megjelent Kálmán Ferenc járásbírósnál, hogy leadja szakvéleményét a debreceni járásbírósnak megkeresése alapján. A kihallgatásnál éppen jelen volt Nemess Zsiga képviselő és színügyi bizottsági tag, továbbá Jegessy Karoly aradvárosi ügyész. A színházgató röviden intézte el az ügyet.

— Nem tudok szakértői véleményt adni — mondta — mert ebben nincs gyakorlatom. Jó, hogy itt van Nemess ur, aki a színügyi bizottságnak régi tagja, s aki mindenben igazat fog nekem adni. Aradon ugyanis nincs ruhátár a színházban.

— Nincs? Hát én hova szoktam akasztani a kabátomat? — kérdezte Kálmán Ferenc bíró.

— A folyosóra, bíró ur — felelte Szendrey. — Aradon a folyosót kinevezték ruhátárrá, meg cukrászdává. Pedig nekünk nincs ruhátárunk. Anol rendes, jó garderobe van, ott nem szabad a télikabátokat bevinni a színházba. De nálunk megengedett dolog, hogy kabátal üljenek be a nézőterre. Mert nálunk a színházban nincs rendes ruhátár, de van rendes cug és hideg és ez ellen védekezni kell a közönségnek, tehát télikabátban jár a nézőterre. Kérem a bíró urat, tessék jegyzőkönyvbe foglalni, hogy nem tudok szakértői véleményt mondani ebben a kérdésben.

Bizonyosan nem találják ki, hogy a színházgatónak most ki a legoldogabb tagja. Nem Huszár, aki ma magkaptá *Az asszonyfalóban* Kamilló szerepét, nem is Nusi, aki a mai békés megállapodás után a színpadon újból pofozhatja tehetséges partnerét, nem is Varnai, aki új télikabátjának úgy örül, mintha ez a télikabát Kuba dohánylevelekből készült volna. Mert úgy se találják ki, tehát elaruljuk. Győző Alfréd az a boldog ember. Mához egy hétre lesz az esküvője hájós menyasszonyával és ezért örvendezik a komikus. (Holott mások akkor boldogok, ha a bíróság kimondja az ítéletet a vátpörökben.)

A színházgató nem is hagyják békében a rettentően boldog embert.

— Az ilyen nagyon szerelmes férfit — mondja Beregi dr. — rendszerint nagy bosszúság éri a mézesetekben. Mert az ilyen ember bizonyosan nagyon féltékeny s ebből lesz a legdöbbentőbb kalamitás. Amit most elmondok, jól jegyezd meg Győző, hogy hasonló komikus helyzetbe ne kerülj. Egy fiatal nagyváradi ügyvédrel történt; ő is elkövette azt a nehezen helyrehozható hibát, hogy megvőcsült. Nagyon szép és nagyon fiatal lányt vett feleségül. Maga volt az ártatlanság élő szobra. Az ügyvéd egyszer a kávéházban egyedül csöndben újságot olvasott. A szomszéd asztalnál négy fiatal ember hangosan vitakozott. Nőkről beszéltek, de az ügyvéd nem hallotta pontosan, hogy milyen véleményeket adtak le ezek az ifjak a nőkről. Az ügyvéd egyszerre elsápadt és letette az újságot, mert a fiatal emberek egyike az ő nevét említette, s kétségtelennek látszott, hogy az illető nem ismeri őt, mert különben nem lett volna a füle hallatára ilyen rettentően lesújtó nyilatkozatot.

— X. ügyvédné — mondta az illető — a legszebb asszony Váradon.

— Az kétségtelen, — felelték rá a többiek.

A férfi pedig így folytatta:

— Csak annak örülök, hogy én ennek a szép asszonynak nyolc napos asszony korában a hálószobájában voltam... A mézesetekben...

Az ügyvéddel forgott a kávéház — biztos, hogy forgott — s hirtelen arra gondolt, hol is voltak ők házasságuk nyolcadik napján? Bécsben voltak, ahol egy előkelő szállodában laktak. Emlékezett, hogy akkor néhány óra egyedül hagyta a feleségét, mert haza akart telefonálni és a postán sokat kellett várnia. Talán akkor...

Örült gondolatok futkároztak az agyában. Majd hirtelen fölkel és félrehívatta a pincérel a tragikus kijelentést tevő ifjut.

— Én X. ügyvéd vagyok — mondta.

— Én X. kereskedő vagyok, a Reitenhof szőnyegcégénél.

— Ön az imént valamit mondott a feleségemről.

— Igen, azt mondtam, hogy én nyolc napos asszony korában voltam önnagysága hálószobájában, mert...

Tovább nem folytathatta, mert az ügyvéd két pofonnal elnémította. A megbántott sejtéds becstelenséért miatt bepörölte az ügyvédet. A tárgyalásra dagadt arcgal ment föl a segéd.

— Engem az ügyvéd ur minden ok nélkül megpofozott és két fogam kiverte. Tessék őt nagyon megbüntetni.

Az ügyvéd villámlo szemekkel mérte végig.

— Ok nélkül? Mit mondott maga a feleségemről?

— Azt, hogy nyolc napos asszony korában önnagysága hálószobájában voltam.

Az ügyvéd ismét útésre emelte a kezét.

— Kérem, ne bántson. Hiszen a kávéházban is az volt a baj, hogy nem engedte befejezni a mondatot. Igen én nyolc napos asszony korában voltam önnagysága hálószobájában, mert a főnököm megbízásából egy gyönyörű perzsa szőnyeget próbáltam meg a hálószobájában, amíg önök nászuton voltak.

HIREK.

Legujabb.

— Ausztria Magyarország egyezsége az oroszokkal. —

— Lapzártá után érkezett táviratok. —

Bécsből jelentik: Újabb jelentések szerint Sassanow orosz és Berchtold gróf osztrák-magyar külügyminiszter közös nyilatkozatot fognak közzé tenni, melyben kijelentik, hogy az Osztrák-Magyar monarchia és Oroszország a Balkánon hódításokat nem terveznek.

Pétervár, október 12. A kormány felhívatalosa, a *Rossija* című lap állást foglal a tőzsdei spekuláció ellen. A tőzsde pánik oka nem a politikai helyzetben keresendő, hanem tisztán spekulációra vezetendő vissza, amint hogy a politikai helyzettel nem is lehetne megindokolni az izgalomságot.

Szofia. A *Pester Lloyd* jelentik: Bulgária ma végre válaszolt a nagyhatalmak előterjesztésére. A bolgár kormány ma este közzétette a demarché tárgyában hozott határozatát. A bolgár kormány kijelentése szerint a kormány minden esetben abban a helyzetben, hogy a hatalmaknak a békés megoldásra vonatkozólag tett előterjesztését magáévá tehesse, minthogy az egyébként is későn érkezett. — Bulgaria válasza határozottan rideg, elutasító hangú.

— Tisza István utazása. Szalontáról jelentik, hogy Tisza István gróf feleségével és fiával ma odaérkezett és onnan kocsin tovább utazott Gesztre.

— A török-olasz békekötés. Párisból jelentik: Jól értesült körök határozottan dementálják azt a hírt, mintha a török és olasz béketárgyalások megszakadtak volna. Ellenkezőleg: sok remény van arra, hogy még az utolsó órában elsimulnak az ellentétek és a fennálló nehézségeket sikerül legyőzni. — Ezzel szemben éjjel megcáfolják a békekötés híreit, s azt mondják a táviratok, hogy az olasz hajók az aegai tenger felé tartanak.

— **Mennyi lövedék kell egy modern háborúhoz?** A montenegrói és török katonák között már véres csaták folynak és ezért kétszerezsen érdekes Molli Giorgio egyetemi tanárnak az olasz vezérkar folyóiratában a „Vitá” ban megjelent cikke, amelynek az az izgalmas kérdés a témája: *mennyi lövedék emészt meg egy modern háború.* Cáfolhatatlan számokkal bizonyítja a professzor azt az igazságot, hogy még a modern ütközetben sem talál minden golyó és hihetetlen mennyiségű golyót kell ellőni, hogy az ellenfél egy harcosát is megöljék, vagy harcceptelenné tegyék. Molli tanár az orosz-japán háború egyik legvéresebb epizódját a Kintso szorosai csatát választja bizonyítására alapjául és a következőket mondja:

Tizenhétézeröttszáz orosz vonult fel, de ebből csak 4415 volt a tűzvonalban, 54 táborigyűléssel, 77 ostromágyúval, 10 golyószóróval, egy ágyúval, amelynek 203 milliméter volt az átmérője, egygyel amelynek 153 milliméter kalibere volt és végül 5 gépfegyver ontott tüzet. Ezzel szemben 35600 japán állott, 198 táborigyűléssel, 48 golyószóróval és 17 hajóágyúval. Az elképzelhetetlenül elkeseredett harcban a hadállásukból elkergetett oroszok száz tisztet, 1375 embert, míg a japánok 133 tisztet, 4071 katonát veszítettek. Hivatalos statisztika szerint eme harcosok elpusztítására orosz részről 736 185 fegyver és golyószóró kartács volt szükséges, 7780 lövést adtak le az ostromágyúk és meg nem állapított számú lövés történt a táborigyűlésekből. A japánok 4.700 000 puskát és golyószóró kartácsot lőttek el, leadtak 40.149 ágyúlövést, köztük 3749 gránát, 36400 srappell és 6100 hajólöveg. Az orosz csapatok a tűzben 33.4%-os veszteséget szenvedtek, ami rendkívül magas. Ha ezekből a veszteségekből 18%-ot okozott az ágyú, 82%-ot a puskák és golyószórók, akkor a japánok, akik körülbelül 26.000 kilogramm lövedékot lőttek el ágyúkból, csak 151 ágyúlövéssel tudtak egyetlenegy ellenséget megölni és 3300 puskát és golyószóró löveg volt szükséges, hogy egyetlenegy orosz elémítsen. Az oroszok sokkal kevesebb municiót használtak el. Molli tanár szerint átlagban 10.4 ágyúlövést (nem számítva a táborigyűléseket) vagy 314 puskát és golyószóró golyót kellett egy japán átlukasztására. A tanár számításai szakörökben nem is keltekkel valami nagy szenzációnak és a hadügyi költségvetésnek futótárgas áttekintése után laikus is meggyőződhet róla, hogy óriási mennyiségű ólom és puskapor szükséges ahhoz, hogy a modern háborúban az ellenfél száma csak egygyel is megcsappanjon.

— **Titokzatos sebesült.** Ma este Ujmiklakán a Popeskn-féle korcsma előtt vérrel borítva találták az arra járók Boár Pável miklakai lakost. Ertesítették az aradi rendőrséget, ahonnan *Szepekovszky* Teofil ügyeletes rendőrhadnagy és *Heckl* Adolf dr. tiszt orvos mentek ki. Megállapították, hogy Boárt több kézzel terítették le és állapota igen komoly. A mentők a kórházba szállították. A súlyosan sebesült ember nehezen tudott csak beszélni és annyit mondott, hogy valami „*Foruarts*” gunynevű ember szurta meg és elvette 12 korona pénzt. Nem tudja, hogy boszorból, vagy rablási szándékból tette. A nyomozás megindult.

— **Az első tudományos felolvasás.** Vasárnap délután kezdi meg a Társadalomtudományi Társaság őszi előadás sorozatát. A megnyitó szabadelőadást a Társaság illusztris tagja *Szöllössi* Zsigmond ügyvéd és író tartja. „Az Élet érdekében” címen fogja egy tartalmas élet szociológiai reflexióival gyönyörködtetni hallgatóságát. Az előadás a felső kereskedelmiben lesz.

— **Barra (Wiener dr.) amerikai körútjából** néhány nap múlva gazdag tapasztalatokkal fog Aradra visszatérni. A kiváló fogorvos október 10-én ismét hajóra szállt, hogy körünkbe visszajöjjön és itthon alkalmazza az amerikai gyakorlatban oly pompásan bevált fog művészeti újításokat. Az új találmányok alapján rendezi be itthon Barra dr. eddig is elsőrangúnak ismert laboratóriumát. Az amerikai tanulmányút természetesen rendkívül sok fizikai és anyagi áldozatot követelt Barra dr. tól, de ő készséggel hozta meg ez áldozatokat, mert ezzel szolgálatot vélt teljesíteni szép számú pacienseinek.

— **Halálozások.** *Bones* Döme volt aradi kir. közjegyző, kir. tanácsos özvegye meghalt.

Ewa Lajos a budapesti Népszínház új igazgatója ma Budapesten meghalt.

— **Letartóztatott kereskedő.** *Pap* József pankotai kereskedőt, aki a napokban csödbe jutott, a csendőrség családja miatt letartóztatta. Kiderült, hogy *Blaskovics* János pankotai szabóval összejátszva hitelezőit megkárosította, mert árukat vont el a csödtömegből.

— **Uj vasutak Boszniában.** *Bécsből* jelentik: A közösiügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtti ülést tartott, a melyen az egyesült négyes albizottságnak a bosnyák költségvetéséről szóló jelentése került tárgyalás alá. *Thallóczy* Lajos osztályfő a közösi pénzügyminiszter nevében felvilágosítást ad a vasuti építkezésekről. A samac—doboji és a banjaluka—jajcei vonal egyszerre fog megépülni. A magyar iparnak Bosznia felé a Száva vonal a kapuja és nem a tervezett új vasutak. Az a helyzet, hogy Boszniában a magyar és az osztrák ipar versenyez egymással, egészségesnek tekinthető. A magyar iskolák szervezését nem gátolja a kormány. — *Rosenberg* Gyula a samac doboji vasutnak Szerajevón tul való folytatása ügyében intéz kérést a kormányhoz. — *Thallóczy* osztályfő kijelenti, hogy ezt a vonalat is ki fogják építeni. Ezután a bosnyák hiteit megszavazták. A következő teljes ülés kedden délelőtti lesz.

— **Kossuth Ferenc beszámolója.** Kossuth Ferenc holnap délelőtti mondja el beszámolóját Cegléden. A pártvezért az egyesült ellenzék számos tagja kíséri le.

— **Házasság.** *Thuranszky* Miklós takarékpénztári könyvelő ma délelőtti kötött házasságot Aradon *Bittó* Ilonkával, *Bittó* József aradi táblabíró szép és művelt leányával. A polgári házasságkötésnél tanúk voltak: *Marosi* Antal, *Tenke*, és *Schiesl* Albert dr. Lippa.

— **Késik a Kulturpalota építkezése.** A Kulturpalota kőfaragó munkáival, de különösen a főbejárat elé kerülő görög oszlopok felállításával megkésített a vállalkozó *Mairovitz* Emil cég és ezért a tanács felszólítja őt, hogy az állványokat távolítsa el, mert a díszítési munkákat meg kell kezdeni a külső falakon. Az állvány eltávolítása és újból leendő felállítása *Mairovitz* költségére történik. Mint ebből is látható, a palota nem lesz átadható rendeltetésének a tervezett időre, de valószínű, hogy azért egyes helyiségekben beköltözhetnek majd az odaszánt intézmények.

— **Öngyilkos ügyvéd.** *Budapestről* jelentik: Ma délután fél négykor *Nagy* Géza dr. 29 éves szatmári ügyvéd az Orient szállóban felfelölte magát. Az ügyvéd három óra után érkezett a szállóba. Szobát vett és hozzálátott csomagjának kipakolásához. A szoba előtt foglalatostkodó takarítónőtől egy pohár vizet kért. A takarítónő kiement, de alig ért pár lépésnyire, amikor revolverlövés dördült el a szobából. Berohantak a szobába. A földön haldokolva fetrengett az ügyvéd. Halántékából patakzott a vér. Az öngyilkos semmiféle levelet nem hagyott hátra.

— **Ellenzéki pártok ülése.** *Budapestről* jelentik: Az egyesült ellenzéki pártok vezérő bizottsága hétfőn délelőtti 11 órakor *Kossuth* Ferenc elnöklésével ülést tart, hogy a változott politikai helyzettel foglalkozzék. Az ülésen *Justh* Gyula is részt vesz és holnap érkezik Budapestre.

— **A magyar grófnő eltűnt leánya.** Berlinben egy *Melina* (?) nevű állítólagos magyar grófnő 15 éves szép leánya eltűnt és bucsuleveleiben azt írja, hogy azért lesz öngyilkos, mert az anyját leleplezték a lapok. (Azt hiszik, hogy ismét *Schönberger* bárónőről van szó.)

— **Elűtötte az automobil.** A ceglédi rendőrség megkereste az aradi rendőrséget, hogy nyomozza ki, vajon melyik aradi földbirtokosnak automobilja járt az elmúlt napokban Cegléden. Állítólag ott egy *Zsegedés* Sándor nevű embert elgázolt egy gépkocsi és a súlyos sérülést az aradi földbirtokos autója okozta.

— **A diákok és a primadonna.** A Pécsi Napló egy nagyszerű új alakulásról ad hírt. Ez az alakulás a *Teleki Ilona-kör*. Most már ilyen is van. Rendes alapszabályokkal, működési körrel és a tagok nagy számával, amelynek tisztikara a kör minden mozgalmáról beszámol annak, aki után nevét vette. Nagykanizsán annyira megkedvelte az ifjúság a szubrett primadonnát, *Teleki* Ilonát, aki a jövő héten az *Ürvöske* címszerepét játssza el, majd a *Carmen* opera címszerepére készül, hogy engedélyt kért tőle olyan ifjúsági kör alakítására, amely az ő nevét viseli és amely ugyanolyan odaadással kívánja ápolni a művészetet, irodalmat, mint a testedző sportok. Ezzel akarták feledhetetlenné tenni a művésznek emlékeztető Nagykanizsán és hogy addig is az ő védőszárnyai alatt folytathassanak működést, szervezetük pedig fennmaradjon, amíg Nagykanizsára tavasszal ismét visszatérnek primadonnák alakjában a dalos madarak. *Teleki* Ilona most egyre-másra kapja körének működéséről szóló, gépirásos, hivatalos papírra írt négyoldalas jelentéseket, tanácsokat, utasításokat kérnek tőle és a lelkes ifjúság így gondoskodik arról, hogy a művésznővel való összeköttetés a tavaszi jégolvadásig is éber maradjon. Hiába no, van még rajongás az ifjúságban és egyik nemzetdek a másikat váltja föl, amely a világot szeretné a széphangu, mind'g vidámságot terjesztő primadonna elé rakni. És ez jól is van így. Eljen tehát a *Teleki* Ilona ifjúsági kör! — Mégis csak nagyszerű város ez a Nagykanizsa és boldog nő ez a *Teleki* Ilonka. Az ő nevével kapcsolatosan mily boldogan ápolhatják az irodalmat és testedző sportokat Nagykanizsa jövő reménységei. Csak azt szeretnék tudni, mit szól ehhez a körvezető tanár ur?

— **Neumann M. úri szabó cs. és kir. udvari és kamarai szállító férfi-, fiu- és leánykaruha telepe** Arad Elősmert legelőbb minőségű áru. Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre. 5111

— **Megölte a szesz.** *Naci* József napszámom tegnap este a Fejsze utcában a kövezeten eszméletlenül fekve talált egy rendőr. Beszállították az aradmegveki kórházba, ahol alkoholmérgezés következtében meghalt.

— **Birtokcsere.** E héten csak egyetlen ingatlanforgalmi adatot jegyzett fel az aradi telekkönyv. *Ternyey* Árpád és neje eladják a Demeter utca 92. sz. házat 23400 koronáért *Tomka* Pálnak. — A ház eladás és még inkább a vétel is hű tükre a pénzviszonyoknak.

— **Uri hölgyek figyelmébe ajánlom angol és francia női divattermetet,** hol a legegységesebb kivitelben és jutánvos áron készülnek eredeti párisi modellek után *báli, estélyi és utcai ruhák, felöltők* stb. Vidékiek részére próba nélkül. Állandó nagyraktár divatelmékből és francia ruhadíszekből. Szíves pártfogást kér *Németh* Jánosné Arad, Deák Ferenc-utca 20.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 11-12-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* *Gál* János napszámomnak Erzsébet nevű leánya. *Mészáros* Péter napszámomnak Irén nevű leánya. *Záray* Jenő tanárnak Ödön nevű fia. *Fischer* Jenő kereskedőnek Lajos nevű fia. *Fürbacher* Ferenc molnárnak Lujza nevű leánya. *Illés* Demeter napszámomnak Katalin nevű leánya. *Remsing* Vencel borhélvnek Gabriella és Irén nevű (iker) leányai. *Juhász* András fékezőnek Mária nevű leánya. *Vlado* Sebők munkásnak Mária nevű leánya. *Meghalt:* *Bakos* Tivadar 57 éves főtávirász *Stéger* Istvánné 82 éves cipész neje. *Özv. Schmidt* Ferdinándné 74 éves magánzónő. *Szécsi* Pálné 38 éves magánzónő. *Ponta* Jakab 27 éves szabó. *Styápa* Gligor 50 éves napszámom. *Mézi* János 75 éves napszámom. *Házasságok kötött:* *Bajai* Zoltán géplakatos *Udvardy* Annával. *Reiner* Béla nyomdatulajdonos *Bukó* Rózaikával. *Muzslay* István esztergályos *Pálfy* Máriaival. *Merz* Henrik waggongvári hivatalnok *Laubner* Irénnel. *Bánfi* András fékező *Czank* Rozáliával. *Csundrik* Ferenc mozdonyvezető *Korányi* Piroskával.

— **Elveszett** 11-én este 6-7 óra között a Széchenyi malomtól Szent István-utca 10. sz.-ig egy fél gyémánt női fülbevaló. Becsületes megtaláló *Szent István* u. 10. sz. a. illő jutalomban részesül.

— A Fehér Kereszt szálloda téli kertjében ma este katonazene.

— Pazár Sándor műkertész virágüzlete Weitzer János utca 9. Mindenszentek napjára ajánlja legújabb preparált és élővirág koszorúit rendkívül nagy választékban legjutányosabban. Szíves megrendeléseket kér.

— Tánctanítás. Szathmáry Etelka okleveles táncitanítónő értesíti az érdeklődőket, hogy a táncitanítást már megkezdte. Beiratkozásokat elfogad s felvilágosítást nyújt a különböző csoportokra nézve lakásán; Erzsébet királyné körút 30. sz. a földszint. 6420

— Arad mai szenzációja. A *Gambinus sörcsarnok* fedett udvari meleg helyiségben, folytonos bemenettel láthatók a Tolnay Világlapjában is jelzett csoda élő állatok, ami igazán szép látvány és szórakozást nyújt a nagyérdemű közönségnek. Senki sem mulassza el meglátogatni, mert csak szerdáiig marad városunkban. Bővebbet a falragaszokon. 6426

— Müncheni Zene és daltársulat Aradon. Hétfőn, október hó 14-én a Központi-kavéház helyiségében A. Reinert karmester vezetése alatt, hat hölgy és hat férfi tagból álló zene és daltársulat megkezdte néhány napra terjedő hangversenyét. — A téli kertben minden este Almái Laci újonnan szervezett 16 tagú cigányzenekara játszik.

— Az influenza ismét epidemikusan lépett fel egész Európában. Mindenki ismeri ezt az alattomos betegséget, amely a tüdőre gyakorolt komplikációval jogosan kelt általános félelmet. Ezért senki se mulassza el, hogy az influenza tartama alatt — különösen, ha köhögéssel együtt lép fel — egy hétig „Sirolin Roche“-ot szedjen. A Sirolin Roche általánosan ismert gyógyszer a légzőszervek hurutos megbetegedései ellen, megakadályozza a tüdőbaj bacillusainak kifejlődését és szaporodását. A Sirolin Roche kellemes ízű, fokozza az étvágyat és tápereje is nagy.

— Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatú briliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányú órák Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— A legújabb női táskák már megérkeztek Hegedüs Gyula cégnél.

— Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjöttem és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell ujdonságokat. Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó áraink mellett senki sem versenyezhet velem. *Grünblatt Antonia* női kalap divatterme Szabadság-tér 11. 1756

— A Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém” Párisban. Egy elsőrangú és kiváló magyar szépség-szernek a kiténtetéséről értesítünk. A párisi higiénikus kiállításon a Grand Prix érdemre jutott, aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a zsűri a dr. Biró-féle „Havasi Gyopár-Crém” készítményeket. E magas kiténtetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápoló-szereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5093

— Tudja Ön, mi az ujság? Hogy az alkalikus, szénsavdús Apolló-borvizet Aradon minden fűszerkereskedésben kaphatja! És pedig csak 28 fillérért a családi üveget, 18 fillérért az egy literest. Ha egészséges akar maradni, ne hiányozzék asztaláról az Apolló-víz! Főraktári telefon 686. szám. 6176

— Cocus lábtörölő, cocus szőnyegek, fűrdő gyékény, parquett kefe, parquett beeresztő kefe, seprők, tisztító szerek, ruha, haj és fogkefék és az összes háztartási cikkek legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél, Andrassy-tér 15.

— Felhívjuk olvasóink szíves figyelmét az *Asztalos Sándor utcai Csipkeáruház* mai számunkban közzétett meglepően érdekes hirdetésére.

— Esperanto könyvek Kerpelnél.

— Végre nem okoz gondot, hogy hol vásároljuk meg legelőnyösebben üveg, porcellán és diszmu tárgyakban szükségletünket, mivel Fischer Mór Andrassy-tér 20. alatt levő specialis üvegüzletében úgy ezen cikkek, mint alkalmi ajándékok és villanycsillárok legolcsóbban szerzhetők be. Képekterekben legnagyobb választék, legolcsóbban elkészítettek. Telefon 568.

— Kevés fűtő-anyag szükséges a „Cora” folytonégő kályhák használatánál. Ugy ez, mint másfajta jóminőségű kályhák és tüzhelyek olcsó árért kaphatók Póhm János vaskereskedésében Szabadság tér. 6571

— A világhírű Tetra higiénikus csecsemő és gyermek kelengye főraktár Scherhag H. és Fia cégnél — Hermann Palota. Gyári árak. Telefon 941. 5101

— Vásárló közönség szíves figyelmébe ajánljuk a Weitzer János utcában (főpostával szemben) már megnyitott üveg, porcellán, lámpa és diszmuáruk versenyáruházat, hol a legizlesebb képekterezések is legolcsóbb árakban aznap elkészítettek. — Üzletelv: Szolid kiszolgálás, szabott árak mellett. Telefon 934.

— Arad város új lakbér-szabályrendelete Kerpel Izsóval kapható.

— Smyrna munkák a legjobb anyagból, három kivitelben, eredeti stilszerű mintákban. Női kézimunka különlegességek, a legcélsebb és legjobb kivitelben. Himző anyagok és kellek, rövidárak, barisnyák, keztük, szallagok, csipkék csak a legjobb minőségekben. Scherhag H. és fia cégnél, Hermann-palota. Telefon 941.

— Használt tankönyvek még mindig kaphatók Ingusz I. és fiánál csak a Weitzer-utcában,

— Kotányi féle paprika, kávé, tea felülmulthatatlan. Egyedüli elárusító Robitsek József, József főherceg-ut 3.

— 60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönözintézetében, Aradon,

— „Tetra” egészségi babakelengye teljes választékban kapható Weisz és Benjámín cégnél Arad, Andrassy-tér 22. Telefon 635. 4085

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi „Gutenberg dalkör” október 13-án (vasárnap) d. u. 4 órakor Ujaradon, a Martini féle sörcsarnok nagytermében, Reiner Károly karnagy vezetése mellett, műsoros hangversenyt rendez, a következő műsorral. Üdvözlő dal. Zoltay M.-tól. Kuplék. Előadja Gruber Gusztáv. Eredeti népdalegyveleg. Lányi E.-tól. Magánjeleket. Előadja Müller A. Pajkos nóták. Révfy Gézáttól. Egy akasztott ember szomorú története. Előadja Gruber Gusztáv. Dalok üdvözlő. Szegedi E.-tól. Kuplék. Előadja Müller A. Régi nóták. Lányi E.-tól. Bortal. Thera-tól.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy hónapi fogház egy emberéletért. Buzás Mihály aradmegyei színtyei gazda vadászat közben József főherceg erdejében vigyázatlanságból agyonlőtte Vigyikán Jánost, gondatlanságból okozott emberölés miatt az aradi törvényszék ma egy hónapi fogházra ítélte.

§ Vad helyett — vadhajtó. Elekes Gáspár aradi biztosítási főtisztviselő nemrég a csanád-megyei Kevermesen vadászott és ott véletlenül megsebesítette Ködmön Lajos tizenkét esztendő vadhajtot, aki a sérülés következtében örökre megsántult. A szegedi ügyészség gondatlanságból eredő súlyos testisértséssel vádolta meg az önhibáján kívül kellemetlen helyzetbe jutott Elekest. Tegnap volt a főtárgyalás ez ügyben Szegeden.

— Én lefelé tartottam a puskát, — vallotta Elekes — nem is tudom, hogy sültetett el és ha el is sült, hogyan túlélhette el a fiút. Nem vagyok oka a szerencsétlenségnek, nem tehetek róla, hogy így történt.

Ködmön Lajos odabicegett a bíróság elé.

— Ugy fogdostak össze bennünket az uton, gyerünk a vadat hajtani — vallotta Ködmön Lajos. — Hajtottam is egy darabig. Egyszer aztán nagyot durran mögöttem valami, a sörétek a lábamba furódtak, lebuktam, aztán mikor megtudtam mi történt, már nem volt meg a lábam.

Felmutatták a törvényszék előtt azt a csizmát, amely a szerencsétlen vadászatkor Ködmön Lajos lábán volt. Teljesen szétszaggatták a sörétek. Legtöbbje fölül, közvetlenül a térd alatt ment bele a lábába és a bokáig hatolt, ott jött

ki. A tanuként kihallgatott urak és parasztyerek vallomásából bebizonyították látta a bíróság, hogy Elekes Gáspár a föld felé tartotta a puskát, mégis vétkesnek mondta ki gondatlanságból okozott súlyos testi sértésben és ezért száz korona fő és negyven korona mellékbüntetésre ítélte, de a büntetés végrehajtását felfüggesztette. A hajtógyerek ügyvédje arra kérte a törvényszéket, kötelezze Elekes Gáspárt arra, hogy a gyerekeknek, aki dolgozni nem tud, hatvan korona kártérítést fizessen havonként. A törvényszék polgári perre utasította a lelőtt hajtot.

TARKASÁGOK.

(A jogtudós tolvaj.) Az aradi járásbírósnál történt. Egy rovott multu egyén már ismételen Frits bíró elé került, aki mielőtt itélt volna felette, a törvénykönyvbe lapozgatott. Mire a vádlott oda szól a bírónak:

— Kérem bíró ur, ha megengedi segítsek 37 oldal, alulról a 3-ik kikezdés...

(Indokolás.) Tudvalevőleg van Aradon rabsegélyző egyesület is. Ez emberbaráti egyesület titkárához beállt a napokban egy ágrólszakadt figura és segélyt kért.

Persze felteszi az obligát kérdést:

— Hol volt bezárva? Mikor szabadult?

— Kérem — vallja be a kéregető — nem is voltam soha becsukva.

— Nem volt becsukva? Hát akkor minek jön ide? Nem tudja, hogy itt csak kiszabadult rabokat támogatnak?

— Igaz, kérem — hangzott a válasz, — hogy nem voltam becsukva. De megérdemelni, több ízben megérdemeltem volna.

(A felindulás hevében.) Aradhoz közel egy kisebb községben színtársulat működik és a mult napokban egy u, ott még nem látott modern darabot mutattak be. Két barátó a bemutatót követő napon találkozik a piacon és többek között a színházra terelődik a beszélgetés. Azt kérde az egyik:

— Mond kérlek, igaz, hogy a tegnap bemutatott darab egy csöppet sem morális?

— Egyszerűen botrányos! Én meg voltam utközve, hogy az igazgató megkockáztatta a darabot tisztességes közönségnek bemutatni. Ezt neked feltétlenül meg kell nézni!...

PATYOLAT TISZTASÁG

és a legkellemesebb frissesség jellemzi a

Sunlight Szappannal

kezelt ruhaneműeket. Gyorsan tisztít, kiméli a szövedéket és a színeket. Maró alkatrészekről mentes, ezért a legjobb biztosíték ruháink időelötti elromlása ellen.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

6601

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
metékkallomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— 151
Nyomda	— 151

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Pályázat kiházasítási jutalékra.** Az Aradi Izraelita Kiházasító Egylet ezúton hirdeti pályázatot kiházasítási hozományra. Felhívtnak mindazon árva, félárva, vagy elszegényedett izraelita leányok, kik e jutalékra igényt tartanak, hogy kérvényüket az egylet alapszabályaiban megjelölt mellékletekkel együtt legkésőbb ez év november hó 1-ig Kohn S. N. elnöknel (Batthyány utca 30.) nyújtsák be. Az elnökség.

AZ ÖREGEM

Ma mindig azt mondta, hogy szeplők elűzése, valamint finom, puha bőr és fehér tenet elérésére és megővésére nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd” liliomtej-szappan. Védjegye „Steckenpferd”, készíti Bergmann & Co. cég Te-schen a/E. — Kapható minden gyógyszerár-, drogéria-, illatszertár s minden szakmába vágó üzletben. Daraja 80 fillér. — Hasonlóképpen csodálatosan beválik a Bergmann-féle „Manera” liliomtej-krém fehér és finom női kezek megővésére, ennek tubusa 70 f-ért mindenütt kapható. 781

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A kereskedelmi kamarák világkongresszusa Bostonban.

— *Varjassy Lajos dr. aradi tikkár felszólalása.* —
— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, október 12.

Boston, az amerikai egyesült államok egyik legfontosabb kereskedelmi és ipari gócpontja nagyjelentésű tanácskozásnak és ünnepeknek volt színhelye szeptember 24–30 között. A kereskedelmi és iparkamarák, továbbá a kereskedelmi- és ipari egyesületek tartották itt világkongresszusukat eddig még soha nem tapasztalt érdeklődés mellett. Több, mint 40 állam 847 küldött által képviseltette magát. Szép és előkelő szerep jutott a kongresszuson Magyarországnak is, melyet 15 küldött képviselt. A kongresszuson a következő tárgyak tételre beható megvitatás tárgyává: Egy nemzetközi bíróság felállítása magánosok és államok között keletkező perekben; nemzetközi csejog alkotása és ezzel kapcsolatban internacionális bíróság felállítása, az 1913-ban megújítandó nemzetközi postaegyezmény kapcsán szükséges reformok; a be- és kiviteli statisztikának egységes elvek alapján történő összeállítása; a hajóstársaságok felelősségének egységes törvényhozási szabályozása; a konzuli fakturák egyszerűsítése s végül a drágaság kérdése.

Magyar részről ezúttal 3 szónok vett részt a vitában. Első volt *Varjassy Lajos dr.* az aradi kereskedelmi és iparkamara tikkára, aki a magánosok és államok pereiben felállítandó nemzetközi bíróság kérdéséhez, *Kunosi Ödön dr.* kereskedelmi miniszteri segédtitkár a konzuli fakturák egyszerűsítéséhez s végül *Szende Pál dr.*, az O. M. K. E. főtitkára a drágaság kérdéséhez szólott. Mindhárom felszólalás általános helyeslést, sőt lelkesedést szült. *Varjassy Lajos dr.* magyarra fordított beszédéből a következőket közölhetjük:

Uraim, a nemzetközi választott bíróság kérdésének két részlete foglalkoztatja a kongresszust: az egyik a most tárgyalás alatt álló, nyomban megvalósítható, a másik éppen ilyen fontos, de a jelenben ellenvetésekkel, előítéletekkel, nemzeti érzékenységekkel kell megküzdnie, mégis meg kell valósítani a leküzdhetetlennek látszó nehézségek dacára is. A legnagyobb sajnálattal kell megállapítanom, hogy az a fontos kérdés, amelyivel most foglalkozunk, t. i. a nemzetek és egyesek között ítélő választott bíróság most még nem valósítható meg. Többször állott már tárgyalás alatt e kérdés s mindannyiszor mellette is, ellene is emelkedtek hangok. Különösen Németországban foglalkoztak alaposan

evvel a témával. Melott végső konkuziómra terének, méltóztassanak nekem megengedni, hogy futólag kitérjek néhány ellenvetésre és néhány fontosabb részletkérdésre. Az első ellenvetés, amelyet a nemzetközi bíróság ellen minduntalan felvetnek, az államok szuverenitásának a korlátozása. Ez az ellenvetés a leggyengébb, olyan korban, amidőn éppen ellenkezőleg az egész emberiség érdekében a nemzetközi összeköttetések erősödése a különleges aspirációk korlátozása kényszerít bennünket; egyébként a jelenlegi kérdésben nem idegen államok által az államra erőszakolt, dehonosítáló, hanem egész egyszerűen az állam önkéntes akaratából folyó megszorításról van szó. A második ellenvetés tekintetében amely 34 államnak a szerződésben kikötött adósságok tekintetében kötött egyezményre céloz és amely után minden újabb egyezmény az idegen állambeli hitelezők érdekében felesleges lesz, mert szükség esetén igénybe vehetik a nemzetközi bíróságot, én teljesen egyetértek az előadó úrral.

A harmadik ellenvetés, amelyet az Institut de Droit International vetett fel, abban áll, hogy a szóbanforgó peres ügyekben nincs szükség külön bírósághoz fordulni segítségért, mert a nemzetek rendes bíróságai is tudnak ugyanolyan biztosítékokat nyújtani. A bírának a függetlensége kormányokkal szemben korunkban minden civilizált államban egyformán biztosítva van, az ő részrehajlatlanságuk, emelkedett felfogásuk a jogról és az igazságról oly nagy megbecsülésnek a tárgya, hogy az idegen hitelezőknek semmiképpen nem lehet okuk azt kétségbevonni. Ezenkívül — mondják — egy nemzetközi választott bíróság felállítása hallgatolagos kifejezése lenne a rendes bíróságok iránti sajnálatos bizalmatlanságnak. Ezek az ellenvetések azonban nem eléggé nyomósak. Elismerve minden fenntartás nélkül a rendes bíróságok nagy erkölcsi értékét, nem kevésbé kétségtelen azonban, hogy egészen hasonló esetekben, a saját országuk érdekeire való tekintet folytán, különböző, egymásnak ellentmondó ítéleteket hoztak. És senkinek sincs joga kétségbevonni azt, hogy az idegen hitelezőknek nagyobb lesz a bizalmuk olyan bíróságban, amely nem áll saját hazajabali befolyások és előítéletek hatása alatt. És most elérkeztem a legfontosabb ponthoz. Ez az az ellenvetés, hogy a nemzetközi választott bíróságok ítéletei nélkülözik a szankciót, nem végrehajthatók. Da ez a nehézség könnyen elhárítható.

Még figyelmet kívánok fordítani az adósságok érdekeire. Ezt annyival több joggal tehetem, mert magam is ilyen országba való vagyok, de egy tisztességes adóállamba, amely pontosan igyekszik kötelezettségeinek eleget tenni, amelynek a részrehajlatlan nemzetközi bíróság eszméje ellen semmi kifogása sincs, annak dacára, hogy a Kárpátok aijában fekvő területének egy részét már egy nemzetközi választott bíróság ítélete következtében elvesztette. Mi nagyon jól tudjuk, hogy egy semleges bíróság felállítása kelemetlen következményű lesz bizonyos törvénytelen aspirációkra, de ép oly jól tudjuk azt is, hogy az adósságok igen jelentékeny előnyt huzhatnak belőle, azáltal, hogy a hitelezők a végrehajtás biztonsága folytán kedvezőbb feltételeket fognak majd megállapítani. A mi kongresszusunk, mint a kereskedelem és ipar képviselője és mint a nemzetközi előrehaladás zászlóvivője, csak a legmelegebben támogathatja a nemzetközi választott bíróság gondolatát, amelyet az összes magyar Kereskedelmi és Iparkamarák nevében magam is kívánatosnak tartok.

A magyar küldöttségnek három tagját: Szávay Gyulát, *Varjassy Lajos dr.* és *Szende Pál dr.*-t az a kitüntetés is érte, hogy a kongresszusokat előkészítő Committee Permanentnek tagjaivá választották. A kongresszust, mely 26-án befejezést nyert, az Egyesült Államok elnökeinek tiszteletére adott rendkívül fényes bankett követte, melyen maga Taft beszélt. Ezután a kongresszus tagjai még 3 napig élveztek Boston városának páratlan vendégzeretétét.

— **Az aradi tőzsde előkészítő bizottságának új tagjai.** Multkori számunkban megemlékeztünk arról, hogy a létesítendő aradi Áru és Értéktőzsde előkészítő bizottsága tagjait számos kereskedővel, gazdával és iparossal egészítette ki. Megírtuk azt is, hogy a közölt névsor nem végleges, mert a bizottság még azt ki fogja egészíteni. Mint értesülünk az előkészítő bizottság tagjai sorába legutóbb Návay Tamás és Urbán Péter csanádvarmegyei nagybirtokosok választottak be.

— **A tőzsdetagok védelmi akciója.** A budapesti tőzsde néhány vezetőembere ma este megbeszélést tartott s annak eredményeképpen kérvényt nyújtott be a tanácshoz, amelyben orvoslást kér a tőzsde ellenőrzése alatt nem álló, ugynevezett kávéházi magánforgalom elfajulása ellen. Azt indítványozzák a tagok, hogy a tanács *tiltsa meg a tőzsdetagoknak a magánforgalmat s a tilalom megszegőit tiltsák ki a tőzsdéről bizonyos időre, ismétlés esetén pedig véglegesen.*

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távtrali tudósítás.

Budapest, október 12.

Készáru.

Amerika 1 magasabb. Kínálat, vételfelv. gyenge. 15 ezer cm. 5–10 fillérel magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárhat
Buza 1912 októberi	11 70	11 70 11 71
Buza 1913. áprilisi	12 32	12 33 12 37—12 38
Rozs 1912 októberi	10 95	10 96 10 87—10 88
Rozs 1913. áprilisi	0 92	10 93 10 98 10 94
Tengeri 1913. májusi	8 35	8 36 8 38—8 39
Zab 1912 októberi	12 17	12 18 12 20 12 21
Zab 1913. októberi	11 74	11 75 11 74—11 73

33 árak 50 különként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 12 —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	105 25
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	83 50
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	74—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	85 50
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	205—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	150—
Oszt. járadék papírban	—	—	—	83 50
Oszt. járadék ezüstben	—	—	—	87 25
Oszt. járadék aranyban	—	—	—	108 50
Oszt. koronajárdék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	83 50
1880. évi oszt. államsorsjegy	—	—	—	155—
Oszt. magyar bankrészevény	—	—	—	20 40
Magyar hitelbank-részevény	—	—	—	781—
Oszt. hitelintézeti részevény	—	—	—	597—
Oszt. magy. államvasuti részevény	—	—	—	658—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19 20
Német birodalmi márka	—	—	—	117 90
Londoni vista	—	—	—	24 17
Páris vista	—	—	—	95 60
10 márkás arany	—	—	—	23 56

A Temesvári Lloydársulat terményesarnokának hivatalos árjegyzé-e. (Árak 100 kilogrammonként: korona értékben) 1912. okt. 12. Buza 75 kilogrammos 21 20—21 30, 76 kilogrammos 21 40—21 50, 77 kilogrammos 21 50—21 60, 78 kilogrammos 21 60—21 70 Rozs (prima) 19 02—19 10, (közép) 18 50—18 60 Arpa (erfőző) 19 70—20 20, (takarmány) 18 90—19 00, Zab (prima) 21 00—21 10, (közép) 20 40—20 50, Tengeri (magyar) 20 60—20 70, (román) 20 40—20 50, Burgonya 00 kgr. (fehér) 6 10—6 00, (rózsá) 6 80—6 90.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1912. október hó 13-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban. Petőfi hasonló című elbeszéléséből. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét Heltai Jenő versere szerezte: Kacsóh Ferenc. Rendező: Kulcsár L.

Este 1/8 órakor rendez helyárrakkal:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Az asszonyfaló

Operette 3 felvonásban. Irta: Stein és Lindau Károly. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerezte: B. sler Ödön. Karnagy: Tüger Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SEMÉLYEK:

Rafainé	Benkőné	Sötérné	Fáskertl. M.
Tilda	Dióssy Nusi	Milla	Ajtayné
Maros Béla	Gyöző A.	Adel	Ajta né
Kamilló	Haidutska L.	Nelli	Tilgerné
Mary White	Kállay Jolán	Lovászi	Kulcsár L.
Donogau báró Polgár S.	Janko	Várnai Jenő	

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma vasárnap, 1912. október 13-án:

1. Polidor első öltönye. Humoros. — 2. Az após akarata ellen. Humoros. — 3. Amerikai látkép. Természet után. — 4. Ha hercegek szeretkeznek. Egy herceguő szerelmi regénye. 3 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártzék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatar. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma vasárnap, 1912. október 13-án

1. Mamus szigetén. Remek természetutáni felvétel. — 2. Vilamos szikra. Egy házasság története. Társadalmi dráma 3 felvonásban. — 4. Négy udvarló. Kacagató. — 5. Halálhaloválás.

Előadások délután 2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

Az összes gyertyamányok legjobbjá

Limbek János és Fiai

első m. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetés-rendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Dr. Demján Aurélné született Bonts Anna, úgy a saját, mint férje Dr. Demján Aurél, gyermekei és unokahuga Bonts Flóra nevében, mély fájdalommal tudatja forrón szeretett édes anyjának, illetőleg anyós és nagyanyjának

özv. Bonts Döméné
szül. zámobori Missits Juliának,

folyó hó 12-én, a Mindenható rendelkezéséhez képest, csendes elhunytát.

A drága halott földi maradványai folyó hó 18-án délután 3 órakor fognak be-szenteltetni és a felső temetőben levő családi sírboltban elhelyeztetni.

Áldott legyen emléke!
Béke hamvaira!

Arad, 1912. október hó 12-én.

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

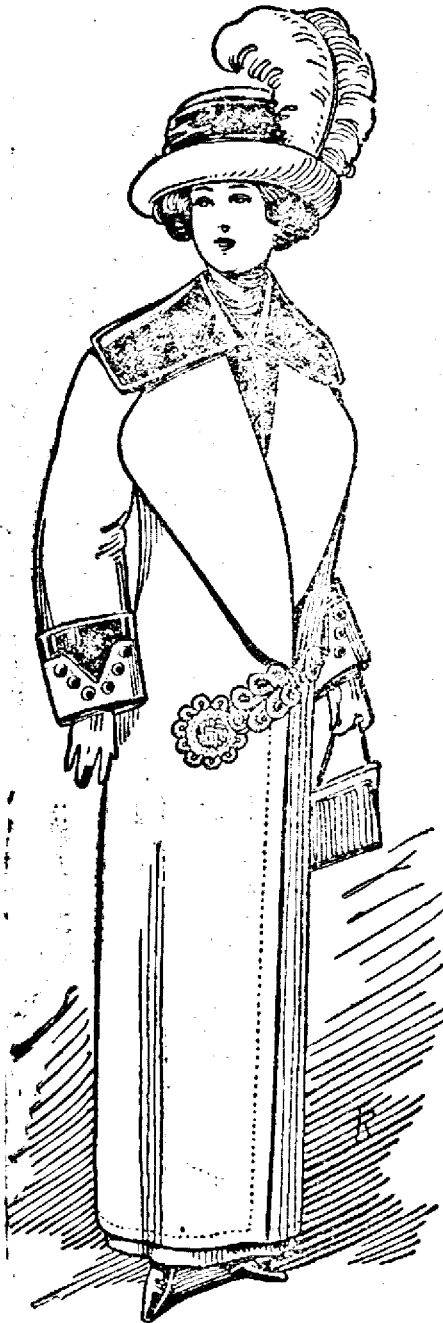
női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-tér 8

A Minorita-templom bejáratával szemben

TEL:
855.

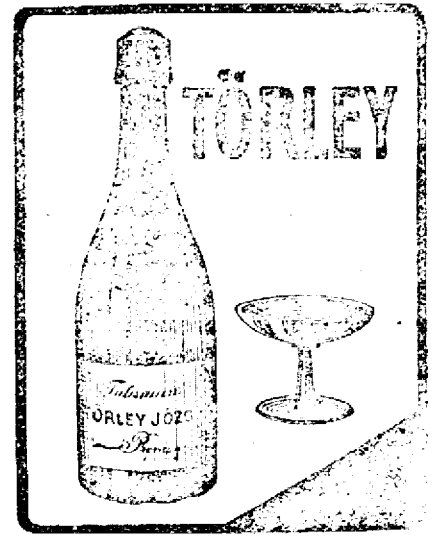
SZABOTT
ÁR

Ujdonságok:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyegek
Szörme kabátok
Színházi köpenyegek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szörme garnitúrák nagy vá-lasztékban

Legujabb divattudósítónkat készséggel küldjük.

Ritka alkalom valódi perzsa szőnyegek olcsó beszerzésére.

Tekintettel a nyomasztó pénzügyi helyzetemre, alkalmam volt egy négy-bb mennyiségű valódi perzsa szőnyeget és pedig: Mossul, Escote, Kabistan, Schirwan, Derbent, Maha, Bergamó minőségeket, rendkívül olcsó árban beszerezni, melyre a n. ö. közönség szíves figyelmét ezennel felhívom.

Pick Ernő
kelengye- és női divataruháza 6425
Andrassy-tér 17.

3 drb. Arad megyei takarékpénztári részvény együtt, vagy darabonként eladó. Megkereséseket „A. M. Részvény” alatt kiadóhivatal továbbít. 6401

TELEFON 951.

TELEFON 951.

SZÁLLODAMEGNYITÁSARADON

Tisztelettel tudomására adom a t. közönségnek, hogy a volt **Vas szállodát** teljesen átépítve és előkelő komforttal berendezve

Vadászkürt-szálloda

maen a mai napon megnyitottam. **Központi fűtés. Fürdőszoba. Mérsékelt árak. Előzékeny és pontos kiszolgálás.** — Szíves pártfogást kér

Lőrinczy János

szállodás. 6336

Cipő különlegességek
Iványi Menyhért
Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női fekete vagy barna 13 K.
Antilop divat magas cipő 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy választék Gyukits kalap 10 K.
Női vagy férfi sevrő cipő 9 K.

3451

Nyiltter.

1941

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogeriájában. 6253

mindennapi bőrkifűtésék.

Berger-féle kátrány-kénszappant.
Berger-féle gycerin-kátrány-szappant.

Berger-féle borax-szappant.

Berger-féle folyékony kátrány-szappan.

Arad: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál, Vojtek és Weisz drogeriájában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 2643

Ha divatos és jó ruhát,

cipőt, kalapot akar olcsón venni forduljon bizalommal

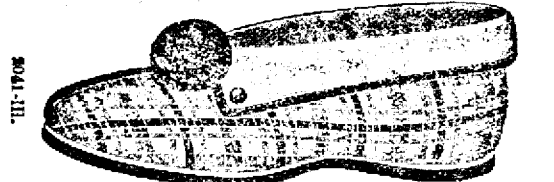
Korányi Jenő
Szabadság-téri üzletéhez.

Egy 2 középiskolát végzett 14 éves **ügyes fiu** nyomdász-tanulónak **felvétetik.**

Telefon 335. Telefon 335.
Cipőim kényelmesek mivel azokat
2041-V.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. sz. veszem.

Valódi teveször comótcipő.

Férfi 5 kor. Női 4 kor. Gyermekek 3 kor. kapható

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Sárcipő (Galosch) nyev és anélkül
Férfi 6 kor. Női 5 kor.
Szabott árak.

Óriási választék hócipőkben
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Cipővilőnlegességek Amerikai, Angol és Francia fazonban:
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335.

Világhírű Hazelwood amerikai czipők
egyedüli lerakata 16 K., 20-24 K. árban
Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.
2041-IV.

Tájékoztató cipőrendelésnél!
 Írásbeli rendelésnél elegendő, ha papírszra rá lépve a láb körvonalait ironnal megjelöljük, mint az ábrán látható.
2041-VI.
KUTÁNYI J., ARAD,
Vörösmarty-utca 1. sz. Telefon 335.

Következő ujdonságok érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes kölcsönkönyvtárába:

Karinthy F.: Görbe tükör, Ohnet Gy.: Halál Bonapartera, Formont M.: Az üres szoba, Biró L.: Rablólovag, Alba Nevis: Adámok, Évák, Gábor A.: Pesti sirámok, Krudy Gy.: Francia kastély, Gró J.: Nobel Árpád kalandjai, Szaith G.: Fitzné, Croker M. B.: Aszszony a bakon, Daudet E.: Az élet sodrában, Voss S.: A költő és az asszony, Tolsztoj L.: Hadzsi—Murát, Bodkin D.: Beck Pál, Bang.: Úton, Potapenko: Egy család története, Kálnoki I.: Igen Czenczi, Dumas: Napoleon élete, Tabéry G.: A néma harc, Baret A. W.: A towerhilli titok, Lázár J.: Betulia virága, Karinthy F. Esik a hó, Herceg F.: Álomország, Szomoró D.: Györgyike drága gyermek, France Anatole: Pinguinek szigete, Bródy S.: Imre herczeg, Csehov: Az orvos felesége, Koronghy D.: Diadalének, Szemere Gy.: Ahazatlanok, Strindberg: Történelmi miniatűrök, Kóbor T.: aranyhaju Rózsika, Krudy Gy.: Szindbad utazásai, Weber—Gorse: Csitri, Biró L.: Kunszállási emberek, Móricz Zs.: Magyarok. Németben: Bernhard O.: Adelheid Rolands Schicksal, Voss R.: Die Herzogin von Plaisanze, Werner E.: Weg des Schicksals, Hartwig G.: Wenn du mich liebst, Jugendträume, Die goldene Gans, Stacpoole V.: Die letzte Karte, Schweriner O.: Mit versiegelten Ordern, Herceg R.: Die Burgkinder, Raif H.: Der Nebelreiter, Scheider M.: Zwei Ehen, Georgy E.: Die Erlöserin, Hardt E.: Die lieben Nächsten Brandenfels H.: Das Kuckucksei, Glyn E.: Der Liebesroman einer Königin, Selmer G.: Der Inspector auf Liltala, Hauptmann H.: Wer bin ich? Klinkowstroem: Der Schatz im Grossen Bären, Gager—Rospoth: Der Roman einer Hofdame, Lux A.: Grillparzers Liebesroman, die Schwestern Fröhlich, Warner A.: Leslie und ihr Verehrer, Altenberg P.: Was der Tag mir zuträgt, Wie ich es sehe, Hardt H.: Aus dem Paradiese, Spätgen D.: Der Sieger.

Kölcsöndíj havonként 1 koroná 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérletk is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 kor., vagy fizetenkint 20 fill.

Legújabbak: Eysler: Bum, — bum polka, Darewsky; Lány, angol lány! Vincze; A limonádé ezredes, Clark: Karnagy ur! Hetényi: Mi lesz a puszival Micikém, picikém, vicikém! Az én-fiam. Weiner: UBállá! Baumann: Ne siessen ugy Nagysád! Gumble: Az állatkert. Zerkovitz: Sokszor ugy szeretnék sirni. Egbert: Hova megyünk mulatni este?! Botsford: Jer ide kicsi szépem! ... E. Eysler: Der Frauenfresser.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,
könyv-, zenemű és papírkereskedés Aradon

FONTÓS ÉRTESÍTÉS!

Óriási készletünk teszi lehetővé, hogy elsőrangú amerikai cipőkülönlegeségeinkben minden láb megtalálja a helyes méretű és a láb alkatának megfelelő formájú cipőt. Egy kísérlet mindenkit meggyőzhet ennek valódiságáról, annál is inkább, mert meg nem felelő cipőket mindenkor kicserélünk.

**KÉRJE ÁRJEGYZÉKÜNKE
S A MÉRTÉKVÉTELI UTASÍTÁST!**

AMERICAN SHOE COMPANY Ltd.

Központi főüzlet:
Budapest, IV. Kigyó-tér 1. Királyi bérp.

Üzletek:
V. Dorottya-u. 6. Erzsébet-körut 42.
Debrecen: Piac-u. 44.
Zagreb: Ilica 22.

5963

Aradi Luxus Garage Automobil

kölcsönző és Boy-vállalat József főherceg-ut 17.

Ajánlja a nagyközönségnek a leghíresebb gyártmányu „Benz“ kocsijait helybeli és messze vidéki utakra a legméltányosabb díjazás mellett. Megrendeléseket a József főherceg-uti állomás és központi iroda fogad el. **(Telefon 826.)** Ugy nappali, mint éjjeli szolgálat. Tájékozásul a városbani sétakocsizásra 1 óra 10 korona, 1/2 óra 5 kor., 1/4 óra 2 kor. 50 fill., vasúthoz 2 kor., Uj-Aradra Fő-ut végéig 3 kor. 70 fill. Esetleges felszólamlások József főherceg-ut 17. szám alá intézendők. :- :-

Kerékpáros gyorsfutárjai

Telefon szám: 826.

a legmegbízhatóbban és leggyorsabban elvégzik a nyert megbízásokat. A Luxus boyok díjazása feltétlenül olcsóbb, mint bármelyik más hasonvállalaté.

Nappal 1/4 óra 40 fillér, este 1/4 óra 60 fillér, 25 lappal bíró bérletfüzetek beszerzése mellett 1/4 óra csak 20 fill.-be kerül.

Weisz Róza

női kalap dívatteme

Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Van szerencsém az uri hölgyközönséget értesíteni, hogy bécsi bevásárlásaimból haza érkeztem, miért is a legujabb 5797

női, gyermek, velour és plüsch modell-kalapokkal

dusan felszerelt raktáramat becses figyelmébe ajánlom.

Gyászkalapok, valamint átalakítások 24 óra alatt eszközöltetnek.

BÁNFY LAJOS
építészeti irodája
ARADON
Illés-utca 72/b sz. alatt

Tervez, épít, javít és elvállal kisebb-nagyobb építkezést felelősségteljes kivitelben, legolcsóbb árakért. :- :-
Költségvetéssel és vállaltatervvel készítek díjmentesen szolgálók.

4698

Helyszűke és túlhalmozott raktár miatt a legszebb **SIRKŐVEKET** feltűnően jutányos árárt lehet beszerezni

Menráth J.
sirkőraktárában
József főherceg-ut 11. és Boros Beni-tér 6 szám alatt. 6166

Akar ön is olcsóruhát

vagy felöltőt venni? úgy keresse fel

Moskovitz Izidor

férfi-, fiu- és gyermekruha-raktárát 6110

Asztalos Sándor-utca 10. sz. alatt

(Ring-gyógyszertárral szemben),

ahol a legszebb ruhák nagy választékban, figyelmes kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók.

Árvaház Büdingenben.

Posta Maxstadtban, 1911. IX. 2. Örömmel értesítem, hogy a *Sirolin „Roche“* nagy szolgálatot tett nekünk, különösen influenza ellen vált be nagyon jól s nem is tudok hasonló megbetegedések ellen biztosabb szert, mint a *Sirolin „Roche“*. Mindenkin segített, aki használta.

Mária Franciska nővér, betegápoló.

Árvaház.

Pépinvilleben, 1911. VIII. 28. Bátorkodunk önnek örömmel közölni, hogy a *Sirolin „Roche“*-szel gyermekeinknél jó eredményt értünk el, amiért legnagyobb megelégedésünket nyilvánítjuk. Jó hatást gyakorolt gyermekeink köhögése és nyakfájdalma ellen, ami nagy enyhülést és megkönnyebülést szerzett nekik.

Mária Leo, Jézustársasági nővér, főnöknő.

Brünn, 1910 szeptember.

A szünidei gyermektelep idei szezonjának lezárásakor az alulírt egyesületi vezetőség indítatva érzimagátarra, hogy tisztelettel közölje Önnek hálás köszönetét, amiért az orvosi kezelés alatt levő gyermekeknél az Ön *Sirolinja* a szünidei telepen oly kedvező hatást ért el.

A brünni szünidei telep bizottsága Gross Ullersdorfban. 6841

Sirolin „Roche“ értékelése.

Amerikai és angol formájú
gyermek, leány és fiú **cipők,**
vizhatlan

Vadász cipők

Őszi és téli, női és férfi cipők
a legjobb minőségben és leg-
újabb formában.

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK.

Egységárban

1900

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NÁL

ARAD ÉS TEMESVÁR.

Divatjukat multa visszamaradt áruk félárban.

Ősz haj és ősz szakáll

idősebb kinézet
idéz elő. Használ-
jon kizárólag csak

VITEK-féle NUCIN-t
szőke, barna vagy
fekete á K. 2.— vagy
VITEK-féle NUCIN-t

egyszerű á K. 1.— és a haja ismét vissza
nyeri az eredeti színét. Kapható minden
gyógyszertár és drogeriában. Valódi egyedül
a gyárból, kosmetikai és gyógykészítmény.

Fr. Vitek & Co. Prag II., Wassergasse.
Raktár: Török József Budapest. Földes
Kelemen Arad. 6417

Nyomtatványok

esinos kivitelben készülnek
az Aradi nyomda r. t.-nál.

5,000 korona jutalom szakálltalanoknak és kopaszoknak!

Kérjük ezen hirdetést kivágní.

Szakállt és hajat tényleg 8-14 nap alatt megővezt a valódi dán „Nokah-Balzsam”. Órag és fiatal urak és hölgyek csak „Nokah-Balzsam”-ot használ-
tak szakáll, szőke őrdök és haj előődzésére, mert be lett bizonyítva hogy a „Nokah-
Balzsam” a modern tudomány egyetlen szere, mely 8-14 nap alatt a
hajpiliákra való hatása által, azokat oly módon befolyásolja, hogy a haj azonnal
nőni kezd. — A tisztaságáért jóállás.

Ha ez nem így:

5,000 koronát készpénzben

6422

Stettünk minden szakálltalanoknak, hajkopaszoknak vagy ritkább-junak, aki a „Nokah-
Balzsam”-t 7 hétig eredménytelenül használta.

Figyelem! Mi vagyunk az egyetlen cég, mely ily jóállást vállalt. Orvosi
tanácsok és ajánlások. Utánasoktól behatóan óvunk mindenkit.

A „Nokah-balzsam”-mal való kísérletre vonatkozólag értesíthetem, hogy
az izsammal teljesen meg vagyok elégedve. Már nyolc nap mulva észrevehető
erősítés jelentkezett a dacrára annak, hogy a haj világos és puha volt, mégis
erősítés volt. Négy hét mulva a szakáll lassankint megkapta természetes színét
és ekkor (mint szembe az Ön balzsamának rendkívüli kedvező hatása. Kész-
ítéssel maradok H. Hjort D. Tvergave. **Egy csomag 12 kor.** — D. sc. csoma-
tisás — Előre fizetéssel vagy utánvétellel kapható. Postabélyegek fizetés gyanánt
elfogadjuk. Irjunk

Hospitals Laboratorium,
Copenhagen K. Postbox 95 (Dänemark)

Levelező-lapok 10 filléres és levelek 25 filléres bélyeggel bérmentesítendők.

Deutscher Kaufmann

aus der Maschinenbranche,
seit mehreren Jahren im Bau-
fach (Bedachungsmaterial &
Dachdeckungen) als Disponent
& Reisevertreter tätig, perfek-
ter Buchhalter & Korrespondent,
organisatorisch veranlagt,
zielbewusster Arbeiter, sucht
Stellung nach Ungarn. Ange-
bote an:

Wilhelm Piontek

Deutschland. 6428

Glewitz-O/Schl. Niederwallstrasse 17.

Aprított tűzifa

Kor. 270 mm.-ként
házhoz szállítva kap-
ható :: ::

Arad, Boczkó-u. 8.

Ugyanott cement- és
mész nagyban és
kicsinyben, igen ju-
tányos áron kapható.

Nyomtatványok

Izléses és esinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r. t. nyomdájában

Az aradi áll. tanítóképző-intézet igazgatóságától.

496—1912. sz.

Árlejtés.

Az aradi áll. tanítóképző-intézet igazgatósága az intézet-
nek az 1912. évben szállítandó árukra árlejtést hirdet.

A koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok a köv.
árúkra adandók be az intézet igazgatójánál 1912. évi október
hó 23-án déli 12 óráig.

1. Koksra és szénre	100 K. bánatpénzzel.
2. Tüzelőfára	100 " "
3. Fűszerárúkra	100 " "
4. Tejre, vajra, tejfelre turóra	50 " "
5. Mészáros árukra	200 " "
6. Hentes árukra	200 " "
7. Pékárukra s lisztre: 6-os lisztből sült egy és több	

kg-os kenyérre, 25, 20, 15, 10 dkg-os cipókra, 10 dkg-os
zsemlyére, kiflire s más lisztből készült kenyérre, 200 K. bá-
natpénzzel.

Az áruk I. r. minőségűek legyenek s pontosan házhoz
szállítandók. A havi számla I. és II. fok bélyeggel ellátott
nyugtára fizettetik.

Az ajánlat elfogadása esetén a bánatpénz kétszerese
teendő le biztosítóknak takarékp. könyvben, óvadékképes érték-
papirban vagy készpénzben.

A versenytárgyalás és az ajánlatok felbontása 1912. évi
október hó 23-án d. u. 3 órakor lesz az áll. tanítóképző-
intézetben.

Arad, 1912. október 13.

6413

Karoliny Mihály,
igazgató.

Igen tisztelt megrendelőmet és a n. é. kö-
zönséget értesítem, hogy az őszi saisonra
legdivatósabb angol szövetujdonságaim
szép választékban megérkeztek.

Készítek megrendelésre ugy uriruhákat,
mint egyenruhákat legizlésesebb kivitelben.

Kitünő tisztelettel: **Gianotti Nándor**

5089

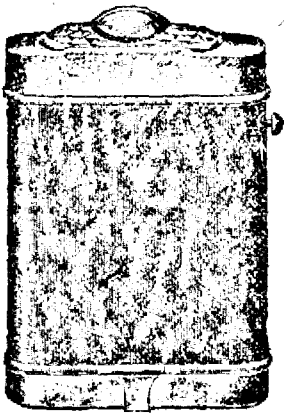
uri és egyenruha szabó.

Villanyos zseblámpa

mindig friss
kötésű.

Villany-
berendezé-
sek, villany-
cellák.

Dynamó-
gépek, vil-
tanymotorok
előadó s
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Szabadság-utca 2. sz. 6118

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredényök gyári rak-
tára, valamint valódi

lignum sanctum- tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban
kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű és játék-
áru üzletében 1371

ARAD, Szabadság-tér 21.

Mindazok, akik elhanyagolt köhögésben, gőgsíp- gyulladásban, hurutban avagy csuzban szenvednek olvassák el a következőket:

6851

Tiszta lelkiismerettel tanuskodhatom a mellett hogy a „Goudron de Guyot”-féle
likőr a leghathatóbb gyógyszer azon bajok ellen, melyekben ajánlva lett.
Több évig szenvedtem kronikus köhögésben, mely ősztől kezdve egész télen át
kínzott, oly módon, hogy az egész nyári időszakban sem voltam képes elvezettet
erőmet visszanyerni.
A „Goudron de Guyot” magában foglalja az összes készítményeket u. m.: mi-
rup-, pasztillákat stb.

Bergheim Ferenc.

Egyetlen egy üveg használata után köhögésem, mely hányást okozott gyakran
és egész éjjelét kénytelenül ülve átvirasztani — teljesen elmúlt, s ez az ok, amiért
én most legmélyebb köszönetemet fejezem ki. Az egész gyógy mód csak tíz napot vett
igénybe, ezen idő alatt visszanyervén évek óta óhajtott egészségemet.

Mindazok, kik ugyanazon bántalmakban szenvednek ne mulasszák el, ezt hasz-
nálatba venni s meg vagyok győződve, hogy rövid idő múlva velem fognak örüvendi,
mert visszanyerik az élet két főtényezőjét t. i. az almot és az étvágyat.

Fenti vallomásomat kész vagyok esküvel is megerősíteni és fogadja most, még-
egyszer hálás elismerésemet a likőr feltalálójára.

Aláírott: Bergheim Ferenc, Kossuthban (Németország) 1896. február 3-án.

A „Goudron-Guyot” rendszer használata abban érvényesül, hogy rövid időn belül
meggyógyítja a legmakacsabb hurutot és a már meggyökeresedett gőgsípgyulladást is.
Etfőfordult azonban az az eset is, hogy kifejlődött tudóbajnak is elejét vette, amennyi-
ben megakadályozza a tüdőgümő felbomlását és a bacillusok szaporodását megátalja.
Ennél egyszerűbb és erősitőbb szer nem is lehet előállítani.

Ha alkalom adtán az eredeti „Goudron-Guyot” helyett más gyártmány lenne
Önöknek ajánlva, ne bizzanak benne, mert az ily gyártmány csak hasonhajtás miatt
kerül forgalomba. Elhanyagolt tüdőbaj, hurut, csúzláz és fuladás ellen mulhatatlanul
szükséges a valódi Goudron-Guyot. Norvégiában növő tengeri fenyőfa különlegességé-
ből készült és a feloldható kátrány feltalálójára saját gyártmánya. Ez a tény legyen elég-
séges annak elismerésére, mennyivel hatásosabb az eddig produkált szerekhez képest.
Tévedés elkerülése végett figyeljünk a védjegyre. A valódi „Goudron-Guyot”-ra nagy
piros betűkkel violet, zöld és piros alapon, keresztetve, van a Guyon név kitéve és
ép így a cím: Maison Frère, 19, rue Jacob, Paris.

A gyógy mód nem kerül 10 fillernél többre naponként és használ.

U. J. Azon személyek, kik a kátrá-
yt megszokni nem bírják a „Goudron-Guyot”-ot
„Capsules-Guyot”-tal helyettesíthetik. 2-3 pasztillával étkezés után, az előbbi gyógy-
móddal hasonló eredményt érni el. Étkezés előtt, avagy közben ezen kapszulák
könnyen emészthődnek, a gyomorra a legjobb hatást gyakorolva, az egész szervezetet
általános jólété mezdítják elő.

A valódi „Guyot” kapszulák fehérek, melyek mindegyikén a Guyot név van
fekete betűkkel rányomtatva.

Raktár: Maison Frère, 19, rue Jacob, Paris és az állam összes gyógyszer-tár-
a

Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád, Vojtek Kálmán, Rozsnyay Mátyas gyógy-
szerecskéknél és minden jó gyógyszer-tárban. Nagyban Arad és vidékének: Vojtek és Weisznál.

Uj angol uriszabó üzlet!

Tisztelettel tudatom a n. é.
közönséggel, hogy Aradon,
Kussuth-utca 64. sz. a.
egy modern

5976

ANGOL

URISZABÓ ÜZLETET

nyitottam. Ugy a fővárosban,
mint helyben, elsőrendű üzle-
tekben mint főszabász éveken
át szerzett tapasztalataim elég
biztosíték arra, hogy a leg-
kényesebb igényeknek is meg-
felelhetek.

Szíves pártfogásért esedezek:

VINCZENCZ JÓZSEF
angol uriszabó.

2 szobás udvari lakás

konyhában vizezetéssel, 6338

november 1-re kiadó

a Fiórián-u. 6b. sz., 3. ajtó a.

Ugyanitt mintegy 160.000 köb-

méter malterhez és betonhoz való

homok eladó, köbméterje 15 fillér.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb fel-
vételek, kedvező fizetési feltételek
millet kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.
s Fehér Kereszt-tel szemben. 6118

Laczi Vencel

mű- és kereskedelmi-kertész
Arad, Török Gábor-utca 7. sz.
Virág-üzlet: Boros Béni-tér 1. sz.

Elvállal mindennemű kertek és
parkok átalakítását és rendezését
diszcserejék, bokrok és ma-
gastörzsű rózsákkal, nemkül-
lönben mindennemű sorfákkal,
ugymint gesztenye-, Ulmus-,
Magnoliák-, Buxus-, Thuja stb.
disznővényekkel

Halottak napjára

csokrok és koszorúk nagy vá-
lasztékban virágüzletemben. 5938

Ügyes megbízható vas- fűszeres segédet keres

Weisz János Marosillye.

Angol costum szövetek

legdivatosabb színekben 140 cm. széles
K. 1-90, 2-50, 3-—, 3-60, 4-— és feljebb.

Lakatos műhely áthelyezés.

Igen tisztelt megrendelőmet és
a nagyközönséget értesítem, hogy

épület és műlakatos

üzletemet november 1-től
ugyancsak

Rákóczi-utca 31. számú
saját házamba helyezem át,
hol is azt a legjobban felszerelem.

Elvállalok sűrűcsok, kutak, erké-
lyek, mérlegek stb készítését és szak-
szerű javítását, ugyszintén bár-
milyen szakmámba vágó munkát
leggyorsabb kivitelben legjutányo-
sabbban. — További szíves pártfo-
gást kérek, teljes tisztelettel

Gartner Márk
épület és mérleglakatos. 6367

Legolcsóbb kalap bevásárlási forrás.

Értesítés!

Nagyrabecsült vevőimet és a hölgy-
közönséget értesítem, hogy a leg-
újabb őszi és téli kalap divat-
ujdonságaim nagy választékban
megerkeztek, miket legjutányosabb
áron árúsítok. 6296

Velour és selyem bár- söny kalap modellek.

Gyászkalapok azonnal elkészített
nek. — További szíves pártfogást
kér kitűnő tisztelettel:

Reingruber Hermin,

női kalap divatterme

F orray-u.

Legnagyobb választék szövet, selyem és
bársony ujdonságokban

Glesinger József és fia

5899 női divatáruházában.

ÚJ ÜZLET! PINTEA ÉS KLEIN

cipő, kalap és uridivat áruháza
ARAD, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt
MEGNYILT!

5361

Andrássy-tér 8. számú
házban egy

üzlethelyiség

folyó évi november hó 1-ére

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
hivatalában. József főherceg-ut 22.

Telefon 162. sz. Telefon 162. sz.

Reusz Mór és Fia

Porosz kőszes, kőszes és faszen-telepe
Arad, Boros Beni-tér 12. sz.

A fűtési idény beálltával van
szerencsénk ajánlani legjobb
minőségt

Porosz szalon fűtőszent.
Porosz légszesz pirszenet.

Vasaláshoz rostált darabos
Bükkfaszenet ::
és csomagolt faszenet
jutányosárban házhoz szállítva

Üzletáthelyezés!

Igen tisztelt megrendelőim
és a nagyközönséget értesít-
tem, hogy 5411

női és férfi szabóüzletemet

Tőkölly-tér 4/b Román
templomépületbe helyen-
tem át. Egyidejűleg szíves tu-
domására hozom, hogy a leg-
divatosabb őszi és téli női
és férfi szövet mintá új-
donságaim nagy választékban
megérkeztek. Elvállalok megren-
delés szerint minden kivitelű
ferfi öltönyöket ugyszintén női
kostüm ruhákat legizlésesebb
hálításhozan legjutányosabb
árban.

További szíves pártfogást kér,
teljes tisztelettel

JAKABOS MIKLÓS.

Angol női szabászatot
minden időben elvállalok.

Express-bérrautó-vállalat

Müller Károly

tulajdonos.

Nappali telefon 126. Éjjeli telefon 391.

Mérsékelt díjszabás!

8244

ELADÓ

saját termésű mé-
nes-paulisi szőlő-
hegyen 1902-1906.
években termelt jó

vörös bor.

Bővebbet: Hruzek Béla

411 földbirtokos ujaradi lakósnál.

Ezelőtt

Bolezni Antal

féle cipő-üzlet Salacz-utca 2. sz.
alatt megnagyobbítva, saját készi-
tésű uri női és gyermek cipők
raktára. Elsőrendű munka és anyag-
ból állandó nagy választékban kap-
hatók. Mérték utáni rendelések a
legujabb divat után pontosan készi-
tetnek. — Tisztelettel

Czernóczy M.

Barthl János

épület- és műlakatos

Arad, Rákóczi-u. 9.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, ugymint:

épület-vasalásokat, vaskerítése-
ket, sirrácsoakat, takaréktűz-
helyeket, mindennemű javítást

pontos kivitelben és jutányos ára-
kon. — Költségvetéseket úgy hely-
ben, mint vidéken díjmentesen.

— Jó házból való fia tanulónál felvétetik. —

A nagyérdemű közönség be-
cses pártfogását kéri, kiváló tiszte-
lettel

Barthl János.

Legcélszerűbb szab.

jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyszintén
hástartási, vendéglői és nagy hushűtő-
gyári áron kaphatók

Husserl Manó

jégszekrény gyarában

Arad, Szent Pál-utca 11. szám

Különlegesség szénasz és légnymásu
sörkímérő szekrényekben. 3411

Szalkai Arminné

himző- és fehérnemű üzlete

Arad, Weitzer János-u. 3.

Női, férfi- és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 5288

Szines és fehér himző-
sek, ugyszintén fehér-
nemű varrások olesó
árban készülnek.

Himző és fehérnemű
varró leányok fizetés-
sel felvétetnek.

Új férfi szabó-üzlet!

A nagyérdemű közönség szíves tu-
domására hozom, hogy ARADON,
Gsiky Gergely-utca 16. sz. alatt
egy modernül berendezett

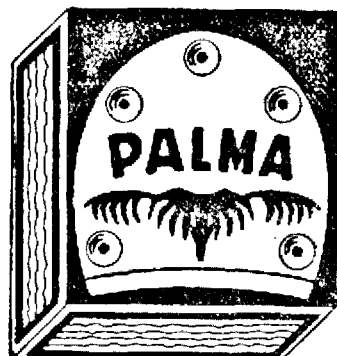
férfi szabó-üzletet

nyitottam, hol elvállalok mérték
utáni rendelésre mindennemű ölt-
önyöket, felöltőket, télikabátok-
kat, legdivatosabb és legizlése-
sebb kivitelben jutányos árban.
Főelvem: szolid és jó munkáim-
mal igen tisztelt rendelőim igé-
nyeit legjobban kielégíteni. Finom
angol őszi és téli szövetmintákat
vidékre készséggel szolgállok.

Szíves pártfogást kérek kiváló
tisztelettel:

Vas László,

férfi szabó. 6008

a valódi

KAUCSUK-CIPŐSAROK
DOBOZA,
MINŐSÉGE:
ARANY

A hölgyek figyelmébe

A nagyérdemű hölgyközönség szí-
ves figyelmét felhívjuk a

Weitzer János-utca 7. szám

első emeletén levő 6024

nőikalap divattermünkre

ahol a személyesen beszerzett leg-
ujabb párisi és bécsi divatka-
lapok jutányos árért kaphatók.
Mindennemű átalakítások és gyász-
kalapok azonnal elkészítetnek.
Szíves pártfogást kér

Édl és Czenger.

Építési iroda áthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű
építető közönség szíves tudomá-
sára hozni, hogy építési irodá-
mat és lakásomat Ilona-utca
34. szám alól

Teleky-utca 22. sz. alá

helyeztem át. Elvállalok és pon-
tosan eszközök tervezéseket
költségvetéseket és minden e
szakmába vágó munkákat.
Ugyanott régi épületekből kibon-
tított ajtókat, ablakokat és egyéb épít-
ési anyagokat kaphatók. 4501

Tisztelettel:

MIZERA JÓZSEF,
képesített kőműves mester.

gyárkibővítés

Igen tisztelt vevőnkörünk és a nagyközönség szíves
tudomására hozzuk, hogy az

Óvártéri homokmészkeő téglá-
gyárunkat tetemesen kibővítettük,
ugy, hogy módunkban van minden időben első-

rendű homokmészkeő építési téglát bármily mennyi-
ségben szállítani. További szíves pártfogást kérünk

Bernát József és Társa.

Igen tisztelt megrendelőm és az uri közönség szives tudomására hozom, hogy a legfinomabb **valódi angol divatszövet különlegességeim** nagy választékban megérkeztek. Szöveitem

nemcsak a legelsőrendű minőségűek, hanem a legizlésebbek is, ugyiszintén a kiállítás és munka is annyira, hogy tarmely elsőrangú fővárosi céggel versenyképes vagyok és jóval olcsóbb. Szives rendeléseket kérek kitűnő tisztelettel

Lakatos Mihály
angol uriszabó 6215
Arad, József főherceg-ut 13. sz.

Semmi sem pótolhatja!

Bendalin
legjobb felyékony kályhaezüst-festéket.
Nem pattan le vörösre izzott kályháról sem, hanem kihülésük után ismét szép ezüstfényű marad.
Nem robban!
Használatban rendkívül kiadós. Kapható: Steinitzer N., Repin Károly cégnél.
Egyedüli gyárosok: **Georg Benda Lutz-Werke** bronz festékgár Wien, Traismauer, Nöe. Prag.

Mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok Igazgatósága.
4975—1912. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok 1913. évi különféle szükségletei szállításának biztosítása céljából fenti igazgatóság f. évi október hó 30-án délelőtt 10 órakor szűkebbkörű írásbeli versenytárgyalást tart.

A szállításra kiírt szükségletek a következők:

- I. csoport. Építési anyagok (oltatlan mész, homok)
- II. " Faanyagok (puha és keményfa, épület és műhelyfa)
- III. " Faiparcikkek (villa, tövisborona, nyirágseprű, keréktalpfa, faszén)
- IV. " Kötélgyártó anyagok (kender, kóc, kötélnemű)
- V. " Ruházati cikk (kocsis és csikós csizma)

Ajánlattevők zárt írásbeli, 1 koronás bélyeggel és a birtokon „Ajánlat a 4975. számú hirdetményben kiírt I., II., III., IV., vagy V. csoportra” jelzéssel ellátott ajánlataikat legkésőbb **f. évi október hó 30-án, d. e. 10 óráig** fenti igazgatósághoz nyújtsák be, mivel később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vételezni.

A részletes szállítási feltételeket és a csoportonként külön használandó ajánlati űrlapokat levélbeli megkeresésre fenti igazgatóságig készséggel megküldi.

Mezőhegyes, 1912. évi szeptember hó 24-én.

6264 Mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.

Legolcsóbb és legjobb cipő beszerzési forrás Aradon, Boros Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom saját készítményű kész

férfi-, női- és gyermek-cipő raktáramat, hol állandóan dus választékot tartok mindennemű legdivatosabb és legtartósabb cipőkből legolcsóbb árakban. Megrendelések gyorsan és pontosan elkészíttetnek. 5041

Teljes tisztelettel
Czernóczky Imre
uri- és női cipész.

200—300 darab 1—1½ éves

Mangalica sertést,

átvészelt, herélt és miskarólt

továbbá 50 darab 2—3 éves

tenyészkocát

keres megvételre

a Monyoró—Repszegi uradalom tisztartósága u. p. Bokszeg, Aradmegye. 6272

FRANZENSBAD

a világ legelső lápfürdője.

A legkiválóbb szivgyógyfürdő Ausztria-Magyarországon.

Ferencz-forrás

erősíti az ajánlva chlorose (sápkór), Anémia, Hysteria, Migrán, Neurastonia, havi folyások zavarainál, magtalanságnál, Skrophulánál.

Természetes Franzensbadi Sprudelsó egy könnyen oldható, saveleny-észtő, veséthajtó, nagyobb adagolásnál enyhén ható hashajtó.

Kapható minden gyógytárban, drogeriában és ásványvízkereskedésben.

Főképviselet: 195
ALTE K. K. FELDAPOTHEKE WIEN, I. STEPHANSPLATZ 8.

Fontos a dohányzóknak!

Dr. Brans-féle nikotin fogó, egészségővő vattával készül

a „Sanitas“

francia szivarkahüvely.

Egyedüli elárusító
özv. Hammerschlag Lipótné
dohánytőzsdéje 5078
ARAD, Andrassy-tér 15. szám.

Iroda: Karolina-utca sarkán.

GARAI KÁROLY
BÉZ ÉS VASBÚTÓK SZÁMÁR
ARADON
JÓZSEF-FŐHERCEG-UT 13
Telefon 512

5066

Raktár: Karolina-utca sarkán.

CSIPKE ÁRUHÁZ

Telefon 932.

ARAD

Telefon 932.

Csak Asztalos Sándor-utca 4.

Következő olcsón beszerzett áruk kerülnek eladásra:

Reform fűzők I. minőség ...	K 5.20	Férfi nyakkendők selyem ...	K—30
Reform női trico nadrág, minden szín	K 2.40	Nadrágtartók minden szín	K—70
Selyem blousok	K 7.—	Férfi gallér I. minőség ...	K—12
Selyem taft aljak	K 7.—11.—	Férfi kézelő I. minőség ...	K—40
Lüster és kloth aljak dupla fodor... ..	K 3.—	Battist mieder védők	K—60
Női ingek R schiffon	K 1.60	Arc fátyolok minden szín... ..	K—30
Női nadrág R schiffon	K 1.80	Női nyilas harisnya	K—76
Férfi ingek R schiffon	K 1.98	Lack övek tiszta bőr	K—70
Férfi háló ingek I. minőség	K 2.60	Battiszt női zsebkendők ...	K—20
Férfi alsó nadrág Köpper I.	K 1.60	Himzett női zsebkendők ...	K—50
Férfi alsó nadrág franci szabás I.	K 2.80	Himzett női ingek I. minőség	K 3.—
Férfi zephir ingek, gyönyörű színek	K 2.80	Csipke és betétek meterje... ..	K—02
Zephir turista ing remek kivitel	K 2.50	Csipke szövetek 50 fillértől	
Női harisnya 3 pár	K 1.—	Csipke gallérok 70 fillértől	
Női flor harisnya I. minőség 3 pár	K 2.40	Ruhadiszek minden kivitelben	
Selyem harisnyák minden színbén	K 4.—	Széles selyem szalagok min- den színben meterje ...	K—60
Férfi szokni csikos 3 pár	K 1.20	Női glace kesztyű I. minőség	K 1.70
Gyermek patent harisnya... ..	K—30	Női glace kesztyű feh. hosszú	K 3.60
Eszőernyők férfi és női ...	K 2.80	Selyem kesztyűk hosszú ...	K 3.—
		Svéd imitált rövid kesztyű ...	K—70
		Valódi svéd kesztyű sárga ... és fehér	K 2.20
		Férfi glace kesztyű színes	K 1.80
		Mesalin selymek	K 2.—
		Taft selymek	K 1.50

Azonkívül érkeztek nagy mennyiségben finom női fehéreneműek, csipke ágytakarók, storok, draperiák, szőnyegek, téli kendők, finom csipke betétek és csipkeszövetek, modepolán himzések, zsebkendők, barchet pongyolák, barchet gyermek ruhácskák remek kivitelben stb. stb.

Meglepő olcsó árak!

3895

Tisztelettel: **CSIPKE ÁRUHÁZ.**

Uj fűszer és csemege kereskedés!

Igen tisztelt ismerőseimet és a nagyérdemű közönséget értesitem, hogy
Arad, Deák Ferenc-utca 7. szám alatt
 október hó 1-én egy modernül berendezett
 fűszer, élelmiszer és csemege üzletet nyitottam meg.

Szíves pártfogást kérek kitűnő tisztelettel

6055

Stefu György

Egy jóerkölcsű fiu tanulónak felvétetik.

Automobilok, Sokféle sósborszeszt

szivógáz, nyersolaj (Diesel) motorok, benzínmotorok és benzínlocomobilok, megánjáró motoros cséplőkészletek, téglagyári és szerszámgepet, bor- és gyümölcs sajtók, lánckutak, szivattyúk és tűzfecskendők stb. Eredeti Wertheim pénzszekrények, legújabb rendszerű jég-szekrények, mosó, varró, (Singer) és irógépek, irás sokszorosítók, Schaperograph), réz és vasbutorok, amerikai írodabereendezések és redőnyök, újdonsági cikkek stb. Ujak, a legjobb minőségben, eredeti gyári áronak szereshetők be. Használtakat vesz és elad 4941

próbált már használni ön is és ha talán még se ért el hatást, úgy tegyen kísérletet a

„TURUL-SÓSBORSZESZSEL“

mely minden néven nevezendő külső bántalmakat hátfájást, bányadtságot, gyöngeséget, reumát, ischiást, fül-, fog- és fejfájást stb. Egyszeri bedörzsölés után megszüntet, az idegeket megerősíti, belsőleg a gyomorfájdalmakat, bélbántalmakat, hasmenést, nehéz légzést, szívbántalmakat, mellfájást megszünteti, ezáltal a közérzetet kellemessé teszi. Ára: kis üveg 44 fill., nagy üveg 1 kor. 20 fill. Kapható az egyedüli készítőnél:

WAJDITS GYÖRGY

„Turul“ gyógyszerárában, Kápolna- és Lipót-utca sarkán. Azonkívül minden gyógyszerárban, drogeriában és nagyobb fűszerüzletben. 6581

Martinovtis M.

ARAD, Kossuth-utca 39. sz.
 Ezelőtt Fábian-utca 11. sz.
 Bel- és külföldi gyárak képviselője.

NEM HANGZATOS REKLÁM

a cél, mert mindenki meggyőződhetik arról, hogy

MAUTNER R.

olcsó áruházában
 ARAD, Hunyadi-utca 1. sz.

az őszi idény beálltával szenzációs olcsó árak mellett kaphatók a legfinomabb angol női kostüm kelmék, férfi szövetek, valódi rumburgi vásznak, damaszt asztalneműek, barchetok, szőnyegek és összes a szakbavágó cikkek. — Üzleti órák: Reggel 7—12-ig délután 1/2-től 1/8-ig.

Legfájdalmasabb tyúkszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN“ használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN“ szóra.

Ára használati utasítással együtt 70 fill.

Poloskák

kiirtása a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „HELOGEN“! Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Legjobb, legmegbízhatóbb amerikai gummi óvszer

ma már csak egyedül a „NITER“

6 db. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: gyógyszerárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz. a Megyeháza mellett. —

Hajós Árpád

UJ. MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára, feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal tartósan, lemoshatlanul minden nehézség nélkül, előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az eredetétől meg nem különböztethető csak egy üvegből áll, laikus is végezheti a hajfestőt.

Organicus vegyület

Arztalmatlan az ólmot az ezüstöt nem tartalmaz rezet.

Ára 1 korona. 1505

Készítte: gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerára ARADON
 1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábálmásában szenvednek, legjobban ajánlható szer. Teljesen megvalósít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szer a poloskák gyökeres kiirtására. — Egyszerű beecetelésre még a tojások is elpusztulnak. — Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfüvekből előállított gyomorsabályozó szer. Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést. — Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fejfájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. — Egy doboz 6 (darabbal) 1 korona.

Kapható kizárólag!

Rozsnyai Máttyás

gyógyszerárában
 Arad, Szabadság-tér.

500 koronát fizetek annak, aki **Bartilla**-fogviszénak használatát meillett, ívege 30 ill. valaha is két fogát kap, vagy a szája bűslik **Bartilla A. Erőkössé**, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz. és **Vojtek és Weisz** Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogviszét. Hamisítványok feljelentés 161 díjaztatnak. 1401

A kizárólagban ki-fogasztott **OLLA** tablácskák az Olla lerakatot jelzik. Kedvelt minőség: 1208. sz. tucata 6 korona, 1204. sz. superfinom tucata 8 korona. Az „**OLLA**” több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak van ajánlva. 1887 Kapható Aradon Vojtek és Weisz, Török A. és Társa, Vojtek Kálmán, Ring Lajos Hegedűs Gy. és Róna Jenő úrnaknál.

Alkalmi vétel

és eladások

Ékszerárnyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyában

Deutsch Izidor

Órász és ékszerész

Waltzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcseréltetnek.

Telefon 488.

Telefon 488.

Nemesfajú görög és sárga **DINNYE**,

továbbá kitűnő

FAJPARADICSOM

és Muscat és Chasselas faj

CSEMEGE-SZŐLŐ

kapható:

HÁMORY-GAZDASÁGNÁL

Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Ha finom

Teát, Rumot

óhajt forduljon

Vojtek és Weisz-céghez

Aradon.

Teák.		Rumok.	
	Kor.		Kor.
1 csom. igen fin. keverék	— 50	1/2 lit. üv. „Hungaria“	1.10
1 „ „ „ „	1.—	1 „ „ „	2.20
1 „ „ „ „	2.—	1/2 „ „ „ Jamaicai II	1.30
1 „ fin. keverék 1/2 kiló	2.50	1 „ „ „ II.	2.60
1 „ „ „ „	— 40	1/2 „ „ „ I.	1.80
1 „ „ „ „	— 80	1 „ „ „ I.	3.60
1 „ „ „ „ kiló	7.—	1/2 „ „ „ fortlor.	2.70
1 „ Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 „ „ „ „	5.40
1 „ „ „ „ 6 „	5.50	1/2 „ „ „ „ antiqu.	3.70
1 „ „ „ „ 8 „	4.50	1 „ „ „ „	7.40

Postai megrendelések naponta pontosan eszközöltetnek. 701

LEGGAZDASÁGOSABB

beszerzés a legújabb látható irás

Remington írógép

mert a modern írógéptechnika összes vívmányait egyesíti magába és világszerte elismert

legtartósabb gyártmány

Díjtalan és vételkötelezettség nélküli bemutatás az ország bármely részében. 422

Kedvező részletfizetési feltételek.

Ugyanott: „Burrough” amerikai számléíró összeadó gépek, „Millioner” svájci „Saxonia” glashüttel számológépek, „Kartothek” amerikai nyilvántartási rendszer és valódi amerikai iroda-, uriszoba és könyvtárberendezések telepe.

GLOGOWSKI és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

Budapest, VI. Andrassy-ut 12. szám.

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcibőrt vakító fehérre varázsolja. Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya bűlgyper 1 kor. 20 ill. Ibolya szappa 70 ill.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárnyában ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Hat gimnáziumot

vagy hat reáliskolát végzett fiatal ember

gyógyszerész gyakorló.

felvétetik. 341

Bővebbet: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárnyában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Uj kelmefesto, vegytisztító és gőzmosó intézet.
A nagyközönség szives tudomására hozom,
hogy

Aradon, Weitzer János-u. sarkán
(főpostával szemben) egy modernül berendezett

kelmefestő, vegytisztító és
gőzmosó intézetet nyitottam.

Intézet: Magyar-utca 26. alatt.
Felvételi helyiség: Weitzer János-utca. (Fő-
postával szemben.)

Szives pártfogást kér kitünő tisztelettel

Knapp Sándor

tulajdonos. 5995

Ertesítés!

Megérkeztek a legujabb
női modell-, plüs-, bársony-,
dublé- és posztó-kalapok
rendkívül meglepő olcsó árakban.

Férfi divat: nyulszór-, kemény-
és puha-kalapokból nagy raktár.

Iskolai fiu-gyermekkalapokból 3000
darabot olcsón elárusítok 2 koronától kezdve 3 koronáig minden
divat színben. Ugy szintén minden
kalapjavítások és festéseket a leg-
ujabb modell után elvállalok.

Tisztelettel 1653

Bittenbinder Konrád

első aradi villanyerőre berendezett
kalapgyártás nagybanés kicsinyben

Arad, Deák Ferenc-u. 42.

A Fehér Kereszt szállodával szemben.

A KEGYELET

legszebb megnyilatkozása az,
ha mieinknek egy szép

SIRKÖVET

6576 állítunk, melyet **Intányos**
árért dus választékban

ÖZV. FRANK VILMOSNÉ

Arad legregibb sirkőraktárában **Boros**
Bent-téren (Széchenyi gőzmalommal
szemben) lehet beszerezni.

Uj női kalap divatterem.

Igen tisztelt ismerőseimet és a hölgykö-
zönséget értesítem, hogy **Arad, Deák**
Ferenc-utca 4. szám alatt egy mo-
dernül berendezett 5501

női kalap divatüzletet

nyitottam, hol állandóan nagyválasztékú
raktárt tartok minden kivitelű eredeti bécsi,
párisi őszi és téli újdonságokból feltünő
olcsó árakban. E téren több éven át szer-
zett szakismeretem biztosíték, hogy nagy-
rabecsült vevőim igényeit mindenkor leg-
jobban kielégítem. **Üzletelvem: szolid**
és figyelmes kiszolgálás. Átalakítá-
sokat legizlésebben modell után készítek.
Gyászkalapok azonnal elkészítenek. Szi-
ves pártfogást kérek teljes tisztelettel

Kenderessy Lászlóné.

Megnyit a nyiregyházi krumpliosarnok!

Valódi nyiregyházi burgonya
kapható kizárólag

Spielmann Albertnél,

ARADON, Karolina-utca 5. szám alatt
jobbra az udvarban. 6485

Elárusítás kicsinyben és nagyban
a legolcsóbb árban.

A magyar és német nyelvben
teljesen jártas, pénzügyi és
résztvénytársasági több éves
működéssel bíró középkori uri-
ember

könyvelői, pénztárnoki, ellenőri
vagy hasonló

bizalmi állást keres

nagyobb vállalatnál. 10,000 ko-
rona óvadékkal rendelkezik.

Szives megkereséseket „Bi-
zalmi állás” jelige alatt

Engel Jenő

hirdetési irodája 6402

Temesvár-Belváros továbbit.

! Költözködők figyelmébe!

Villany Ebédlő csillárok
Villany Uri szoba csillárok
Villany Hálószoba csillárok
Villany Vasalók
Villany Főzőedények
Villany Motorok 6429
nagy választékban és olcsó áron kaphatók

Kalmár József-nél

Arad, Salacz-utca 2. szám.

THE VERA

American Shoe

A jelenkor
legtökéletesebb,
legkényelmesebb,
és legtartósabb
amerikai

cipője

urak, hölgyek és gyermekek részére
Kérjen képes árjegyzéket.

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

Egyedüli raktári

Buchsbaum és Társa Arad.

Telefon 442.

Telefon 442.

Ezen rovatban minden szó egy-
smert beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 16h-ot 22
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényes a szöveg elől — avagy levélbélyegeken. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a későbbi aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánságra díjtalanul megszerkeszti. **HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.**

HÁZASSÁG.

25 éves

szép molett úri leány, megismerkedne hozzá illő úri emberrel házasság céljából. Leveleket a kiadóhivatalban „Tiszta múlt” jellegére kér. 6405

Egy

aradi kereskedő keres környékbeli izraelita leányt, 10.000 vagy 15.000 ezer korona hozománnyal. Leveleket a kiadóba „Komoly” jellegére kér. 6428

Csinos

izr. leány, háromezer korona hozománnyal férjhez menne vidéki kereskedő, vagy jobb iparoshoz, esetleg vasutashoz. Csakis teljes című levelek „Csinos és házas” jellegére Arad, Postrestantekéretnek. 6406

Szép fogakat

szépségre kell. Legajánlatosabb Vojtek és Weisz Dentolla fogorvosa. 1-5251

LEVELEZÉS.

Csintalan, szórakozni vágyó gyerekesen fiatal asszonyka gavallér idősebb bácsival barátságot kötne. Kaland kizárva. Leveleket „Tiltott gyümölcs” jellegével kiadóhivatal továbbít. 6445

„Barnaleány.”

Elment! „Szókefiu.”

Temesvár.

Megállapodásunk ellenére nem bírom ki, hogy veled szakítsak, téged elfelejteni úgysem tudlak. Azokat a könyccseppeket szerettem volna lecsókolni, melyek miattam drága arcodon lecsordultak, de akkor nagyon gyöngye voltam. Hogy léted nagyon érdekel, örökké szerető Palkód. 6484

32 éves

ári asszony megismerkedne gazdag idősb. izr. úri emberrel, ki őt segélyezné. Levelet „Feltűnő megjelenés” jellegére kér. 6408

50 éves özvegy

asszony ismeretséget kötne ugyan olyan nyudijazott hivatalnokkal, kinek 60—70 rti nyugdíja van. Leveleket „Kölcsönös bizalom” jellegére a kiadóba kérek. 6404

Havas gyopár.

Bár földilény vagy, lelked és szíved nem földi halandó. Miért rikatsz újból? Minden a legjobb és legnagyobb rendben. Utolsó soraim mindent megmagyaráztak. Ismételtelen megnyugtatlak. Fáradásod sok csókkal hálálják Jozsi és Apus. 6889

szemmi cikkek

megismertebb minőségben Vojtek és Weisznál. 1-5251

KIADÓ LAKÁS.

Egy szoba,

előszoba, fürdőszobából álló garson lakás (irodának alkalmas) kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-u. 4., a házmesternél. 6340

Lakás kiadó

3 szobás utcai, zárt folyosóval, minden mellékhelyiségekkel nov. 1-ére Teleky-utca 19 szám. Értekezni ugyanott. 6236

Egy szép kétszobás

utcai lakás mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó Csernovits Péter-u. 27. szám alatt. Ugyanott egy fűszer-üzlethelyiség kiadó. 5661

Petőfi-utca 10. szám

III. em. alatt kiadó két szép világos és modern szoba azonnal, vagy november 1-re. Ugyanott egy szép utcai szoba konyhával. Bővebbet ugyanott. 6400

Száras

3 szobás modern földszinti új lakás. novemberre Nagy Sándor-utca 7. alatt kiadó. 6416

Szép 2 szobás

udvari lakás, vízvezeték a házban, havi bér 28 korona, elutazás miatt november 1-ére átadó. Bővebbet Farkas, Aulich Lajos-utca 7/a. a.

Elegáns

garson lakás, 2 utcai szoba egymásba nyíló butorozva kiadó. Kiss Ernő-utca 10. sz. 6415

Elegánsan butorozott

utcai szoba háló fülkével, különbejárattal előszobával, villanyvilágítással 1—2 ur részére kiadó. Boros Beni-tér 15., I. em., ajtó 11. 6440

Új házban,

E. Választó-utca 27., 2 szoba minden hozzátartozóval azonnal, vagy november 1-re kiadó. 6444

4 szobás lakás

kiadó november 1-ére Thököly-tér 4. szám. 5589

Kiadó lakás

Deák Ferenc-utca 39. szám alatti házban 8 szoba előszoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és minden hozzávalóval 1 ső novemberre kiadó. 5571

Eötvös-utca

17. szám alatt, egy I. emeleti lakás mely irodának nagyon alkalmas, kiadó. 6331

Legmodernebb

kényelemmel u. m. közp. melegvízfűtés, állandó melegvíz ellátás, villany- és gázvezeték, gáz takaréktűzhely stb. berendezett 8 szobás lakások november hó 1. kiadók. Orszay-utca 8. Telefon 292. 6356

Sarkad Választó-utca 19/a.

számu házban egy 2 szobás utcai modern lakás fürdőszobával kiadó; esetleg a ház eladó. 6369

Kopott parket

tűlkörfényes tess. ha azt Vojtek és Weisz parket-pasztájával dörzsöli fel. 1-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Fräulein

intelligent, mit schöner Aussprache wird zu Kindern sofort aufgenommen. Adresse in der Administration.

Naponta

2—4 kor. állandó kereset érhető el otthon végezhető könnyű kedvelt harisnyakötés általa „Patent-hebel” gyorskötőgéppel. Utólérhetetlen sokoldalú, célszerű és tartós (acélszerkezet). Oktatás könnyű és díjmentes. Az árut állandóan átvesszük. Árjegyzék ingyen. Megkeresések intézendők Karl Wolf Wien, VII., Mariahilferstrasse 82. 6823

Kertészeti keresek

fűzkutl gazdaságomba, Kornstein Ernő, posta Ujarad. 6409

Egy jó

fiu tanulónak felvétetik, teljes elátással. Kétegyházán, Schönbrunn Albert vegyeskereskedésében. 6432

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdarárszvénytársaság könyvkötészetében.

Egy 2 középsőosztály

végzett, 14 évet betöltött ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Oszfályának

HETI KIMUTATÁSA

Klein Sándor, Koppich Zeigmond

Szabó Lípó,

irodavezető.

Hivatalos helyiség: Tabajty Károly-u. 1 sz. ajtó 13.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12 óráig.

KERESKEDÉS

ARADRA:

Piatal irodástát.

VIDÉKRE:

4 fűszer, rőfös és rövid.

2 vas és fűszer.

3 rőfös és divat.

2 fűszer és rövid és

2 vegyes kereskedőeszközt.

1000 tisztelet teljes ellátás mellett.

AJÁNLÁSOK

Könyvelőt délelőtti foglalkozásra.

Több irodástató.

3 fűszer és rövid.

1 vas és fűszer.

2 rőfös és divat és

2 vegyes kereskedőeszközt.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Eltagadják előnyben részesítik. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg csatolásával válaszolunk. 301

ALKALMAZÁST KERES.

Pénztárkezelő

ajánlkozik azonnalra fűszer vagy divatüzletbe. Cim Dezső-utca 4b. 6351

Vizsgázott

masszirozó, házakhoz ajánlkozik. Tóthné, Kossuth-utca 38. 6433

Perzsa

szőnyegek javítását elfogadja. Schvarcné, Rákóczi-utca 4. 6361

Mindenféle fehérnemű

varrást (stafier, léghimzést stb.) vállal özv. Göckel Andrásné, Wes-selényi-utca 50 szám. 6312

Egy jóforgalmu keresmas

elszámolásra keres 6—800 korona óvadékkal rendelkező egyet, ki már több éven át volt alkalmazva ily minőségben. Cim Sze essán Péter, Somoskeszi, u. p. Csermő. 6411

OKTATÁS.

Mitűnő

francia és német nyelvtanár, órákat ad. Bővebbet: Décsi Géza könyvkereskedőnél, Hunyadi-palota Forray-utca. 6407

INGATLAN.

Vágóhid-utca 18.

és Mihály-utca 56. szám alatt jó karban lévő szőlő eladó, amely esetleg alkalmas lakóház telkekre is, ugyszintén eladó a Választó-utca 38. sz. alatti földszintes és a Kossuth-utca 40. szám alatti emeletes ház. 3999

Magánház.

Modern 6 szobás, a belváros központján és egy üres telek eladó. Cim a kiadóban. 5653

Pécskai-ut 12. számú ház

eladó. Bővebbet a kiadóban. 5840

Eladó

Illés-u. 188/b. négy 1 szobás lakásból álló ház. 6403

Hástelek.

Erzsébet királyné-köruton eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6363

Délvidéken

465 holdas birtok, nagy kastéllyal, jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6414

Schweidel József-utca 15.

számu ház szabad kézből eladó. 6436

Modern magánház

eladó szép lakással, tágas pincehelyiségekkel, kerttel. Értekezhetni 12 és 3 óra között Napos-utca 40/b. 6448

Ezen rovatban minden szó egy-
eszer behittatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 23.
Kiadóhivatali telefon: 157. sz.
Szerkesztőségi : 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útványon küldendők — a szelvényen a szöveg elter — avagy levélbéllyegekben. Tudakozódással a hirdetés száma mindenkor közlendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel írtakat a közlésben előnyesen megkülönböztetjük. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatalban 1 napra díjmentesen tartóztatjuk. HIRDETÉSEK ÉRTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FÉL.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Szülők figyelmébe

ajánljuk a saját műhelyben, legjobb minőségű bőrből készült férfi, női és gyermekcipőket, melyek jutányos árért kaphatók az Aradi Cipészek Termelő szövetkezeténél Szabadság-tér 14. szám. 6591

2 korona

100 kg. fűrészelt, aprított, száraz tölgyfa. Kemény hulladék fa fél-élekbe tömören rakva 10 korona. Dangle fatelepén Kossuth-utca végén. 6248

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Eladó

egy keveset használt, matt hálószoba, egy fehér vendég-, háló- és egy ebédlőberendezés. Megtekinthető Bleier Ignác, Szent Pál-utca 22. szám. 6439

Jó karban

levő különféle butor eladó. Kossuth-utca 40. földszint jobbra. 6436

Eladó

1 kisebb vaskályha, 1 1/2 m. márványasztal, kisebb butor darabok egy szintén 1/2-es legjobb gyártmányu hegedű. Cím a kiadóban. 6290

Eladó

egy jókarban lévő zongora és ebédlői villanyluster. Cím a kiadóban. 6321

Szép

szalon-garnitúra és élővirág eladó. Boros Beni-tér 22. 6437

Egy hosszú zongora

olcsón eladó. Varjassy J.-u. 2. 6398

Czirok prés

kötegek céljára, új, olcsón eladó, valamint egy szalma prés is, Dangle fatelep, Kossuth-utca végén. 6249

November 1-jén

életbelépő szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelő új lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók Klein könyvkereskedésében. Telefon 252. sz. 6302

Használt

szőlőkarókat a volt Mittner-féle szőlőtelepemen, továbbá 1, 2 és 3 éves kitűnő bor és csemege szőlőoltványokat olcsón eladó. Poillák, téglagyáros, Nádor-utca 14. Telefon 55. 6327

Egy jókarban lévő

zongora azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6374

India legcseppek

a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza és. vegyészeti laboratóriuma Aradon. 1224

ÜZLETEK.

Marsborsai piacotéren

(Aradmegye) fűszerüzlet, italmérés és egyéb jogokkal, házszállal együtt, családi viszonyok miatt, azonnal eladó. Cím: Schütz Péter. 6360

Egy jól

berendezett üzemben levő gyártási ipartelep, angró vevőkörrel, csekély tőkével, más vállalkozás miatt, azonnal eladó. 6431

Taxameteres

Bér-autó
Telefonszám
816
2891
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház.

ből vétetnek arany-, ezüst- és ékszeráruak

Farkas Streicher J.

Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Jó és olcsó fűszerárak

gyors és pontos kiszolgálás mellett kaphatók,
csomagolt teánál 15 százalék engedménnyel.

Marsó Andor

fűszer- és vegyeskereskedésében,

Kossuth- és Batthyányi-

utca sarkán. 6413

Helyben

egyik legforgalmasabb utcában lévő hentesüzlet, betegség miatt, sürgősen átadó. Cím a kiadóhivatalban. 6367

Egy szép nagy bolti helyiség

november 1-től kiadó Deák Ferenc-utca 40., Vadászkiút szállodával szemben. 6381

Kiadó.

Raktárnak, vagy műhelynek alkalmas pincehelyiség. Rákóczy-utca 25. szám alatt. 5641

Harisnyakötőde.

Aki súlyt fektet gondos, jó munkára, próbálja megkötetni bármilynemű

harisnyáit

Andrássy-tér 20.

(Fischer Elíz-palotában) lévő harisnyakötődeben. Sürgős munkát azonnal is elkészítünk. 6441

Ritka alkalom

kinálkozik uraknak egy több államban szabadalmazott kiváló újdonság egyedárusítási jogának megvétele által, a melylyel rövid idő alatt Arad város, esetleg egész Aradmegye területén 2—4000 kor. vételárral 4—8000 kor. tiszta haszon érhető el.

Szakismeret nem szükséges.

Komoly pályázók ajánlatait kérem Székely Vilmos igazgatóhoz, esetleg személyesen is

„Központi” szállodába.

KÜLÖNFÉLE.

Földszint

jobboldali alsó páholy A. bérletre, a folyó évadra átvehető. Cím a kiadóhivatalban. 6380

Üzlethelyiség,

egy 4 szobás, egy 3 szobás lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni Gécs László gyógyszerházaiban. 6382

Krausz Paulin

színház-épület, telefon-szám 511. Első aradi 112000 kötetből álló kölcsönkönyvtárában minden jó új mű raktáron. Havi bérlet K 1.40, vagy kötetenként 10 fillér. Vidékre kedvezményes árak. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap egyenként és bérletben, házhoz szállítva, kapható. 4541

Aradon,

Apponyi-körut 1. számú ház eladó, vagy az emeleti 7 szobás urasági lakás, minden kényelmes mellékkel, villanyvilágítással, szonbérbe kiadó. Ugyanott 3 lóra istálló, kocsiszin, nagy pinceraktár is kiadó. Értekezhetni: Malek D. férfiniszabónál, Lolyd palota. 6421

Klein Testvérek

villany- és vízvezeték-berendezők. Ideál motoros fafűrészelési vállalat. Hunyadi-u. 1. Telefon 707. 6376

Fényképezési gépek

és felszerelések, bármilyen gyártmány, javítását és átalakítását szakszerűen, legjutányosabb árban, felelősséggel elvállalunk Ascher Ferenc és Társa műszerészeti üzlet Arad, Deák Ferenc-u. 30. 4121

1 koronáért

bárki is olyan színűre festi haját a mily színűre akarja. A Margit hajfestő ha tisztán használják feketére fest, ha egy rész vízzel keverik barnára, ha két rész vízzel világos barnára, ha három négy rész vízzel keverik szőkere fest. A szin állandó felismerhetetlen lemoshatlan. Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza Aradon. 1224

Diamant József

Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán (Polgári iskolával szemben) épület- és díszmű bádogos munkákat legjutányosabban készít ugy helyben, mint vidéken. 3951

Fűtési idején közelítettével

a Herkules fűrészt vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tüzfát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugy szintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát karte- len kívüli legolcsóbb árban befuvarozva fűrészei és hasitva. Motoros fűrészeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 6451

VENDÉGLŐ-ÁTVÉTEL

Értesitem a nagyérdemű közönséget és igen tisztelt barátaimat, hogy a Kossuth-utca 39. sz. alatti

„48”-hoz címzett vendéglőt

átvettem és azt saját vezetésem alatt tovább folytatom.

Kitűnő hegyaljai borok, frissen csapolt sör, meleg és hideg konyha, jutányos árak, figyelmes kiszolgálás. Havi étkezéseket ugy helyben, mint házhoz hordva, elfogadok. 6209

A nagyérdemű közönség b. pártfogását tisztelettel kéri

BÓZSA JÓZSEF, vendéglős.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

ŐSZI ÉS TÉLI ÚJDONSÁGOK

TELJES VÁLASZTÉKBAN MEGÉRKEZTEK. U. M.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbuzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

<p>Maresch Gyula</p> <p>□</p> <p>üzlete most az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában van.</p>	<p>Maresch Gyula</p> <p>□</p> <p>üzlete most a Kossuth-szobor mellett van.</p>	<p>Maresch Gyula</p> <p>□</p> <p>üzlete most a Városházának átellenében van.</p>	<p>Maresch Gyula</p> <p>□</p> <p>üzlete most az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotájával szemben van.</p>	<p>Maresch Gyula</p> <p>□</p> <p>üzlete most a Victoria takarékpénztár közelében van.</p>
<p>Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában van most</p> <p>□</p> <p>Maresch Gyula</p> <p>üzlete.</p>	<p>A Kossuth-szobor mellett van most</p> <p>□</p> <p>Maresch Gyula</p> <p>üzlete.</p>	<p>A Városházának átellenében van most</p> <p>□</p> <p>Maresch Gyula</p> <p>üzlete.</p>	<p>Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak palotájával szemben van most</p> <p>□</p> <p>Maresch Gyula</p> <p>üzlete.</p>	<p>A Victoria takarékpénztár közelében van most</p> <p>□</p> <p>Maresch Gyula</p> <p>üzlete.</p>